

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה ס"ט/התשנ"ג של הממשלה
יום ב', י"ד באלול התשנ"ג - 30.8.93
(בשעה 19:00 - במזכירות הממשלה)

נכחו השרים: י. רבין - יו"ר, ש. אלוני, ב. בן-אליעזר, ע. ברעם,
א. דרעי (החל מ- 19:35), מ. חריש, ד. ליבאי,
א. נמיר, ש. פרס, י. צבן, י. צור, י. קיסר,
א. רובינשטיין, ח. רמון, א. שוחט, מ. שחל,
ש. שטרית, י. שריד

כן נכחו:

ר. פנחסי - סגן השר לעניני דתות (החל מ-19:30)
י. ביילין - סגן שר החוץ
מ. גור - סגן שר הבטחון
רב-אלוף א. ברק - הרמטכ"ל
א. הבר - מנהל לשכת ראש הממשלה
י. זינגר - היועץ המשפטי, משרד החוץ
אלוף ד. יתום - מזכיר צבאי לראש הממשלה ושר הבטחון

א. רובינשטיין - מזכיר הממשלה

סדר היום :

1800. טיוטת הצהרת עקרונות עם הפלשתינאים

רשמו: ז.ת. 1 - 8
ל.ד. 8 - 16
ז.ת. 16 - 23
ל.ד. 23 - 38
ז.ת. 38 - 44
ל.ד. 44 - 50
ז.ת. 50 - 57
ל.ד. 57 - 65
ז.ת. 65 - 73
ל.ד. 73 - 81
ז.ת. 81 - 82

1800. טיוטת הצהרת עקרונות עם הפלשתינאים

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

הממשלה מתכנסת היום לדון, לאחר שניתנה שהות לשרים לעיין בחומר.

אני רוצה לפתוח ולומר - זה הסכם לא פשוט. כל הסכם אוטונומיה היה מורכב בתוקף הנסיבות, לא במלל שלו, אלא איך מתרגמים אותו בשטח, במציאות סבוכה.

ברור, שלו אנחנו היינו מנהלים את המשא-ומתן עם עצמנו, אני בטוח שהניסוחים היו הרבה יותר טובים. יש בניסוחים גם ניסוחים לא סימפטיים (אני מנסח את דברי בזהירות). אבל מוכרחים לראות את כל המרכיבים השונים, בראיה הרבה יותר כוללת.

מה בעצם היו האטרנטיבות שלנו? יש לנו שתי אטרנטיבות: ללכת עם הסורים - זה עדיין לא סגור בשלב זה, שאפילו תמורת נסיגה כוללת, נקבל שלום במובנים שלנו. יתכן מאוד, שבעתיד זה יהיה. יש את הנושא הפלשתיני, שברור שמדובר בהסדר ביניים וברור, שהפעם המשא-ומתן לא היה עם המשלחת, כי המשלחת היא רק פסאדה - פסאדה לפאקסים וטלפונים לטונים. אין לה שום כוח עצמאי. במשך שנה קיוויתי, שייצא מהם משהו. אין ברירה, הגעתי למסקנה, שאתם בלבד אי אפשר להצליח.

בעצם, המו"מ בושינגטון הפך להיות משא-ומתן עם האמריקאים, כמתווכים בינינו לבין הפלשתינים. הנייר האמריקאי הראשון, הנייר האמריקאי השני - בעצם זה היה נייר, שהפך להיות בסיס למשא-ומתן עם הפלשתינים - ולא השיג שום דבר.

כמובן, אפשר לבוא ולומר, שצריך להמתין, אולי כן נשיג משהו עם המשלחת, אבל היה ברור, שטונים ובמיוחד ערפאת, אם לא יהיה מעורב במשא-ומתן, הוא לא יאפשר שום התקדמות. כוח הוטו שלו הוכח מעל כל ספק. כוח ה- DELIVERY - רק העתיד יוכיח.

אוסף ואומר - עם הסורים, זה לא בשל לסיכום. יתרה מכך, עם הסורים זה לא REVERSIBILITY. אני מניח, שסכנה לתקלות עם הסורים קטנה יותר, אבל שלא תהיה אי-הבנה, הסורים לא מדברים על פחות מנסיגה כוללת, תמורת שלום שהוא עדיין לא השלום שלנו. יכול להיות, שבעתיד הם יתקרבו לזה, יש סימנים לכך, אבל זה לא קיים היום. עם הפלשתינים, יכולות להיות התפתחויות חיוביות, אבל יכולות להיות גם שליליות. כל דבר הוא REVERSIBILITY. בעצם, ההסכם הזה, כפי שאני קורא אותו, יש לו D.O.P., יש תחילה בעזה וביריחו ולמעשה, ביהודה ושומרון, פחות או יותר נשאר אותו דבר, אולי EARLY EMPOWERMENT, לפחות לתשעה חודשים ראשונים.

אני רוצה להדגיש, ה- JURISDICTION לא ניתן להם אוטומטית, הוא ניתן רק ל- COUNCIL. כל עוד אין COUNCIL, אין JURISDICTION.

הערכתי היא, שהסיכוי לקיום בחירות הוא קטן ולא במקרה - ואני חושב, שדי בתבונה - השעון של חמש השנים מתחיל לתקתק מחתימת ה- D.O.P. ולא אחרי הבחירות, כדי לא להאיץ בענין הבחירות. ה- TEST, לדעתי, כפי שאני רואה אותו, הוא באיזו מידה בעזה אש"ף יכול להשתלט על החמא"ס.

סגן השר י. ביילין:

חמש שנים זה מהנסיגה, לא מהחתימה.

שר החוץ ש. פרס:

זה ששה חודשים.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני כבר לא זכרתי, אני הייתי מוכן גם לזה. זה לא

הקטע המדאיג.

אנחנו צריכים להשתדל לבנות את זה - והרבה תלוי עכשו לא בניירת, אלא בהמשך עיבוד הפרטים והתרגום בשטח - האם נוכל לנהל את זה כ-TEST בעזה, במצב שאיננו מזניחים את השליטה המלאה ביהודה ושומרון. אני מציע להפריד מה כתוב בנייר ואיך אנחנו צריכים לממש את זה.

יש נקודה, שאולי שמעון יבהיר אחר כך - התחושה של חלק, וזה גם נכון, שהנייר בנוי בעצם ב-D.O.P. מה אנחנו נותנים. יש מעט מאוד מחויבויות שלהם. ב-MINUTES יש סייגים על מה שיש ב-D.O.P. אנחנו דיברנו ושמעון אמר לי, שתהיה הצהרה שלהם על הפסקת טרור, עם החתימה. אני לא יודע איך היא מנוסחת ובאיזו מידה היא חלק מהעניין.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

מניעת שימוש בכוח.

שר החוץ ש. פרס:

הפסקת פעולות אלימות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני מקוה, שזה תנאי וצריך לראות מה זו ההצהרה הזאת. האם זה מלל? מי זה מזהיר? האם זה מופיע גם בכתב, צמוד לעניין? זה לא נסגר עד הסוף.

בנסיבות הקיימות, זה ההסכם שהושג. אנחנו במצב של TAKE IT OR LEAVE IT, אין מקצה שיפורים. יש אפשרויות, באותם קטעים שנתונים למשא ומתן, במסגרת הכוללת, לגבי הרכב, סמכויות, בתחומים הכלכליים והאחרים....

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

זה נתון לוועדות.

שר המשפטים ד. ליבאי:

הסכמים, לא ועדות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אחר כך, כמובן, בכל הנושאים הבטחוניים. יש דברים כוללניים, שאנחנו עמדנו עליהם - זה עוד התחיל בושינגטון - כמו התיזה של ישראלים. מה נותן העניין של דאגה לישראלים, או אחריות לישראלים? בעצם, הגעה לכל מקום, שבו מסתובב ישראלי ואחריות לאי-פגיעה בו, או במקרה של פגיעה בו, לטיפול בעניין. זו פרשנות, שאנחנו נצטרך לקבוע אותה בשטח.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

אתה תרוץ אחריו ליריחו?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

בודאי. אם תקפו ישראלי. אם תקפו פלשתיני, זו בעיתם.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

ואם הישראלי הוא התוקף?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

מטפלים בו.

שר התחבורה י. קיסר:

מה קורה אם ישראלי פגע בפלשתיני?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

חברים, העסק מסובך מאד - תאונות דרכים, באיזה בתי-משפט ישפטו; מהירות מופרזת; גניבת רכב. יש דברים, שבמציאות כזאת, אין להם פתרונות חלקים. כי כל רעיון האוטונומיה, הסדר הביניים, הוא רעיון מורכב. הוא הומצא כשכמעט לא היתה התישבות יהודית בשטחים, כשאז כל הענין היה הרבה יותר פשוט. ההתישבות היהודית, בעיקר באיזורים הצפופים, סיבכה את החיים - זו היתה המטרה הפוליטית שלה. זו היתה התישבות פוליטית ולא בטחונית, בלי שום תרומה בטחונית (הייתי אומר כמעט ההיפך, אבל לא אגיד את זה). הם באים הנה להפגין, אבל צה"ל וחיילי מלואים שומרים על הישובים שלהם, לא הם.

לכן, אני לא מקל ראש בקשיים ומשהניסוחים יתפרסמו, יהיה מה להגיד לכל מיני אנשים. אבל מוכרחים לראות את התמונה הכוללת ואת האלטרנטיבות שלנו.

אמרתי גם היום בישיבת הקואליציה - קצת הוצאנו את מתכונת מדריד מהמסלול. זה הסכם עם פרטנר אחד, בלי התניות לפרטנרים אחרים; והיו כאלה רק שניים: הסורים, שבינתיים לא ברור, שאין להם התניות, בודאי לא לגבי הלבנונים, גם לא לגבי הפלשתינים לא ברור - הם אמרו שיש להם התניות ואני לא יודע מהן. אני לא רוצה לומר, שלפלשתינים יש וטו על הסורים. אבל הם אמרו בלי חכמות לכריסטופר: מה שלסאדאת היה מותר - הרי מה שאתם דנים היום, זה מה שסאדאת הוציא עבור השלום עם מצרים - למה לנו אסור?

לכן, נראה אם הפלשתינים יעמדו בלחץ העולם הערבי. ירדן, בעצם, היתה מאושרת ממדיניות של אי-התקדמות במשא-ומתן (לא שהיא אמרה זאת), במיוחד לא עם הפלשתינים. מצד שני, ירדן לא היתה מוכנה לזוז אתנו. היא קיוותה, שלא נגיע להסכם ואז מצבה היה סביר. אין לה בעיות בטחון אתנו, אבל דאגתה העיקרית היתה, שלפלשתינים לא יהיה שום הסכם, אלא דרכה.

אני חושב, שעלית החמא"ס בפרט והאיסלאם הקיצוני בכלל - בעולם הערבי הוא בעיה; אני חושב, שאנחנו רואים את העליה הזאת גם בקרב הפלשתינים. לדעתי היום, במרבית הבחירות בשטחים - יתקנו אותי הרמטכ"ל או דני - החמא"ס עולה.

הרמטכ"ל א. ברק:

בחלק גדול.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אם זה בבחירות לועד עובדי אונר"א בעזה, אם זה במכללה האיסלאמית בחברון ואפילו באוניברסיטת ביר-זית.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

יש לנו הערכה מה יקרה בבחירות למועצה?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני לא יכול לדעת, כי הבעיה היא מי יאיים יותר, מי יהיה עם אקדחים ליד הקלפיות ומי יספור את הקולות.

בעצם, עזה בשבילי היא TEST CASE ליכולת הגורמים התומכים בשלום והתומכים באש"ף להתמודד עם החמא"ס. האם זה יילך בכיוון הזה או בכיוונים אחרים - אני מעריך, שבעיקר בכיוון הזה, אך אין ודאות. יש סיכוי טוב. אבל צה"ל קיים. יש סגירה על עזה מכל הכיוונים, איש לא יכול להכנס ולצאת בלי הסכמה שלנו, לא מהים, לא מהגבול המצרי, לא משטח ישראל.

יש כמה סעיפים בענין עזה - מה יהיה הרכב המשטרה, מקומיים וגם מבחוץ, כי אני מעריך, שהם לא סומכים על המקומיים ורוצים להביא מבחוץ; כמה ומה - זה יהיה ענין למשא-ומתן.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

זה לא רק בעזה, אלא בשני המקומות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא משנה - ה-TEST CASE הוא בעזה.

יש סיכונים, צה"ל צריך להיות ערוך לטפל בהם. יהיה חיכוך קשה, כי בכל פתרון שם, זה חיכוך קשה, כי יהודי-ערבי, אחד משתלב בשני. כל ההתישבות תוכננה על בסיס פוליטי ולא בטחוני - לא אשכולות של ישובים יהודיים, פרט לחבל קטיף ואולי קצת גם גוש-עציון. יש לנו עיר מעורבת אחת, חברון, שתהיה בעיה. פוטנציאל החיכוך ביו"ש הוא עצום. בעזה הוא קיים, אבל בקנה מידה קטן יותר.

אני מציע ששמועון יציג את הענין.

שר החוץ ש. פרס:

קודם כל, אני רוצה לפתוח ולהגיד מה המצב העובדתי והפורמלי. יש הסכם חתום בראשי תיבות, SUBJECT לאישור הממשלה. אף אחד מחברי הממשלה לא חתום על שום דבר. אני לא רוצה בזה להתנער, חס ושלום, מאחריות, אבל היינו - גם יצחק וגם אני - במצב, שלא יכולנו, בלי אישור הממשלה, לחתום באיזו שהיא דרך.

לעומת זאת, זה ברור שההסכם הזה אינו ניתן לשינוי. אם אנחנו נפתח אותו לשינויים, גם הם יפתחו אותו לשינויים; ז"א, חוזרים למשא-ומתן. מצד אחד, הוא לא גמור מבחינה פורמלית ומצד שני, הוא לא ניתן לשינוי.

שלישית, נמשך המשא-ומתן אתם. לפי דעתי, הם מאד מעוניינים להביא לשינוי יסודי במעמדו של אש"ף, בעצם ע"י התפרקות אש"ף (ואני אומר זאת בשפתי אני). הם מוכנים לפרסם הודעה חד-צדדית, בלתי תלויה בנו, שיהיו בה האלמנטים הבאים: מכירים בזכותה של ישראל לחיות בשלום ובכבוד; מקבלים החלטות 242 ו-338 כיסוד...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה לא הנושא לדיון.

שר החוץ ש. פרס:

אני רק אומר, שהם מעוניינים בהמשך המשא-ומתן. אני אומר זאת, מפני שכל אחד עומד בפני עצמו. יש שני הסכמים: הצהרת העקרונות וההבנה שהתקבלה ויש הדבר הנוסף שנמשך. יש התחייבות מפורשת, שעם חתימה על הצהרת העקרונות, תהיה הודעה של ערפאת על הפסקת הטרור - זהו הנוסח. אפשר לקבל את זה בכל צורה שאנחנו רוצים, אם במכתב לשר החוץ הנורבגי, אם בהודעה פומבית.

מה העניין עם המשא-ומתן? גם אלי והמשלחת וגם האמריקאים, בעצם התחילו לנהל משא-ומתן עם תיבת דואר. התברר לנו, שהמשלחת בווינגטון אינה מסוגלת לקבל החלטה משל עצמה ובניגוד, למשל, עם סוריה, ששם האמריקאים יכולים להגיע לסמכות ההחלטה, במקרה של הפלשתינים, הם לא יכולים להגיע, מפני שהם - כמונו - מנותקים מהם. לאמריקאים יש יחסים עם סוריה, אין להם יחסים עם אש"ף. מצד שני, גם אש"ף עצמו מבודד בעולם הערבי.

על כן, היינו מוכרחים לחפש דרך איך לצאת מריבוע המעגל הזה ולנהל משא-ומתן תוך נסיון די אקרויטי, לא להכיר באש"ף, תוך כדי ניהול המשא-ומתן - מזה נזהרנו, לא נתנו להם עדיין שום הצהרה רשמית ועל כן, גם מה שיצחק אמר קודם, אנחנו עומדים על כך, שהחתימה תהיה בווינגטון ע"י ראשי המשלחות המוכרים. מדוע? כי אם אנחנו נשנה את החותמים, אז בעצם הם ישלחו משהו מאש"ף - ואת זה, אני חושב, אף אחד מאתנו לא רוצה.

כמובן, שאנחנו היינו רוצים גם את ברכת האמריקאים. האמריקאים אומרים: המשא-ומתן הזה באוסלו התנהל בידיעתנו ובתמיכתנו והוא מקובל עלינו ואם שני הצדדים יגישו את זה, אדרבא ואדרבא, אנחנו רואים בזה פריצת דרך. אבל הם לא רצו לעשות מה שעשו בשעתו, ש"הסכם לונדון" יופיע כמסמך אמריקאי, מפני שהם אומרים: אין בזה את האמת המלאה ואנחנו רוצים בדיוק להגיד מהי האמת. האמת היא, שהם ידעו על העניין הזה.

אני רוצה להגיד לשמעון בענין הבחירות. תראה לאיזה מצב אידייתי נקלענו: יש ערבי, לפי דעתי, שרוצה שלום; יש מיעוט ערבי, שמתנגד לשלום. המיעוט חמוש, הרוב לא חמוש. לדמון ריאניון יש לו סיפור: שיחקו בקוביות לא מסומנות, אז אחד אומר: איך נדע מי מנצח? אז הוא מוציא אקדח ואומר: אתם תשחקו, אני כבר אודיע לכם. אז אם אתה רוצה דבר כזה, יש. אני אומר: רגע אחד, בואו ניתן לרוב את המשטרה כדי להגן על עצמו. אחרת, גם אין שום סיכוי לבחירות. החמא"ס ימעך אותך ליד הקלפיות. לנו יש תפקיד אידייתי, להגיד שיש רוב, שאנחנו לא מכירים בו ולשחק את המיעוט בכוח הזרוע. אחר כך מאשימים אותנו בהפרת זכויות האדם.

בירדן, המלך התגבר על חמא"ס....

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

אש"ף יתגבר עליהם.

שר החוץ ש. פרס:

גם אני חושב, אך תן לו נשק, תן לו משטרה. תראה איזה מצב אבסורדי - מאש"ף אתה לוקח את המשטרה, לחמא"ס אפילו אתה משאיר כמה אקדחים. הרי זה לא חשוב כמה אקדחים יש לו, גם חשוב מי מוכן יותר לירות ולהרוג. עכשו הודיע ג'יבריל בפומבי, שהוא הולך להרוג את ערפאת. גם כאן זה משחק באש. אש"ף במצב נורא - הם נשארו בלי כסף, בלי נשק, בלי ידידים. באיזה שהוא מקום, אנחנו צריכים לשאול את עצמנו: נניח שאש"ף ייעלם, מה יהיה אז? עם מי נדבר? על מה ננהל משא-ומתן? עם מי ננהל משא-ומתן?

אני רוצה להגיד לגבי אופי המשא-ומתן. היו כמה משברים, בהחלט עמוקים, במשא-ומתן ואני רוצה למנות אותם: דבר אחד היה בענין ה-JURISDICTION. הם רצו, שזה יחול בכל שטחי יהודה, שומרון ועזה ואנחנו לא היינו מוכנים להכניס את המלה "בכל". על כן, ה-JURISDICTION מדבר בשטחי יהודה, שומרון ועזה. הוצאה המלה "בכל".

הדבר השני, שבעיקר יצחק התעקש על זה, כמו פראדס: ה-OVER-ALL SECURITY. בענין זה כמעט והגענו למשבר. הם היו מוכנים ל-EXTERNAL SECURITY ו-INTERNAL SECURITY. על המלה "OVER-ALL", כמעט והענין נשבר.

אני חשבתי, שיהיה משבר אחר ואיך שהוא עברנו אותו - ואני רוצה לדבר בגילוי לב ולהגיד גם דברים שבלב, אין לי מה להסתיר. ממה חששנו? שהם יתחילו עם ענין התנחלויות. חברים יקרים, יהודה ושומרון זה לא ימית ושנת 1993 אינה שנת 1982. להתחיל להוציא היום עשרות אלפי מתנחלים, לפי דעתי, זה היה מביא אותנו למצב בלתי אפשרי, גם מוסרית וגם פיזית. מבחינת השכל ההיסטורי, זה היה אחד העימותים, שלפי דעתי - וכך גם ניהלנו את המשא-ומתן - צריך להמנע ממנו; עד כדי כך, שהם הסכימו, שהתנחלויות תשארנה כפי שהן, גם ברצועת עזה.

אני רוצה להזכיר ולומר, שמהתחילו את המשא-ומתן, הם הציעו שהתנחלויות האלה יהיו באזורי סחר חופשיים, שיהיו שם יהודים ויהיו שם ערבים, כדי להקל עלינו ואנחנו בענין הזה גם כן עמדנו ואני מאד שמח, שזה נגמר כך. אין הורדת התנחלויות.

אגב, הערת ביניים - אם היינו גומרים עם סוריה קודם, לפי דעתי, לא היינו משיגים את זה, כי הסורים, לפי דעתי, יעמדו בתוקף שנוריד את כל הישובים ואז גם הפלשתינים היו מדברים על כל הישובים.

דבר נוסף, שעמד מולנו בכל תוקף - זה ענין ירושלים. לפי דעתי, המשבר בושינגטון הגיע בגלל ירושלים. אני אגיד בגילוי לב, אין לי מה להסתיר - לפי דעתי, מי שהביא את ירושלים לדבר משברי, היה ערפאת והסיבה מדוע הוא עשה זאת, זה כדי שלא יוכלו לגמור בלעדיו. מה פייסל חוסייני יכול להגיד? ערפאת נגד ויתור על ירושלים והוא בעד ויתור על ירושלים? זה לא יעלה על הדעת. ירושלים יצאה מהתמונה. בקמפ-דיוויד ירושלים לא יצאה מהתמונה. בקמפ-דיוויד יש שלשה מכתבים, כשכל מכתב מייצג עמדה שונה בענין ירושלים: המכתב של בגין, המכתב של סאדאת והמכתב של קרט. כאן, לפחות הצד השני הסכים, שבתקופת האוטונומיה אין בעית ירושלים. ידונו כפי שידונו על כל הדברים האחרים: התנחלויות, ירושלים ודברים אחרים.

היתה עוד נקודה אחת, אני לא אומר משברית, אבל קשה וזה בענין הבחירות. כמובן, הם רצו שיהיו גם מועמדים, שיוכלו להבחר. לפי ההסכם הזה, אין שום התחייבות, שהם יוכלו להעמיד מועמדים....

שר הפנים א. דרעי:

על מה אתה מדבר?

שר החוץ ש. פרס:

על ענין ירושלים.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

מה שכתוב: השתתפות בבחירות. אבל זה SUBJECT למשא-ומתן.

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

הם יוכלו לבחור.

שר הפנים א. דרעי:

להבחר - זה למשא-ומתן.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

כתוב: השתתפות בבחירות, כשהם אומרים גם לבחור ולהבחר ואנחנו אומרים: רק לבחור - וזה SUBJECT למשא-ומתן.

שר החוץ ש. פרס:

אחר כך הם רצו, שדברים שנויים במחלוקת, יעברו לבוררות. לא הסכמנו לכך. הסכמנו לבוררות מוסכמת, אבל גם שמחייב הסכמה לבוררות. זו לא רק בוררות מוסכמת, אלא אי אפשר לעשות בוררות, אלא בהסכם. ז"א, צריך להסכים על בוררות מוסכמת, אין שום דבר אוטומטי בענין הזה.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)
(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

אני מדבר על הנקודות שנאלצנו לעבור עליהן בתקופת המשבר והניסוחים שהתקבלו.

עכשיו, אם החברים זוכרים, בתקופת ה"ליכוד", הבעיה המרכזית היתה - מקור הסמכות. אני רוצה להזכיר, שמקור הסמכות, לפי ההסכם הזה, נשאר כולו בידינו. אין שום כרסום.

השר לקליטת העליה י. צבן:

איפה זה?

שר הפנים א. דרעי:

זה ישנו בדברי ההסבר אך לא בהסכם.

שר החוץ ש. פרס:

רק אותם ה-Powers שאנו מעבירים, מועברים.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אין אזכור מפורש של זה.

השר לקליטת העליה י. צבן:

זה מתאים להגדרת "סמכויות שירות" שמופיעה, אבל

לא לרישא של מקור הסמכות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

המושג "מקור סמכות" לא מופיע, זה נשאר מטושטש.

השר לקליטת העליה י. צבן:

ההסכם הופך להיות מקור הסמכות.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

חיפשתי זאת חמש פעמים ולא מצאתי זאת.

שר החוץ ש. פרס:

אני רוצה לומר, שבאיזה שהוא מקום במו"מ, אנו צריכים להביא בחשבון, שאפשר ללחוץ עוד קצת. זה נכון שאש"ף במצב קשה ואנו במצב טוב, אבל מתי מנהלים מו"מ? כשהם במצב קשה ואנו במצב טוב, לא להיפך. אומרים: עכשיו אתם מנהלים מו"מ עם אש"ף! מתי רוצים שננהל? אבל כשיש מצב כזה, צריך להזהר גם לא להפריז, מפני שהג'נטלמנים האלה לא יוכלו להעביר את הענין. לפי דעתי, יש לקחת זאת בחשבון.

עדיין יש לפנייהם משימה מאוד קשה.

ראש הממשלה ביקש, שהיועץ המשפטי של משרד החוץ, שניהל את הצד הניסוחי והמשפטי, יסביר את הענין. הוא בדרך הנה. הוא היה בבריסל. הוא יתן את כל ההסברים המשפטיים ואת כל התשובות באשר למקור הסמכות. אני רוצה להכנס לענין הזה.

אני רוצה להתייחס לצד הכספי. לפי דעתי, בתחום הכספי הם הגיעו לשלושה משברים: האחד - בענין האדמיניסטרטיבי של אש"ף, שאותו הוא לא מענין. השני - בענין המוסדות הציבוריים - בתי-החולים, האוניברסיטאות - יש להם כ-70 מוסדות בשטח. זו גם פרנסה לאנשים. צריך לזכור, שחנן עשראווי ופייסל חוסייני מייצגים בעיקר את האינטליגנציה, יותר מכל קבוצה אחרת. אנו יודעים מידיעות פנימיות, שחלק מההתבטאויות באו, משום שמנהל אחד לפחות, אולי יותר, באו ואמרו: אני לא יכול לעבור את הרחוב, אני לא יכול לשלם משכורת! כאשר אנו חושבים שזה אקט פוליטי.

שלישית, המצב בשטחים הוא קשה. אני לא מדבר רק על תעסוקה. אני מדבר על תשלום למשפחות שכולות, לפצועים, לכל מיני אנשים שלהם אש"ף הזרים כספים. פתאום, הכל נסגר והיה ערעור במעמדו.

לפי דעתי, האינטרס שלנו שהענין יצליח גם מבחינה כלכלית, לא רק מבחינה פוליטית. אם זה יהיה רק אוסף של ניסוחים פוליטיים, ללא אחיזה או תחושת שינוי בשטח, הענין לא יצליח. על כן, אנו גם פנינו, כל אחד בדרכו - יצחק בדרכו, אני בדרכי - למוסדות אירופה ולמוסדות באמריקה, שיתחילו להשקיע בשטחים, חוץ ממה שהממשלה שלנו משקיעה. הממשלות הנורדיות, אלו חמש ממשלות, שכל אחת מקציבה בין 0.5% ל-1.5% מהתל"ג שלה לסיוע חוץ. שבדיה, למשל, יש

לה תל"ג של 150 מיליארד דולר והיא משקיעה קרוב ל-2 מיליארד דולר בסיוע חוץ.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

התל"ג של שבדיה הוא 150 מיליארד דולר? יש שם רמת

חיים מהגבוהות ביותר בעולם!

שר האוצר א. שוחט:

כמה תושבים יש שם?

שר הבריאות ח. רמון:

8 מיליון.

שר החוץ ש. פרס:

20 אלף דולר לנפש. 150 מיליארד דולר, לא שקל.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

בסדר, זה סביר יותר. דנמרק משקיעה 2% מהתל"ג שלה. איפה הם משקיעים זאת? במוזמביק, במצרים. אמרנו: תשמעו, אתם כל הזמן אומרים במלים שצריך לעזור לפלשתינאים, תעזרו עכשיו במעשים. באנו ותבענו שיתנו 5% מכל הסיוע הכלכלי החיצוני שלהם, לשטחים עצמם. יש כנראה נטיה לעשות זאת. מחר, תהיה ישיבה של שרי החוץ, בכל חמשת המדינות האלה, למטרה זו. הם שלחו לפני שלושה ימים, את סגן שר החוץ הנורווגי, כדי לבדוק עם רשויות הבטחון, מה רוצים ואיך רוצים להשקיע וכו'.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

דני רוטשילד לא התפעל מהנכונות שלו, אבל נראה.

סגן השר י. ביילין:

הוא דיבר על כסף, בכל זאת.

שר החוץ ש. פרס:

בשביל זה הוא בא, בשביל מה הוא בא?

אני רוצה להוסיף עוד מלה אחת או שתיים בענין נורווגיה. אני רוצה להגיד, שהיה אלינו יחס יוצא מן הכלל חם מצד הארצות הסקנדינביות. במשך הזמן חל כרסום ביחס זה, במיוחד בתקופת ה"ליכוד". היחס הזה נובע מקשרים בין תנועות העבודה, ולא פחות מזה, מהחינוך על ברכי התנ"ך. כשהייתי בפינלנד והתפרסמה שם ידיעה שאנו עומדים למנות שגריר ערבי לפינלנד - לא יהודים, גויים, פנו אלי ואמרו: בשם אלוהים, מה אתה עושה לנו? אנו תומכים בתנ"ך, אנו תומכים בעם הנבחר, לנו אתה שולח ערבי? כל אותם הגויים שתומכים בערבים, כאשר שמעו שישראל רוצה לשלוח שגריר ערבי, הזדעזעו. פשוט, אחד אחרי השני באו לדבר אתי. זה לא ענין של גזענות, אלא ענין דתי.

מכל הארצות האלה, הארצות הידידותיות ביותר לנו אלו נורווגיה ודנמרק. שבדיה מאוד התרחקה, פינלנד מאוד התרחקה. באיסלנד, הביקור האחרון של מדינאי ישראלי, היה של דוד בן-גוריון, לפני 32 שנים. אמנם זו לא ארץ גדולה, אבל לא חשוב, גם זו ארץ.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

למה הסכמת להוציא את ירדן מהתמונה?

שר החוץ ש. פרס:

ירדן אמרה שהיא לא רוצה להתעסק בכך. מה קרה? המלך הפנה עורף בראשית המו"מ. הוא אמר שהוא מתנתק מהגדה.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

מה עם האג'נדה של ירדן?

שר החוץ ש. פרס:

לירדן יש אג'נדה, היא לא חתמה, כי היא לא רצתה לחתום לבד. בזמן האחרון, משלחתו של אלי, ניהלה עם הירדנים מו"מ על קבוצת יצורים שעברו מירדן אלינו ללא ויזות - יתושים, זבובים ויונים. ישבו שלוש ישיבות ודנו איך למנוע מעבר יתושים לכאן ולשם.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

הבעיה עם ירדן - ירדן ציפתה שאנו לא נעשה שום דבר עם הפלשתינאים והם ישבו בשקט.

שר החוץ ש. פרס:

המלך כנראה חשב שהפלשתינאים לא יתקדמו בלעדיו, והפלשתינאים הגיעו לשפל המדרגה, מצבם היום נורא ואיום. אני חייב לומר, שיש אפשרות שכל העסק של אש"ף יתפרק ותהיה כאן מין איראן חמא"סית. גם אנו צריכים להזהר. אין שום וודאות שהם יחזיקו מעמד, עם כל המרידות, עם כל הקבצנות, עם כל הלחצים וכל הדברים שישנם. אני אומר שזה דבר מאוד רציני. אני פשוט לא רואה אלטרנטיבה ברחוב הערבי, עם כל החסרונות שיש לך, טובה יותר מהקואליציה הנוכחית שקיימת.

לפי דעתי, יצחק אמר זאת ואני לא רציתי לחזור על כך - לא ויתרנו על אף פיסת שטח, לא הורדנו אף התנחלות, שמרנו על אחדות ירושלים, הקפדנו על בטחון ישראל. בענין השיפוט, בתנאים שישנם לאחר קמפ-דיוויד, ישנו שיפור לאחר מה שהיה, בוודאי לא נפילה. לפי דעתי, זו הזדמנות חשובה וטובה וצריך לאשר אותה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני הייתי נותן לרמטכ"ל לדבר. ברצוני לומר, שלא שיתפתי את הצבא בכל השלבים הללו מסיבה פשוטה - הבעיה בעיקרה היא פוליטית וההכרעה היא פוליטית. צה"ל, לדעתי, מסוגל לתת את התשובות במצבים השונים. כמובן, זה מצב פחות נוח מאשר המצב הנוכחי מבחינת בטחוני, כי במצב הנוכחי יש חופש מלא להכנס לכל מקום ולעשות כל דבר.

הרמטכ"ל א. ברק:

כל מה שאומר עכשיו זו התרשמות ראשונית בלבד. כמוכם קראתי את המסמכים בצורה מדויקת רק ביממה האחרונה ותדרש יותר מאוחר עבודה מקיפה, כדי לגבש את הדרכים שבהן ראוי להתמודד עם הבעיות שהניסוחים האלה יוצרים, ולהדריך או לתדרך בצורה נכונה את האנשים שישבו בצוותים, שבהם ידונו הפרטים על ההסדר של עזה ויריחו תחילה, במהלך שלושת החודשים לאחר כניסת הסכם העקרונות הזה

לתוקפו, במידה והוא יאושר ויחתם.

מקריאה ראשונה אני מבחין בבעיות קשות ביותר ביישום רכיב הבטחון בתוך ההסכם הזה, הן בשלב של עזה ויריחו, שהוא השלב שכרגע מוצג פה, במסגרת ההסכם שצריך יהיה ליישם תוך 6-7 חודשים, והן בשלב היותר רחוק, שחלק מהקווים העיקריים שלהם, למעשה מוטמעים בתוך הניסוחים של הצהרת העקרונות.

המרכיבים שמעצבים את ההסכם הזה מבחינת עובדות, זו נסיגה מרצועת עזה ויריחו, כשעדיין הישובים הישראליים, התנועות של ישראלים נשארים באחריות ישראל, קרי באחריות צה"ל. כמובן, מזה נובע שכוחות של צה"ל לא יצאו מרצועת-עזה או מאזור יריחו באופן מוחלט.

הנקודה הראשונה שראוי לשים אליה לב היא בסעיף 6 האומר, שבכניסה לתוקף של הצהרת העקרונות כבר בשלב המכין, מקבלים הפלשתינאים סמכויות גם מהממשל הצבאי וגם מהמינהל האזרחי שלו, וכבר אז יהיו הבחירות שיכוננו את המועצה. כלומר, כבר בשלב הראשון של הכניסה לתוקף של מסמך העקרונות, עוברת סמכות מהממשל הצבאי.

הדבר הבא הוא נושא המשטרה הפלשתינאית. מדובר פה על הקמת משטרה פלשתינאית חזקה - ניסוח שמקורו בהסכם קמפ-דיוויד. יש לשים לב, שיש פה פתח לחיצוניים, גם שוטרים חיצוניים - ויש כבר שוטרים פלשתינאיים שעברו אימון בירדן ועכשיו יוצאת קבוצה נוספת - הם עשויים להביא אנשים נוספים ולעשות להם הכשרה קצרה, כולל אנשים עם רקע של השתייכות לארגונים צבאיים, או פרה-צבאיים פלשתינאיים, אנשי "צבא השחרור הפלשתינאי", או דברים דומים.

שר הפנים א. דרעי:

אנו עדיין במצב שאפשר לקרוא להם "ארגוני טרור". לא צריך להרבות מלים.

הרמטכ"ל א. ברק:

אנו אחראים להגנה נגד איומים חיצוניים. אנו אחראים להגנה על הישובים ועל הישראלים, על-מנת להבטיח את בטחון הפנים והסדר הציבורי של הישראלים, ולא את הסדר הציבורי והבטחון הכולל, כפי שכבר הוסבר. דבר זה עלול ליצור סתירה לא פשוטה כשיבואו לגבש את הפרטים, ואני מניח שזה יהיה עוד נושא לדיונים וויכוחים ארוכים.

בסעיף 10, מדובר על ועדת תיאום ליישום מסמך העקרונות. אני אומר, שהפירוש המהותי של תיאום, שאין פרימט מוכר מראש לשיקולי הבטחון שלנו. כלומר, אין מצב, שבו כאשר בעינינו יש דבר שהוא נוגע לבטחון המידי של ישראלים, אנו יכולים בצורה מוסכמת מראש לנובע מההסכם, להפקיע זמנית, או להשעות זמנית, תוקף של איזו שהיא תקנה אחרת שנוהגת מצידם, כי כאמור הם המקור גם לסמכות, אבל גם לחקיקה ולתקנות שמזינות את בטחון הפנים שלהם ואת הסדר הציבורי שלהם בתוך התחומים הללו.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

על איזה סעיף אתה מדבר?

הרמטכ"ל א. ברק:

דיברתי על סעיף 10.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

זה למעט הסמכויות של ישראל. זה למעט הסמכויות הישראליות שנותרת.

הרמטכ"ל א. ברק:

איני יודע מה נותר. אם תנתח לעומק את העובדה, שאנחנו אומרים שהם מקבלים סמכויות לא רק מהמינהל האזרחי, אלא גם מהממשל הצבאי, נדמה לי, שהממשל הצבאי בקונסטרוקציה המשפטית מייצג את הריבון, הוא מקור הסמכות. ברגע שאומרים שצועבירים סמכויות מהממשל הצבאי והמינהל האזרחי שלו, אני לא משפטן, אבל יש סימן שאלה אצל מי נותרת הסמכות הזאת, שאם לא אמרו כלום, היא שלה.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

זו המשמעות של OVERALL SECURITY שיש לישראל.

הרמטכ"ל א. ברק:

אין לה OVERALL. אני קורא באנגלית פשוטה.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

רבותי, בסעיף 9 כתוב דבר מאוד ברור. כאשר כתוב: "חוקים וצווים צבאיים", כתוב: "המועצה תהיה מוסמכת לחוקק בהתאם להסכם הביניים בתוך תחומי הסמכויות שהועברו אליה." זה בפרק "חוקים וצווים צבאיים". זה ברור.

הרמטכ"ל א. ברק:

סליחה, אני אסביר זאת בדיוק. יש לנו אחריות ל-OVERALL SECURITY של הישובים והישראלים, בהקשר לבטחונם ולסדר הציבורי שלהם, של הישראלים. מיד אגיע להיבטים המעשיים שנובעים מכך.

המועצה לאחר הבחירות, תוכל לחוקק בהתאם להסכם הביניים, בכל תחומי הסמכויות שהועברו אליה. כלומר, היא תוכל לחוקק גם בתחומי בטחון הפנים והסדר הציבורי של הפלשתינאים. ואז, באופן אוטומטי תצוץ השאלה, מה יהיה אם מהם מחוקקים, כפי שהם הוסמכו, לצרכי הבטחון שלהם, לגבי תחולת שטח שהוא שטח שלהם, יתנגש עם איזה שהוא צורך בטחוני שלנו, שיש לנו לגביו צווים שלנו? פה אין פרימט של שיקול הבטחון שלנו, בכל מקום שאנו מחליטים שיש צורך בטחוני, חשוב או דחוף. העדר דבר זה, יוצר פה מצב, שצריך יהיה להתעמק בו בזמן הדיונים, הוא יצור קשיים לא פשוטים.

מהי הנקודה העיקרית - חלק גדול מהדברים האלה נהגו, כאשר על הפרק עמדה האוטונומיה בעקבות הסכם קמפ-דיוויד, וכאשר (צריך לומר זאת לפחות בדיעבד) לא היה ברור שדחק מאוד הזמן ליישם אותה, לאחר שהושג הסכם קמפ-דיוויד.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה ניסוח עדין.

הרמטכ"ל א. ברק:

יש כמה דברים יסודיים שהשתנו לעומת המציאות שהיתה אז. אז, דנו עם המצרים על ענייניהם מצד אחד, ועל ענייני הלקוח הפלשתינאי שלהם, ברמה של דברים דחויים. היום, אנו דנים אתם עצמם, אפילו בלי האח הירדני

שלהם. אז, דיברנו על כ-15 ישובים ביהודה ושומרון, כאשר מה שכוונה SPECIFIED SECURITY LOCATIONS, כלומר האזורים התחומים לבטחון - היה ניתן בקלות לסדר את הקו שלהם, קו שהמתחם הבטחוני בג'בל-כביר, יכלול גם את אלון-מורה; והמתחם הבטחוני בבעל-חצור יכלול גם את עופרה. היום, יש לנו בתחומים האלה כקרוב ל-140 ישובים, בשני האזורים ביחד, אשר מכסים את כל השטח ונמצאים בכל השטח וצרכי חיי היום-יום שלהם מחייבים נסיעות. זה פחות חריף ברצועת עזה, מסיבות שאני תיכף אראה - ודני יצביע על המפה של הרצועה. בעתיד, היות ומנוסחים פה גם הקווים התחומים של הסדר הביניים, כאשר נגיע לאיו"ש, זה יעורר בעיה סבוכה ביותר.

הדבר הנוסף הוא, שמאז היתה האינתיפאדה, שגיבשה מאוד את התודעה הפוליטית הפלשתינאית, בדבר הצורך, החובה והזכות שלהם לתור להגדרה עצמית באופן אקטיבי, כל הדברים האלה משנים מיסודם את המציאות הבטחונית.

בתחום הבטחוני, יש לנו שלוש משימות - האחת, הבטחון נגד איום חיצוני. לגביו אני אומר, כדי לשים אותו בצד, יש דרכים סבירות להתמודד עם זה בכל אחד מהשלבים האלה, ע"י האפשרות לפרוס את הכוחות ואת עמדות ההתרעה במקומות הנכונים.

השנייה, להגן על הישובים הישראליים - ואני עוד פעם שם זאת בצד, כי זו רק בעיה של סד"כ ואמצעי בטחון. צריך גדרות, אמצעים, כוח ואפשר להגן עליהם. אני מוריד את הדברים, שהם יחסית פתירים. זה עולה כוח, סד"כ ואמצעים, אבל הם יחסית פתירים.

הנושא השלישי הוא הרבה יותר מורכב - התנועה לאורך הצירים. ברצועת עזה, יש עשרות רבות של קילומטרים של צירים - כ-150-200 ק"מ. באיו"ש, מדובר במאות רבות, קרוב ל-1000 ק"מ של צירים וכבישים. אני לא מדבר על כבישים בתוך השכונות.

ביטחון המדינה 90 שנה

בג' בליה חיים 50 אלף איש. אנו יודעים, שבבית

מסויים בתוך ג' בליה יש פעולה, יש התכנסות של מבוקשים, ולא חשוב איך אנו יודעים. אני אומר מראש, כי נדע הרבה פחות על מה שקורה בג' בליה. אנו יודעים איך שהוא, שיש שם משחק ואנו רוצים ללכת ולתפוס אותם, לפני שהם יצאו לכביש וירו על רכב. זה לא יהיה פשוט בכלל. אם נשלח יחידה גלויה שלנו, היא תצטרך לתאם - ואני עוד לא רואה איך הם מתאמים. אני עוד לא יודע מה יצטרכו להסביר למשטרה הפלשתינאית, כדי לתאם אתם ולדון בכל העניין. אני יודע איך מתאמים עם המשטרה הפלשתינאית כניסה של חיילים של "גבעתי" לג' בליה, כדי להוציא אותם. לחילופין, אפשר להגיד למשטרה הפלשתינאית - ויש פה הנחה חזקה מאוד גם לגבי שיתוף הפעולה שלהם וגם לגבי האפקטיביות שלהם. האפשרות השלישית,

ביטחון המדינה 90 שנה

ביטחון המדינה 90 שנה

ביטחון המדינה 90 שנה זו בעיה לא פשוטה, שכלל שמעמיקים בה ומחפשים את הצדדים השונים שבה, רואים שצורת הפעולה הנוכחית לא תוכל להתקיים. צריך לדעת זאת ביושר, כי צורת הפעולה הנוכחית, היא עוגן מרכזי ביכולתנו הנוכחית להאבק בטרור ביהודה, שומרון ועזה.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

יש מצב חדש, לא?

הרמטכ"ל א. ברק:

חיות ומה שאנו צריכים זה להאבק בטרור לפני, תוך כדי - בחלק קטן מאוד, כי אז יש מגע אש, או שנספיקים לענות באש, או שלא - ואחרי. הנושא הזה יסבול ממגבלות קשות מאוד שתקרנה מצידם בחזרה, גם על האפקטיביות של הבטחון בצירים, שכפי שאמרתי, מבחינה טכנית, לא ניתן להבטיחו.

כפי שרמזתי כבר, יש פה הנחה חזקה מאוד לגבי רצונה הטוב והיעילות של המשטרה הפלשתינאית החזקה, או הצש"פית, או, בשלבים מסויימים, לגבי הכוח הבינלאומי שיגשר על איזה שהם פערי כוח.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אין כוח בינלאומי, יש נוכחות בינלאומית.

הרמטכ"ל א. ברק:

ולגבי השב"כ שהם יקימו. אני מניח שהם יקימו לעצמם שרותי בטחון - הרי אז אנו מוצאים את עצמנו נשענים על הנחת היכולת שלהם. ההנחה שלי היא, ששיתוף הפעולה יהיה מוגבל מאוד, ולא חשוב מה יהיה כתוב בהסכמים ברמות העליונות. שיתוף הפעולה עם המשטרה הפלשתינאית בדרגי חשדה, יהיה חלש ומאולץ, וגם דרגים יותר עליונים, לפעמים, לא ישתפו פעולה כאשר יתעוררו נושאים במחלוקת, שבהם הענות לבקשתנו, תהווה הצבת סימן שאלה על האטריבוטים של כעין ריבונות שמכוננים בתוך המשטרה הזאת, עצמאותה, פעולתה, או זכותה להיות הראשונה שפועלת, או הראשונה שמסרבת לתת למישור אחר לפעול.

היה טוב אילו אפשר היה לדון בתוכן של המסמך, אבל אי אפשר לדון בו, אז צריך לסמן לעצמנו, שאין לנו יכולת או אפשרות להפקיע זמנית את הסמכות, במקומות שצרכי בטחון מובהקים או דחופים שלנו דורשים זאת, למעט ההערה שנאמרה פה, ושאני מניח שהיא תהיה מקובלת גם עליהם, שבסידורים מסויימים של תיאום, אפשר יהיה לבצע מרדף חם אחרי פיגוע. אני מניח שלזה הם יסכימו.

כפי שאמרתי כבר, הפעולות שלהם נגד התושבים

והצירים, תהיינה יותר יעילות.

(מכאן רשמה ז.ת.)
(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

אני הייתי אומר, שעל קצה המזלג, אלה הדברים שנראים לי העיקריים. אני לא בטוח שהם כולם - יכול להיות, שדיון מסודר יצמיח עוד היבטים - ואני לא בטוח, שלשום דבר מהדברים האלה לא יימצא פתרון תוך כדי הדיונים - יכול להיות, שלחלק יימצאו פתרונות - אני מזכיר רק, שיהיו בחברה הפלשתינית אלמנטים קיצוניים, שיהיה להם ענין פעיל לנסות לטרפד את ההסכם הזה ואת ההבטחה, דוקא משום הפוטנציאל...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

כולל בחברה הישראלית, אבל זה לא ענינך.

הרמטכ"ל א. ברק:

ויהיו גורמים, שינסו באופן פעיל לטרפד את זה וגם נגדם לא יהיה קל באיזה שהוא מובן לפעול.

אם יש עוד דבר אחד, שאני הייתי רוצה להעיר עליו זו העובדה, שלמעשה מדובר כאן, במידה שהסכם כזה מאושר ונחתם, הוא נכנס לתוקף ואז מתחילות שיחות, שנמשכות כשלשה חודשים, על מימוש הדבר, שלאחריהן צריכה להתחיל ההיערכות החדשה והעברת הסמכויות. המקרה של עזה, בתור מקרה פרטי, הוא במשהו פחות חמור ומסובך מהתמונה הכוללת שתיארתי. הוא עדיין ידרוש, בדרך ליישום הרעיונות שמקופלים במסמכים האלה, פעולה לוגיסטית מאוד מקיפה של יציאה החוצה מתוך הישובים הגדולים, כולל ממתקנים שלנו, עתירי אנשים, שנצטרך להתארגן איך לצאת.

יש בעזה שלשה גושים של ישובים: יש את גוש קטיף עצמו, שיש לו מעין יציאה נפרדת, אם רוצים, אל החלק הדרומי של הרצועה ומשם אל תוך שטח ישראל; יש קבוצה קטנה של ישובים בצפון, שיש לה רצף טריטוריאלי עם תחנת הכוח ויש עוד ישובים: נצרים א', נצרים ב' וכפר דרום, שהם באמצע, עם חיבורים שעוברים דרך איזורים קצת יותר מיושבים. אבל אני אומר, שאם במסגרת הפרשנות של המציאות הנוצרת, במימוש מין הסכם כזה, נאמר שהם יכולים לצאת בצירים המוגבלים האלה ואולי נלווה ברכבים לאור הציר הראשי, אז בהשקעה אולי גדולה מאוד של סד"כ וכו', אפשר ללוות חלק מהפעילות הזאת.

אם אנחנו נאמר, שאנחנו מאפשרים לכל אזרח, מתי שהוא רוצה, לממש את זכותו העקרונית, כפי שהיא נמצאת פה בפועל, לנוע איפה שהוא רוצה בכבישים ובדרכים, אין שום סיכוי לשלוט בזה ולהבטיח את זה. גם בצורה המצומצמת הזאת של הבטחת הגוש עצמו, הצירים אליו, הצירים בצפון והיציאות מנצרים וכפר דרום - לפי דעתי, לעצמנו אנחנו צריכים לדעת ביושר, שזו בעיה בטחונית סבוכה מאוד, שאין לה פתרון מלא. וגם במקרה של עזה תחילה ויריחו, כבר שם, כשהיה לנו מידע על מבוקשים בג'בליה, או על פעילות באל-בורייג', או על התארגנות של פיגוע בתוך אחד ממחנות הפליטים, שהולך לצאת בעוד כמה שעות ולנסות לבצע פיגוע בכפר דרום, לא היה פשוט להגיע לפעולה אפקטיבית מולו. יש תמיד סכנה שדרגי השדה במטרה הפלשתינית ידליפו או יהיו חדורים במקורות מתוך גורמי הפיגוע ושעצם תהליכי התיאום גם יעכבו פעולה מהירה וגם ישמשו מקורות להתרעה, בזמן שהם מפעילים את כל העניין.

אני מוצא לנכון להעיר על עוד דבר, שבניגוד לרצועת עזה, שזה מקום, לפחות מבחינה גיאוגרפית, מוגדר כהלכה - יודעים איפה זה מתחיל ואיפה זה נגמר - צמד המלים "איזור יריחו" איננו מוגדר כהלכה ותצטרך להנתן הדעת על השאלה איך מביאים לצורה חד-משמעית את ההגדרה מה זה יריחו.

ביחס לכלל הניסוחים הבטחוניים, הייתי אומר, שכלל הניסוחים בתחום הבטחוני מנוסח כך, שאילו בן אדם מהמרס או מנורבגיה (כזה שלא השתתף במגעים), היה מסתכל עליהם בצורה נקיה ושואל: על מי חלה חובת ההוכחה, שיש לו זכויות, היה יוצא שהקו עובר באופן שמטיל עלינו די הרבה חובות ובדיונים אנחנו נצטרך לעבוד קשה מאד ויהיו לנו שם הרבה חיכוכים על דברים, שהם יצביעו לנו על מה שכתוב במסמך - ואלה לא יהיו דיונים קלים. יחד עם זה, אני לא רוצה לרמוז בכך, שאפשר היה להשיג מסמך אחר, בפחות מזה, כי אי אפשר את הדבר הזה לעולם לשפוט.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני רוצה לומר להערת הרמטכ"ל - אם יווצר מצב, שהמטרה הפלשתינית לא תפעל נגד הגורמים המחבלים, אני אראה בזה הפרת הסכם. לכן, צריך להתחיל בעזה, לראות מה קורה.

שר המטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

זה לא מוגדר.

שר החקלאות י. צור:

מה יהיה לפני המטרה? הרי המטרה היא אחרי המועצה....

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא.

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

כן, כך כתוב.

שר החוץ ש. פרס:

אתה מוכרח להביא בחשבון - חייל ישראלי שיירה על ערבי כזה או אחר, זו בעיה ממדרגה ראשונה. בירדן יותר קל להלחם בחמא"ס, כי עושים זאת ירדנים.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אם לא יחול שינוי, שהם יטפלו בזה, לפי דעתי, צריך להגיד: רבותי, אז אנחנו דואגים לבטחון.

הרמטכ"ל א. ברק:

אני לא אמרתי שום דבר, אלא על נושא בטחון.

בכל זאת, ברשותך אדוני ראש הממשלה, אני רוצה לומר שתי הערות. ראשית - אני כן חושב, שראוי שאתם תיתנו את הדעת מראש גם על מה מקופל בסיכונים. לפי תחושתי, האפשרות שבה ההסכם לא עומד ואנחנו נחלצים כאילו להסיק מזה מסקנות לפעולה, לא מחזירה אותנו לנקודת האפס. ז"א, היא מחזירה אותנו לנקודת האפס כאילו מבחינה טכנית, אבל מבחינה מהותית עמוקה, היא מחזירה אותנו למעשה אחורה למצב, במובנים מסוימים יותר גרוע.

הדבר השני, שלעצמנו אנחנו צריכים לדעת...

שר הפנים א. דרעי:

במה יותר גרוע? מבחינה בטחונית או מבחינה

פוליטית?

הרמטכ"ל א. ברק:

מכלל התמונה, כי זה דבר שניסו אותו והוא לא

בדיוק חזר לנקודת האפס.

הדבר השני - שאם כן מצליחים ויהיה נסיון להרוג, חס וחלילה, משפחות ישראליות פעם, פעמיים או שלש, או לפגוע בילדים בדרך לדולב, או בירידה באלון-מורה, אנחנו עלולים למצוא את עצמנו בפני תופעות קשות ובעייתיות: מצד אחד, בפני אפשרות, שאזרחים ישראליים, שממשלות ישראל אישרו להם לשבת שם ושנחנו, הצבא, אחראים לבטחונם שם, למעשה אנחנו לא מסוגלים TO DELIVER, עם משמעות בעייתיות לשני הכיוונים: הן באפשרות שהם מתחילים להסתלק משם, ואז זו לא הסתלקות של אנשים, אלא זו תבוסה של תפיסת בטחון, שהיתה צריכה לגבות אותם. הצד השני הוא האפשרות, שאנחנו מחליטים לנקוט את הפעולה המתערבת, מעבר לכל מה שכתוב בהסכמים - כי בכל זאת, אנחנו יותר חזקים, כדי למנוע את זה - ועל זה כבר רמזתי קודם, שזה לא בדיוק מחזיר אותנו לנקודת האפס, אלא זה מביא אותנו לנקודה, שמכל היבט אפשרי, היא יותר קשה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

כל זה נכון גם אם היה כתוב OVERALL, על הכל.

הרמטכ"ל א. ברק:

נכון מאד.

לא במקרה, אני מתאר את צד הסיכונים, כי לפי דעתי, זה תפקידי ואתם צריכים לדעת אותם.

שר הפנים א. דרעי:

אני רוצה לשאול את הרמטכ"ל רק בצד הבטחוני - בהסדר הכי טוב מבחינת האוטונומיה, לפי הפרשנות הכי טובה בהסכמי קמפ-דיוויד, מה היה קורה?

הרמטכ"ל א. ברק:

בתנאים שבהם התחילו לדון על תכנית האוטונומיה, שתיארתי אותם קודם: 15 ישובים, SPECIFIED SECURITY LOCATIONS....

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

הוא מדבר על היום.

שר המשפטים ד. ליבאי:

בקמפ-דיוויד, הממשל הצבאי מתחלף במועצת האוטונומיה ואילו כאן, הממשל הצבאי נסוג וקיים והסמכויות שלא הועברו להם, עדיין בידינו, גם לפי הממשל הצבאי.

שר הפנים א. דרעי:

זאת לא היתה השאלה. אני מדבר על ההיבט הבטחוני.

הרמטכ"ל א. ברק:

במציאות, שבה נהגתה לראשונה תכנית האוטונומיה, עם 15 ישובים ואיזורי בטחון מוגדרים, שלתוכם אפשר לחבר את הישובים ותנועה של כלי רכב של 15 הישובים, שזה מאות בודדות של כלי רכב, היה סיכוי סביר לדבר הזה. בתנאים של אז, מה שבעצם אמרה ההשקפה שמאחורי העניין: ניתן לשני הצדדים לחיות פרק זמן ביחד, בתוך המציאות המורכבת הזאת ואת הנוסחאות, שאיננו רואים כרגע, הם יגלו לבד לאורך הדרך.

במציאות הנוכחית, לפי מיטב הכרתי, החלת אוטונומיה לפרק זמן ארוך, לשנים ארוכות, עלולה להפוך את שני הצדדים לבני ערובה של גורמים קיצוניים ערביים, שעלולים לפעול הן נגד יהודים והן נגד ערבים, באופן שיחריף מאד את הבעיה.

לכן, ביושר צריך להגיד, שאני לא יודע להצביע על סוג של אוטונומיה, שמבטיחה בטחון טוב, כאשר לא מתקיימים שני תנאי יסוד: האחד, הכללים של האוטונומיה **ביטחון המדינה 90 שנה**

בלי שני התנאים האלה, יהיו קשיים עצומים ביישום בטחון בפועל לאזרחים. זו האמת.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

אני אתייחס אך ורק לנושא המהות ואחלק זאת לשניים: החלק האחד הוא הדברים, שקשורים בעמדות, כפי שהן משתקפות בנייר הזה, מול העמדות, שהיו לפנינו עד עכשו; הדבר השני - מהם הדברים העיקריים, שהמשלחת הנושאת ונותנת תצטרך לעסוק בהם בהמשך. אני יוצא מהנחה, שהמסמך הוא כפי שהוא ואני גם רוצה להזכיר, בצורה משפטנית, ש-"THE DEVIL IS IN THE DETAILS" - השטן הוא בפרטים.

כמובן, שהיישום של ההסכם הזה - כבר נאמר כאן בצורות שונות - לא יהיה "גן של ורדים". יש הרבה מאד מקום לפרשנות ולעמימות. הפרשנות שניתנת בניירות ההסבר, שהונחו לפני חברי הממשלה, היא פרשנות שבאה להראות את ה-GOOD NEWS, הפרשנות החיובית של הדברים. אבל צריך ביושר לומר, שהואיל ויש גם פרשנות אחרת, המשא-ומתן יהיה, מן הסתם, מול פרשנות אחרת של הצד השני. אני לא זכיתי להכיר את הצד השני, אבל מן הסתם, הפרשנות של הצד השני תהיה אחרת ואני אגע, ברשותכם, בכמה נקודות.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אפשר לסדר לך משהו.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

כל אחד ותענוגותיו.

הנייר הזה הרחיק לכת מעבר לניסוחים שאושרו לנו במו"מ שנוהל עד כה, בחלק מהדברים זה בניסוח ובחלק מזה במהות בעלת חשיבות. גם אם חלק מהדברים הם לשון קמפ-דיוויד, אני רוצה לומר, שאנחנו אמרנו, בהנחיית ראש

הממשלה, חזור ואמור, שהפלשתינים לא קיבלו עליהם את קמפ-דיוויד. שאלנו אותם הרבה פעמים: אתם מסכימים לקמפ-דיוויד? אמרו: לא, עד שהם באו עם ניסוחי נסיגה כאלה ואחרים. אמרנו להם: קמפ-דיוויד זה לא סלט פירות, שאתה בוחר לך שזיף, תפוח או זית, אלא קמפ-דיוויד זה מכלול. הם לא קנו את המכלול. שנית, יצאנו מהנחה, שעברו 15 שנה ופני יהודה ושומרון במיוחד, אבל גם עזה, בשנת 1993 הם לא אלה של שנת 1978.

בקמפ-דיוויד, למשל, נושא קרדינלי שם - והוזכר כאן, לפי שאלת השר שטרית ונענה ע"י ראש הממשלה ושר החוץ - הוא נושא ירדן. בקמפ-דיוויד הדגש הוא מול ירדן. הפלשתינים אמורים להצטרף למשלחת ירדנית או למשלחת מצרית. השתנו הזמנים בהקשר הזה, זה יצר מציאות אחרת. כעובדה - ואגע בזה גם בהקשר מסויים, למשל בשאלת הגבולות - הנושא הזה של קמפ-דיוויד הוא בעייתי.

אני מוכרח לומר, שכמה מחשבויות שיש כאן בין הצהרת העקרונות להסכם קמפ-דיוויד, זו פרשנות מסוימת של קמפ-דיוויד, שהיא לא בהכרח תואמת את מה שאני מכיר. אולי אגיד על כך כמה מלים - זה חשוב, כדי שחברי הממשלה ידעו את כל התמונה.

לנושאים לגופם - קודם כל התחולה של הסדרי הביניים. אנחנו צריכים להיות ישירים וישרים כלפי עצמנו. ענין התחולה של הסדרי הביניים עכשו הוא על בסיס טריטוריאלי ביסודו. האידיאולוגיה שלו היא טריטוריאלית. אנחנו עמדנו על כך, לפי הנחית ראש הממשלה - ואגב, האמריקאים הלכו אתנו בהקשר הזה, קיבלו את עמדתנו והם גם עמדו להודיע לפלשתינים, שזו עמדתם האמריקאית - שהנושא הזה צריך להיות לא על בסיס טריטוריאלי. עכשו, יש בסיס טריטוריאלי. נכון שיש פרשנות, יש חריגים, אבל במישור הפוליטי-סימבולי, זו גישה טריטוריאלית.

המשמעות העיקרית בעיני, למעט הצד הפוליטי-סימבולי - ובזה, עם כל הכבוד, יש לי שאלת ספק לגבי הפרשנות שניתנת בדברי החסבר כאן - זו שאלת אדמות המדינה.

ביטחון המדינה 50 שנה

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

אדמות המדינה אלה אדמות הכתר הירדני.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

זה לא רק אדמות הכתר הירדני, זה אדמות הטרשים למיניהן, שמורות הטבע...

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

זה מה שהיה לצורך הציבור בשלטון העותומני. אלה לא אדמות המדינה שלך.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

מה שקרוי היום "אדמות מדינה", במינוח המקובל, השלטוני-ישראלי, אלה אדמות אחרים. רבות, שהן היו גם בסיס להתישבות וגם בסיס לדברים.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

כמה אחוזים זה, למעט בטחון והתנחלויות?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

ביטחון המדינה 50 שנה

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אלה הקרקעות, שטיפלה בהן פליאה אלבק?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

בין היתר.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

זה עם אורניטציה פוליטית.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

על כל פנים, אני חושב שחובתי לציין את העובדות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

נכון, שב-D.O.P יש את ההגדרה, שהסמכות היא על השטחים, אבל ב-MINUTES כתוב: "(1) סמכות המועצה תכסה שטחי הגדה המערבית ורצועת עזה, מלבד נושאים שידונו במסגרת המו"מ על הסדר הקבע: ירושלים, התנחלויות, איזורים צבאיים, וישראלים. (2) סמכות המועצה תחול על הכוחות, האחריות, התחומים והסמכויות שיועברו אליה בהסכמה".

שר הפנים א. דרעי:

ראש הממשלה, האם זה ברור, שברגע שאתה כותב: למעט

הישובים....

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לכן בא סעיף 2.

השר לקליטת העליה י. צבן:

יש כאן עמימות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

יש דבר וכמעט היפוכו.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

ראש הממשלה הקדים אותי. נכון, שיש סעיף 2 ב-MINUTES, שמדבר על סמכויות המועצה - וזה לקוח מיצירות אחרות שלנו. כמובן, זה יחייב משא-ומתן. אני חושש - ואני אומר זאת בהמשך לדברים שאמר הרמטכ"ל - שזו שאלה של פרשנות, כי ברגע שנאמר "טריטוריאלי", יש שאלה לגבי הסמכויות האחרות. אם ההנחיה תהיה לנהל משא-ומתן על זה, זה ינוהל, אבל צריך לדעת.....

שר המשפטים ד. ליבאי:

כתוב, שהם יקימו רשות מקרקעין פלשתינית, אבל גם כתוב: "כפי שיוסכם בין הצדדים, בהתאם להסכם הביניים, שיפרט את כוחותיהם ואחריותם".

שר הבריאות ח. רמון:

זו לא רשימה סגורה. יש נושאים, שדיברו עליהם, כמו מים, כמו קרקעות, שיהיה עליהם משא-ומתן. יכול להיות, שאנחנו בעמדת נחיתות מסוימת ויכול להיות שלא.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

יש נושא האופציות - אנחנו עמדנו כל הזמן על הנושא של אופציות פתוחות להסדר הקבע. אני מציין, שזה איננו היום וזה דבר, שצריך לזכור אותו.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אין אופציות סגורות - הכל פתוח.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

נאמר הרבה ע"י הרמטכ"ל בקשר לבטחון ולבעיות שיש בו. אני רוצה לומר דבר אחד. הרמטכ"ל הזכיר שאלות פרקטיות בקשר לפעולות נגד טרור של כוחות הבטחון, הוא פחות הזכיר את הנושא של אכיפת החוק בנושא הבטחון. כל הגישה עד עכשו היתה, שסמכויות אכיפת החוק בנושא הבטחון תהיינה בידינו. מה שנכלל בביטוי OVERALL SECURITY RESPONSIBILITY, שהיה בכל הניירות, כולל בנייר האמריקאי האחרון, משמעו היה מבחינתנו - וכולם ידעו זאת, גם הפלשתינים - שאנחנו יכולים לאכוף את החוק. ז"א, רוצחים אותו יהודי, שהוזכר ע"י הרמטכ"ל, בכביש - את השפיטה של הרצח הזה, חקירה שלו וגם, כמובן, מה שהזכיר הרמטכ"ל, פעולת השב"כ סביב זה יהיו בידינו. הדבר הזה היום בעצם לא קיים ואני רוצה לקשור את זה לסעיף, שהוא משרדי הסכם קמפ-דיוויד, שכבר אז היה קשה ביותר. מדובר כאן על הממשל הצבאי שנסוג, לעומת המינהל האזרחי שמבוטל. נסיגת הממשל האזרחי והחלפתו וכו', אלה ביטויים מקמפ-דיוויד. ההנחיה שהיתה לנו לא להתעסק בזה - מדוע? בתנאים הקיימים, אם אין משהו כמו הממשל הצבאי, כלומר מערכת אכיפת חוק בשטחים בהקשר הזה - וזה מה שקרוי ה-MILITARY GOVERNMENT, להבדיל מה-CIVIL ADMINISTRATION, מה שקרוי ממשל צבאי להבדיל ממינהל אזרחי - נצטרך להמשיך בטיעון, שהוא באמת קשה מאד, אם כי אפשר לטעון אותו, שהממשל הצבאי, במקום שיהיה במקום פלוני או אלמוני בעזה או ביהודה ושומרון, הוא קיים במשרד הבטחון. אבל כאן, הדבר הזה כבר במעלה ההר, מפני שצריך הרבה מאד פרשנות בענין הזה. מדובר גם בסעיף מסוים על העברת סמכויות מהממשל הצבאי והשאלה היא אילו סמכויות עוברות מהממשל הצבאי, להבדיל מהמינהל האזרחי, שמחבטל.

אגב, עד עכשו היתה לנו גם הנחייה לא להגיד, שכל כולו של המינהל האזרחי יבוטל, אלא יש דברים שנשארים. את זה אינני רואה כבעיה. אני רואה כן כבעיה את ענין הממשל הצבאי.

שר המשפטים ד. ליבאי:

יש הבהרה: "נסיגת הממשל הצבאי לא תמנע מישראל להפעיל את הכוחות והאחריות שלא הועברו לידי המועצה".

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

זה מה שאמרתי. בעיני, השאלה העיקרית, דוד - ואני מדבר אליך גם בתפקידך המיניסטריאלי - היא לא היכולת של הצבא, כי היא מובטחת בכל מקרה להסתובב וכדו', אלא השאלה היא מי יאכוף את החוק ועל זה יצטרך להיות משא-ומתן - דבר שהיה מובן גם לפלשתינים עד עכשו, די כמובן מאליו.

הרמטכ"ל דיבר על עניני הנסיגה - עד עכשו לא הורשינו להשתמש בביטויים האלה. יש גם שאלה של ה-REDEPLOYMENT. יש כאן REDEPLOYMENT אחד ויש REDEPLOYMENTS נוספים. כאן תהיה כל הזמן התמודדות עם הדרישה לעוד REDEPLOYMENT ועוד REDEPLOYMENT. יש היערכות מחדש מהאיזורים המאוכלסים - זו תורה ישנה - אך יש היערכויות מחדש נוספות. אני מאמין, שבסופו של דבר, זה יישאר בידינו, אבל בכל זאת, תהיה דרישה בגלגולים שונים.

אני רוצה להעיר בשני נושאים מדיניים: אחד קשור להחלטה 242 - מדובר כאן על IMPLEMENTATION של החלטה 242, זה הביטוי, שלפי הנחייה, התנגדנו לו עד עכשו בתוקף. נכון שהוא בהחלטה 338 וכדו', אבל בלכסיקון הבינלאומי יש משמעות מסוימת ל-IMPLEMENTATION של החלטה 242. כמובן, אנחנו נתבע שיזכרו מה שכתוב בבטחונות האמריקאיים, שצחיביים רק אותנו ואת האמריקאים, על האינטרפרטציות השונות.

נושא שני - אני רוצה לומר הערה בקשר לירדן. בניגוד לקמפ-דיוויד, ירדן נזכרת פורמלית רק במבוא, בקשר למשלחת המשותפת וההזמנה לירדן ומצרים, שמושמות באותו מישור, בקשר לועדה וכו'. אם נחבר את זה לגישה של "העם הפלשתיני" מול ישראל - כי כאן זה העם הפלשתיני שצויג, גם כן דבר שלא היה בפרמטרים שלנו, הוא הופיע פעם אחת בקמפ-דיוויד, אבל כל הזמן היתה לנו הנחייה לא להכנס לזה בגלל הקונוטציה שלעם פלשתיני יש זכות להגדרה עצמית.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

אם הצוות שחותם מייצג את העם הפלשתינאי, שאגב, נציגיו היום הם נציגי הסדר הקבע - כלומר, בהסדר הקבע הרחיבו את יריעת ההשתתפות בין נציגי העם הפלשתינאי - הטענה הבאה וצריך לומר זאת, היא הזכאות להגדרה עצמית. כאן הם באים כנציגיו להסדר הקבע. הואיל וירדן לא נזכרת בהקשר להסדר הקבע, ובוודאי גם לא בהקשר להסדר הביניים - כפי שאנו לחצנו כל הזמן במו"מ, והואיל ונושא הגבולות שנזכר כאן בקשר להסדר (הרי יש רשימת דברים שיידונו בהסדר הקבע והגבולות הוא אחד מהם) לא כורך את ירדן, עם מי ינהלו מו"מ על גבולות בהסדר הקבע? עם הפלשתינאים! הרי אתם יכולים לחבר אחד לאחד.

המגמה הזאת מתחזקת ע"י התוספת, שבעזה וביריחו יוכלו ישראלים להשתמש חופשית בדרכים. כאן זה בא בכיוון הפוך. ברגע שאתה אומר: יכולים ישראלים להשתמש חופשית בדרכים, ברור מי בעל הבית שנותן את היכולת להשתמש חופשית.

עכשיו, בענין ירושלים. מה שיש כאן זו התחייבות מפורשת, להבדיל מהאפשרות להעלות נושא ע"י כל צד, לדיון במעמד ירושלים במו"מ על הסדר הקבע. ההתחייבות חוזרת פעמיים, גם ב-DOP וגם ב-MINUTES.

בבחירות מדובר על PARTICIPATION. אני צריך לומר, ואני מקווה, שראש הממשלה ואחרים לא יתרעמו עלי. במו"מ עם האמריקאים עלה הביטוי PARTICIPATION, כשהכוונה שם היתה לבחירה והבחירות. אנו עמדנו על כך, שבהצעה האמריקאית יכתב VOTE, שפירושה בחירה ולא הבחירות. הפלשתינאים לא אהבו את זה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא אהבו, לכן לא קיבלו. גמרנו זאת רק עם האמריקאים ולא עם הפלשתינאים.

שר הפנים א. דרעי:

אבל גמרנו זאת עם האמריקאים?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

גמרנו אתם נייר ראשון ואחרי כמה זמן יצא נייר שני, שונה. הבעיה היא לגמור זאת לא עם האמריקאים, אלא עם הפלשתינאים.

שר החוץ ש. פרס:

הסיכוי לעשות שלום עם האמריקאים, תמיד היה גדול.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

אגב, שמעון, אסטרטגית, מדינת-ישראל תמיד בעד שלום עם ארה"ב.

עכשיו, ישנו הסעיף של העקורים מ-1967. הפלשתינאים כל הזמן עמדו על כך, שהם יהיו בעלי זכות בחירה ב-1967 ושתייה להם האפשרות לחזור לבחירות. כאן יש שני דברים: האחד - אנו כל הזמן ברחנו מהענין הזה, כי יש היום לפחות 300 אלף איש שהם בקטגוריה הזאת (אני לא רוצה לומר - כן ירבו).

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

כן ימעטו.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

אינשאללה. כאן קרו שני דברים: ראשית, יש הנחה מובלעת, שמופיעה בפרוטוקול הבחירות, לאיזו שהיא זכות, מתוך זה שנאמר שאי השתתפותם בבחירות היא רק מטעמים פרקטיים, מטעמים מעשיים.

דבר שני, מוכנס סעיף שאכן הוא מהסכם קמפ-דיוויד. סעיף, שטוב שלא נברא מאשר נברא בקמפ-דיוויד, והוא הסעיף של האפשרות לקבל אותם חזרה. שוב, מדוע סרבנו לו כל הזמן? כי אמרנו: חברים, תקנו את כל הסכם קמפ-דיוויד, אז תקנו גם את הסחורה הזאת. לא קניתם את כל הסכם קמפ-דיוויד, אז גם את זה לא.

שר החוץ ש. פרס:

גם בסעיף הזה דרושה הסכמה הדדית. זו ועדה שתדון.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

זה נכון, גם בהסכם קמפ-דיוויד זה בהסכמה.

שר הפנים א. דרעי:

אבל נתת להם מעמד ברגע שאמרת שמסיבות טכניות הם לא יכולים לבחור.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

אמרו, שאי השתתפותם בבחירות היא מסיבות פרקטיות.

שר הבריאות ח. רמון:

אתה יכול לטעון, שלא השתתפותם יש משמעות מעשית - הם לא חלק מהענין.

שר הפנים א. דרעי:

לא, זה לא כתוב.

שר הבריאות ח. רמון:

הם רצו שלא תטען זאת, אז הם אומרים "או קיי, המצב נשאר". עובדת השתתפות או אי השתתפות בבחירות, לא משנה דבר.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

הדבר הבא - כבר אמר הרמטכ"ל, שאין הגדרה לאזור יריחו וכאן יהיה מו"מ מה זה "אזור יריחו". אם זה אזור קטן יותר או גדול, זו כבר שאלה של מו"מ.

שר התחבורה י. קיסר:

רחב או צר?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

רחב כבר היתה שם.

בהקשר המים, יש התייחסות למושג מאוד בעייתי מבחינתנו בהקשר של זכויות המים. זו, כמובן, שאלה של מו"מ, אבל את זכויות המים תמיד ראו כהסדר קבע. בינתיים, דיברנו על זכויות שימוש במים לפי ההנחיות שהיו.

אני לא אכנס לשאלות המעבר הפתוח בין יריחו לעזה ואחר כך - עזה - מצרים - ירדן - יריחו. אני יוצא מהנחה, שאלה לא מסדרונות, אלא כל מיני הסדרים אדמיניסטרטיביים.

כבר הוזכרה שאלת הנוכחות הבינלאומית והפלשתינאים שישתתפו במשטרה בעזה וביריחו. אני רואה את הבעייתיות המיוחדת בהקשר יריחו, כי זה מקום...

שר החוץ ש. פרס:

אין שם משטרה בינלאומית.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

לא אמרתי "משטרה בינלאומית", אלא "נוכחות בינלאומית והשתתפות של פלשתינאים מבחוץ במשטרה". בעזה, נניח, זה יסתדר. לגבי יריחו, בשני האלמנטים האלה, אני רואה בעייתיות כמו"מ וצריך להיות ערים לזה. וזאת, ראשית, משום שיריחו אינה אי, אלא עוברים בה יום-יום ישראלים לכיוון הבקעה, לכיוון טבריה, לכיוון עין-גדי.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

נסלול עוקף יריחו, זו לא בעיה.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

למה אני מכוון בענין הזה? לשאלה של המשמעות של הנוכחות ביריחו, מול אזורים אחרים ביהודה ושומרון.

שמעון הזכיר את ענין הבוררות. יש שינוי מסויים בלוח-הזמנים מקמפ-דיוויד לגבי הסדר הקבע. המו"מ מתחיל כאן בראשית השנה השלישית ולא במהלכה.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

קרה משהו מאז.

שר הבריאות ח. רמון:

זה היה כבר במדריד, זה לא חדש.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

חיים, I BEG TO DIFFER. חברים יקרים, פשוט צריך לקרוא את הטכסט, במקום לחלוק על החשיבות של זה. אני לא יודע האם זה הדבר הכי חשוב בעולם. אני מציין כעובדה, שלפי הסכם קמפ-דיוויד, המו"מ מתחיל במהלך השנה השלישית; לפי מדריד, במהלך השנה השלישית; לפי הניסוחים האמריקאים - במהלך השנה השלישית, פה בראשית השנה השלישית.

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

אליקים, יש לי את נוסחת מדריד ואני רוצה להקריאה

לפניך, מבחינת העובדות:

"ONCE AGREED THE INTERIM SELF-GOVERNMENT ARRANGEMENTS, NEGOTIATIONS WILL LAST FOR A PERIOD OF FIVE YEARS. BEGINNING THE THIRD YEAR OF THE PERIOD OF INTERIM SELF-GOVERNMENTS ARRANGEMENTS...."

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

במהלך השנה השלישית.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

BEGINNING, זה לא במהלך.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

באנגלית, הכוונה, כי במהלך השנה השלישית יתחיל הדבר הזה. מה שכתוב כאן היום: "בראשית השנה השלישית". חברים, יכולים לא לקבל, כן לקבל, אבל העובדה היא כזאת.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

מה זה משנה?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

הדבר היחיד הוא בקשר לרגיעה, יציבות וכו'.

הדבר האחרון, הוא בהקשר למינוחים השונים שישנם כאן. אני מציין זאת, כנגד מה שהיה עד עכשיו: "העם הפלשתינאי", PISGA, "הגדה המערבית" וכו'.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

תגיד מה זה PISGA?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

PISGA זה: PALESTINIAN INTERIM SELF-GOVERNMENT AUTHORITY. והמסר הכללי בהקשר הזה - וזה ההבדל בין התפיסה הזהירה בהקשר של ה-JURISDICTION ודברים אחרים, מול מה שמופיע כאן - יותר בעל-ביתיות פלשתינאית שיש לה חריגים ולא חבלי ארץ ששנויים במחלוקת.

עכשיו אני רוצה לומר כמה מלים לגבי מה שהמו"מ מלכתחילה יצטרך לעסוק בו בשלב הקרוב. דבר ראשון - היקף אזור יריחו - וזה נושא בוער. שנית - הנושאים הקשורים בשאלה האם הממשל הצבאי קיים או לא, המלחמה בטרור ואכיפתה. אלה הנושאים שהזכיר הרמטכ"ל ואני הזכרתי בהקשר לאכיפת עניין זה. נושאי הכוחות הבינלאומיים והמשטרה שבה מדובר והנושאים הקשורים בנסיגה לגבי עזה ויריחו. אלה הנושאים המרכזיים.

בנושאים האחרים, אלה הקשורים במועצה - זה המשך המו"מ שהיה. אני רואה היום קושי בשאלת הקרקעות, בראש וראשונה ובשאלות חוק. כאן ההסכם שותק בשאלות האלה. ראש הממשלה גם הזכיר את המורכבות בכל עניין ודבר, כמו למשל, הדוגמאות שנתן הרמטכ"ל, או ששאלו חשרים, על פלוני שנוסע, אלמוני שנוסע והמשטרה היא אחד מנושאי המורכבות. בזה, אגב, לא השתנה המצב מלפני ואחרי ההסכם הזה, אבל זה נושא שהוא מאוד מאוד בעייתי, מאוד מאוד מחייב מו"מ ואין עליו, לפי שעה, תשובה בהקשר הזה.

שר הבריאות ת. רמון:

ומדובר בחמשת הנושאים, שהם עכשיו EARLY EMPOWERMENT, שעכשיו הופכים להיות אקטואליים.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

דווקא את נושא ה- EARLY EMPOWERMENT, אני לא רואה כדבר בעייתי במיוחד. דווקא ההנחיה שלי למשלחת המו"מ היתה להקל בענינים האלה ולא להכביד בהם, כי לא ראינו אותם כפוגעים באיזה שהוא אינטרס ישראלי.

שר הבריאות ת. רמון:

בהם אפשר להתקדם מיידית, מה שלא נעשה עד היום.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

אני רוצה לסיים בכך, ש"מלך בשר ודם" מסתיים באתרוגים שנזרקים על אלכסנדר ינאי והוא מנצח שם, ואז אומר לו אחד מאנשיו שהוא דיכא את המרד. על כך עונה לו אלכסנדר ינאי: "לא סופו של מרד תחילתו". הדברים האלה עשו מהלך, שעכשיו מחייב הרבה מאוד מהלכים שיהיו בהם המון כאבי בטן. המשלחת שנושאת ונותנת, תזדקק להנחיות מאוד ברורות, הן לגבי מה הצד השני חושב שהוסכם בהקשרים האלה, ובעיקר, מה אנחנו תובעים בעקבות העקרונות האלה, ראשית, בענין עזה ויריחו, ושנית בענין המועצה וכל מה שקשור בכך. עד כאן.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

ומה יהיה ב-MEANTIME ביו"ש.

שר החוץ ש. פרס:

אולי יואל יתייחס לכמה נושאים, כמו למשל, מקור הסמכות - האם נשאר בידינו או לא? כדאי להסביר זאת.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

אני מסרתי ליואל גם כמה נושאים שעלו לגביהם

שאלות עד כה.

מר י. זינגר:

אתחיל אולי בענין ה-JURISDICTION. ההסכם קובע, שבנושא ה-JURISDICTION, למועצת האוטונומיה לא תהיה סמכות על ישובים ישראליים, מחנות צבא וישראלים באשר הם שם. כלומר, גם אם ישראלי לא נמצא בתוך התנחלות או בתוך מחנה צבא, בין אם הוא חייל ובין אם הוא אזרח, בין אם הוא ישראלי מישראל או ישראלי שגר בהתנחלויות, למועצת האוטונומיה לא תהיה סמכות עליו. פירוש הדבר, ששטר של האוטונומיה לא יכול לעצור אותו ובית-משפט של האוטונומיה לא יכול להעמידו לדין. בכל היחסים שבינו ובין השלטון, מבחינתו השלטון הוא לא מועצת האוטונומיה, אלא ממשלת ישראל, או הגופים שהיא תקים.

שר הפנים א. דרעי:

מה קורה ליהודים תיירים שבאים לבקר בישראל והולכים לבקר בקברי האבות, למשל?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אין הגדרה כזו.

מר י. זינגר:

מדובר בישראלי.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

הוא תייר ודינו כדין כל תייר.

שר הפנים א. דרעי:

אם דינו כדין כל תייר, המטרה המקומית תוכל

לעצור אותו?

מר י. זינגר:

הסכם העקרונות אינו מטפל בסוגיה של מי שאיננו ערבי פלשתינאי ומי שאיננו ישראלי. יהיה הסכם מפורט שידון בכל קשת הסמכויות הללו.

בנוסף לכך, ההסכם קובע שלא תהיה למועצה JURISDICTION ביחס לכלל ה-POWERS AND RESPONSIBILITIES - כוחות ואחריות שלא יעברו למועצה. בסעיף אחר ההסכם קובע...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה ב-MINUTES ולא ב-D.O.P.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

זה בהבהרות לסעיף 4.

מר י. זינגר:

בהסכם המפורט על האוטונומיה, צריך לעבור משרד משרד, מעבר לחמשת המשרדים שיועברו להם במסגרת ה-EARLY EMPOWERMENT ולהחליט מה עובר ומה לא עובר, או מה עובר בכפוף לחלקים שלא עוברים, או בכפוף לסידורי שיתוף פעולה. כל מה שלא יעבור, לא יהיה בסמכות מועצת האוטונומיה. השילוב של כל הדברים האלה ביחד, מתחם את סמכות מועצת האוטונומיה מבחינה גיאוגרפית, מבחינה פרסונלית ומבחינה עניינית. השילוב של שלושת התחומים האלה, נותן את סמכות המועצה.

באשר לנושא הבטחון - קודם כל, מעצם העובדה שלמועצה אין סמכות על ישראלים, כבר נובע שלמטרת מועצת האוטונומיה אין סמכות על ישראלים - לא לעצור אותם ולא להביא אותם למשפט. הסמכות הזאת נתונה באופן בלעדי בידי ממשלת ישראל. אבל לא רק הסמכות לעצור את הישראלים ולהעמיד אותם לדין, אלא גם הסמכות להגן עליהם, להגן על הבטחון שלהם, הן מההיבט של בטחון פנים והן מההיבט של הסדר הציבורי, כאשר המעצמות היא, שכל מי שפוגע בהם, או מנסה לפגוע בהם, לממשלת ישראל ולא למועצת האוטונומיה, ישנה סמכות לטפל בעניין.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

אם נכנס בחור ישראלי ועושה מעשה טרור בשוב ערבי

- האם אי אפשר לעצור אותו?

מר י. זינגר:

ממשלת ישראל תעצור אותו.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

הבן-אדם ברח, הוא איננו.

מר י. זינגר:

אז יחפשו אותו וימצאו אותו. כשם שפועלים היום.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

רבותי, זה לא יקרה במציאות. במציאות, השוטרים ירו בו, שלא תהיה אי-הבנה. אם הוא יפתח באש, אני מניח, שאם תהיה שם משטרה, היא תירה בו. יהיה פלא אם לא תירה בו, כשהוא לא יורה.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

זה נכון, זה הפחד.

מר י. זינגר:

כתוב בהסכם, שבין ישראל לבין מועצת האוטונומיה, בנושא הבטחון, יהיו סידורי שיתוף פעולה ותיאום. ההסכם יפרט בדיוק, איך שתי המשטרות ושני הכוחות עומדים בקשר בלתי פוסק זה עם זה ומתאמים ומודיעים.

שר המשפטים ד. ליבאי:

אין שתי משטרות, יש צבא ומשטרה.

מר י. זינגר:

יש גם משטרת ישראל, שב"כ, צה"ל, כל רשויות

הבטחון.

בענין נסיגת כוחות צה"ל.

שר המשפטים ד. ליבאי:

מה ענין משטרת ישראל לכאן? הצבא אני מבין, אבל

משטרה?

מר י. זינגר:

האחריות של ישראל לבטחון ולסדר הציבורי לגבי

התושבים הישראליים.

שר האוצר א. שוחט:

זה לא באמצעות הצבא בלבד?

מר י. זינגר:

לא.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

הנקודה הזו אינה ברורה. רציתי לשאול על כך, היא

לא ברורה.

מר י. זינגר:

הסדר הציבורי זה מלמד - משטרה. בטחון הפנים - זה מלמד שב"כ. בטחון חוץ - זה מלמד צה"ל, שכולם באחריות ישראל.

בנושא ההערכות מחדש ביו"ש. מדובר בהערכות מחדש, שתחיל רק בזמן הבחירות, ערב הבחירות לאוטונומיה, כאשר היעד ל"לא יאחר", הוא ערב הבחירות, מתי שהן יהיו. קצב ההערכות מחדש, המקומות שבהם צה"ל יערך מחדש, מספר החיילים שצה"ל יחליט להשאיר ביהודה ושומרון, מספר הפעמים של ההערכות מחדש, הקצב - כל זה בידי ישראל. נאמר שם רק עקרון אחד - שהמגמה צריכה להיות להעריך אל מחוץ למקומות מיושבים ושהערכות מחדש צריכה לעלות בקנה אחד עם קצב נטילת האחריות לבטחון פנים של התושבים הפלשתינאים, ע"י המשטרה המקומית הפלשתינאית. כאשר המשטרה המקומית הפלשתינאית תוקם רק לאחר הבחירות וכתוב שהעברת הסמכות אליה, תעשה בצורה מדורגת. הדרוג גם הוא יהיה נתון להסכם בינינו ובינם כפי שיקבע.

ביחס לעזה ויריחו - נכון שהיקפו של אזור יריחו אינו מוגדר. יהיה הסכם ובהסכם יוגדר בדיוק תחומו של אזור יריחו. בסופו של דבר, אנחנו הם אלה שצריכים לסגת וכל זמן שלא יהיה הסכם, לא תהיה נסיגה.

הכוונה בעזה וביריחו לבצע נסיגה מקיפה יותר מאשר ביו"ש. בהסכם המוקדם על עזה ויריחו, הכוונה שצה"ל (במיוחד בעזה. יריחו, סך הכל זה מקום קטן) יצא מחוץ למחנות הפליטים ומחוץ למרכזי האוכלוסיה ושם המשטרה הפלשתינאית תיטול אחריות לבטחון, באופן הרבה יותר נרחב והרבה יותר מהיר. יחד עם זאת, צה"ל ימשיך להמציא בתחומי הישובים; ימשיך להמציא ברצועת עזה מחוץ למרכזי האוכלוסין, לאורך הגבול עם מצרים, לאורך הקוים עם ישראל, ימשיך להיות אחראי לבטחון החוץ וימשיך להיות אחראי לבטחון הפנים והסדר הציבורי של הישראלים באשר הם נמצאים. יהיה חופש מוחלט לתנועה בכל הכבישים גם ביריחו וגם בעזה לכלי רכב של צה"ל ולכלי רכב אזרחיים, ללא שום מגבלה.

בענין עקורי 1967. אני חושב שהנוסח הוא ברור לחלוטין. בענין הבחירות, הם בעצם לא יכולים להשתתף בהן. כל מה שנאמר שם הוא, שמפני שהם אינם יכולים להשתתף בבחירות, הם לא יאבדו את הזכויות העתידיות שלהם, שלא ברור בדיוק מהן.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

סליחה, על מי אתה מדבר?

מר י. זינגר:

על עקורי 1967.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אלה שברחו במלחמת ששת-הימים, מירושלים.

שר החוץ ש. פרס:

מי שלא יכול להשתתף בבחירות, אינו מאבד את הרכוש שלו.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה רק לגבי עקורי ירושלים?

מר י. זינגר:

סליחה, זה לגבי כולם.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אבל זה נאמר בסעיף המדבר רק על ירושלים.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

לא, על עקורי 1967.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

יש גם וגם.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

עקורי 1967, זו סוגיה ידועה. היא פרק ב' של הפליטות - מדובר על פליטי 1948 ועקורי 1967.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

סליחה, בענין העקורים, מסעיף 12 של ההצהרה המשותפת, או ההצהרה המוסכמת, נובע, שבסך הכל הועדה תדון ב-MODALITIES של ה-ADMISSION ולא בעצם השאלה של זכות החזרה. זה מלמד יותר לכיוון שהם זכאים כבר לחזור והדיונים יהיו על ה-MODALITIES. אינני מבין למה אתם מדלגים על זה?

שר החוץ ש. פרס:

כך זה מופיע בהסכם קמפ-דיוויד.

מר י. זינגר:

זה לשון הסכם קמפ-דיוויד.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

מאז הסכם קמפ-דיוויד, עברו דברים.

שר החוץ ש. פרס:

וזה לא השתנה. יש דברים שנשארו ויש דברים

שהשתנו.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

שמעון, על איזה סדר גודל מדובר?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

הכוונה לא לתת לאף אחד.

שר החוץ ש. פרס:

כתוב שתקום ועדה שצריכה לפעול בהסכמה. אם אנו לא

נסכים, אף אחד לא יבוא.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אני שואלת על איזה סדר גודל מדובר?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

300 אלף איש.

שר החוץ ש. פרס:

300 אלף, אבל עם הירדנים אפשר לגמור על 60 אלף איש. הם עומדים על המקח. 60 אלף, אם אתה רוצה. אבל זה תלוי רק בנו.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני לא רוצה אף אחד.

שר החוץ ש. פרס:

אף אחד גם לא מחייב.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

זו לא פרשנות נכונה של הסעיף. הסעיף מניח שיש זכות ושעל ה-MODALITIES, ישראל צריכה להסכים.

שר הפנים א. דרעי:

בזה צודק שמעון שטרית במאה אחוז. אם העמדה הישראלית שאף אחד לא יחזור, לא על כך מדבר הסעיף הזה. נכון שצודק שמעון, שצריך ועדה שתסכים, אבל הסכמנו שיש בעיה, עכשיו צריך להחליט על המודל.

שר החוץ ש. פרס:

הסכמנו כבר בקמפ-דיוויד.

שר הפנים א. דרעי:

אני לא אומר לך שלא, בסדר גמור, האם הכל זה הסכם

קמפ-דיוויד?

שר החוץ ש. פרס:

זה יותר טוב.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

בסך הכל, ההסכם הזה יותר טוב מהסכם קמפ-דיוויד.

שר הפנים א. דרעי:

בסך הכל של מה?

מר י. זינגר:

ביטחון המדינה 90 שנה

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה לא מעשי.

שר המשפטים ד. ליבאי:

לא בכזו קלות. זה עקב אכילס מבחינת בטחונות.

מר י. זינגר:

אני מדבר על הסמכות.

שר הפנים א. דרעי:

אתה צודק באשר לסמכות לבטחון הפנים. אתה יכול לבוא ולטעון, שבשביל לשמור על בטחון הפנים של הישראלים שם, אתה צריך שהם יהיו בפנים, אבל איך עושים זאת?

שר החקלאות י. צור:

איך יהיה חופש התנועה של ערביי עזה בישראל?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה בכלל לא רלוונטי להסכם.

מר י. זינגר:

הדבר היחידי שקבעו הוא, שיהיו סידורים למעבר בטוח בין עזה ליריחו. לא מדובר במסדרון, או בכביש אקסטרטוריטוריאלי, אלא בסידורים שיקבעו בהסכם.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

יהיה להם רשיון.

מר י. זינגר:

יהיו להם רשיונות, שיבטיחו להם את היכולת שהם לא ילכדו באזור יריחו ובאזור עזה. מכלל זה לא בטוח שהם יוכלו לנוע לישראל באופן חופשי.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אם לא יהיה סגר, כולם יוכלו לנוע. עד הסגר היתה תנועה חופשית לכולם. אבל אז הם היו בשליטה שלנו.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

כשהם יכנסו הנה, הם בוודאי יהיו בשליטה שלנו.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה לא דומה.

מר י. זינגר:

ראיתי פה הערה, שכאילו נפרדנו מנושא אדמות המדינה בהסכם הזה.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

הטענה היתה, שהפרשנות בדברי ההסבר לא תואמת את ההצהרה.

מר י. זינגר:

התשובה היא שיהיה הסכם אוטונומיה מפורט, שיגדיר מה עובר לידיהם ומה לא עובר. אנו נעבור משרד משרד ונחליט מה עובר ומה לא עובר. כאשר נגיע למשרד שאחראי על אדמות המדינה, יתקיים דיון האם להעביר את המשרד הזה לידיהם או לא. האם להעביר את כל אדמות המדינה, או לא.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

זו פרשנות טובה, אבל לא עונה.

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

אתה הגדרת את השטחים בדיוק?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

מנוסחות בזה סמכויות, אבל לא משרדים.

שר החקלאות י. צור:

תעביר את הקרקע בלי הסמכות?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא תעביר קרקע.

מר י. זינגר:

לא מעבירים קרקע. ה-JURISDICTION, פירושו של דבר, האם האוטונומיה בכלל מוסמכת לפעול במקום מסויים. השאלה האם היא מוסמכת לפעול, מתחלקת ל-25 משרדי ממשלה. אלה שנעביר, יוסמכו לפעול. אלה שלא נעביר, לא יוסמכו לפעול.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

יואל, תרשה לי, שברגע שקבענו שה-JURISDICTION הוא OVER THE WEST BANK AND THE GAZA STRIP, הבלימה היחידה היא ב-MINUTES, חוץ מה-EXCEPTION. הבלימה היחידה היא ב-MINUTES בסעיף 2. שם יש סייג שנצטרך להתמודד עליו, כי הוא כתוב ב-D.O.P.

מר י. זינגר:

ה-AGREED MINUTES, הוא חלק אינטגרלי מה-D.O.P.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זו החולשה בענין הזה, אבל יש לנו תשובה. אני לא רוצה ליפות אותה.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

אני גם כן לא רוצה ליפות, אבל גם לפי ה-MINUTES, אני רוצה לומר, שעם כל הכבוד, אפשר לא להעביר שטחי פעולה מסויימים, אבל ברגע שסעיף אחד כותב: שירושלים, התנחלויות, אזורים צבאיים וישראלים יוצאים מכלל שטחי הגדה המערבי ורצועת עזה, אז אני חושב, שהטענה של אלי רובינשטיין בענין אדמות מדינה, היא נכונה.

שר הפנים א. דרעי:

היא נכונה, זה ברור שהיא נכונה. האם מישחו טוען שלא?

השר לקליטת העליה י. צבן:

אפילו אם מתבצעת העברת סמכויות, היא לא מתבצעת לגבי ירושלים.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

הטענה של מזכיר הממשלה היתה, שהטעון שלנו לגבי אדמות מדינה לא נובע מהסעיפים האלה ושיש קושי בטענה הזאת ואני חושב שזה נכון.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני מצטער, אני קורא זאת כך: "השיפוט יכלול שטחי הגדה המערבית ורצועת עזה, מלבד נושאים..."

השיפוט יחול על התחומים, הכוחות, הסמכויות והאחריות שיועברו אליה בהסכמה."

שר הפנים א. דרעי:

מה זה "מלבד נושאים..."

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

יש נושאים חדים וברורים ויש נושאים נוספים
אצלנו.

שר החוץ ש. פרס:

אתה עושה מיפוי של שטחים ומיפוי של סמכויות וזה
לא זהה.

מר י. זינגר:

עוד מלה אחת בנושא הזה, כדי שהדברים יהיו ברורים
- באזורי הערכות צה"ל ובהתיישבויות, לא תהיה שום סמכות למועצת האוטונומיה.
ביתר השטחים תהיה סמכות רק באותם נושאים שיועברו להם.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

צריך לומר, שכבר היינו בסרט הזה וזה יפורש
כהתחכמויות. אני אומר לכם דוגרי.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

איזה סרט?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

הסרט של העברת הסמכויות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני לא מתעלם מהבעיה.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אני בכלל לא רואה בעיה. אם ההתנחלויות הן בחוץ,
והאזורים הצבאיים בחוץ....

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא כתוב "אזורים צבאיים" באנגלית, מה כתוב
באנגלית?

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

LOCATIONS

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אלה אתרים צבאיים.

שר הבריאות ח. רמון:

בשפתנו, זה "מחנות צבא".

(מכאן רשמה ז.ת.)
(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אני שואל שאלה: הרי גם היותר מחמירים בינינו מדברים על פשרה טריטוריאלית, שהיא מעבר להתנחלויות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה לא שייך, לא בשלב זה.

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

הדיון הזה הוא מהדיונים הרציניים שאנחנו מקיימים אותם וללא ספק, הוא בעל משמעות החורגת ממצב שיגרת.

אני רוצה לומר מראש מה עמדתי וממנה אני אחר כך אעבור למסמך, שעליו מדובר.

אני שייך לאלה, שהביעו את דעתם לא פעם ולא פעמיים, מזה תקופה של כמה שנים, שנושא האוטונומיה הוא קשה ליישום. אני בין אלה שטענו כל הזמן, שעדיף ללכת להסדר קבע ולבצע אותו בשלבים והסיבות נבעו מתוך ראייה מציאותית, שהאוטונומיה עצמה טומנת בחובה מצב בלתי אפשרי לביצוע וליישום, מן הטעם הפשוט: לא מדובר על אוטונומיה של הבסקים, כלפי ממשלה שבכל מקרה פניה פנימה, אלא מדובר על אוטונומיה, שפניה החוצה - היא רוצה להשיג יותר ממה שניתן לה. זו היתה אשלייה מצד "הליכוד" לחשוב חשיבה, שתחילתה במאה הזו, בתחומים שהניעו באירופה מדינות רבות, שהיום אנחנו עדים לכך, שלא פתרה שום בעיה מבעית הלאומים שהיתה שם.

אנחנו היום עדים, אחרי 70 שנה, שהמצב נשאר כפי שהוא. לא כל שכן בדבר, שהוא באופן בסיסי מונח היה על כף היד, שעם בא ואומר: אנחנו לא רוצים אתכם; אנחנו רוצים להפרד מכם. לכן, טענתי ואני טוען גם היום, שמחיר האוטונומיה בהסדר הקבע הוא פעמיים, מבחינתה של ישראל, כי עדיף ללכת ל-CLEAR AND CUT CASE במובן הזה, שאנחנו מנתקים - ובזה נגמר הענין.

אומר דבר אחד, שאולי רבים אחרים לא עסקו בו. בנושא המשטרה, אני קיימתי דיונים במשך השנה עם אנשי הצבא, עם הועדה שבראשה עומד אליקים רובינשטיין ואני רוצה להגיד לפניכם - מבלי לדעת שאנחנו נגיע להסכם מסוג זה, טענתי שהנחת הבסיס של הצבא ושל הועדה שאליקים עומד בראשה, היא מוטעית מיסודה. מדוע? אני שאלתי שאלות שקשורות עם המעשיות של ביצוע ההסכם, בדברים של חיי היום-יום - והדוגמא הקלאסית: אשה עוברת קו לבן, פוגעת במכונית, יש נפגע תושב שטחים, היא ישראלית מקרית-ארבע, מי מבצע את המעצר? מה קורה בקשר לטיפול? מי יהיה השופט? או - אם מתקיים מדרך בתוך תחום מדינת-ישראל אחרי מישור, שעבר עבירה פלילית, לא בטחונית - גם היום משטרת ישראל לא נכנסת לשטח יהודה, שומרון ועזה, אלא היא מודיעה לצה"ל וצה"ל מקיים את המרדף. כאשר שאלתי: מה יקרה, אם באמת יהיה מצב כזה ומדובר אחרי שיש אוטונומיה, איך אתם נכנסים לשם? אמרו לי: נעשה מה שעושים היום.

השאלה השניה שנבעה מזה היא: כאשר יהיה כוח משטרי, עם נשק, שהוא כוח משטרי ששייך לפיקוד אחר לגמרי ונכנס כוח אחר עם נשק ותהיינה יריות - מי בכלל הולך להגיע לאיזה שהוא תיאום מינימלי בין שני הכוחות האלה? מי בכלל ירשה לכם להכנס? יכול להיות, ששלטונות האוטונומיה, במתכונת הקודמת, לפני ההסכם הזה, היו באים ואומרים: אנחנו ריבוניים, אנחנו מנהלים את עניינינו וכשתהיה לכם בעיה בשטחנו, אנחנו נטפל בה.

לכן, אני אומר לרמטכ"ל - מבחינה מעשית, אין ולא היה שינוי בהחלטות שישנן. הסיכון שיש היום, למעשה, צבע את התמונה, שממילא היתה מול העיניים, כי ברגע שאנחנו מתכוונים ברצינות להגיע להסכם, לא היה מנוס מהמסקנות האלה, שמשהו השתנה.

אני חושב, שרבים מאתנו - ואני אומר זאת גם בקרב המשטרה, גם בקרב הפקידות וגם בקרב צה"ל - לא משוכנעים שמדובר בשינוי. תופסים את האוטונומיה כהמשך מצב קיים. רבותי, אלה כללים חדשים לגמרי, הם שונים מהמצב הקיים. יש שותף לריבונות. בכמה הוא שותף? 90% שלו ו-10% שלנו, או 80% שלו ו-20% שלנו - אלה שאלות, שצריך להגיע אליהן לגבי ההסדרים עצמם.

אני אצביע בעד ההסדר, גם מהסיבה, שזה מסוג ההסדרים של TAKE IT OR LEAVE IT. אי אפשר להיות חכם לאחר מעשה ולהגיד: אני יכולתי להשיג יותר. יש לי הערות, כפי שאני מניח שיש לכל החברים, שקראו את המסמכים.

אני חושב, שאנחנו באיחור מה הגענו למה שהיה ממילא במציאות פוליטית ומדינית. ראשית, אין בכל העולם וגם אצלנו אפשרות להגיע להסדר עם אויב, אלא אם אתה מדבר עם בעל הסמכות עצמו. מאחר והדברים האלה לא חדשים, אני אמרתי - ויצחק שמע זאת לא עכשו, אלא לפני שנים - שההסכם הטוב ביותר, מבחינתם של הפלשתינים, שיהיה מקובל על נכבדי שכם, רמאללה, ג'נין ועזה, אין לו תוקף לרגע אחד, אם לא תהיה הסכמה עם פלשתינים מבחוץ. פלשתינים בחוץ - יש לנו שתי אפשרויות: או תומכי אש"ף - אש"ף במובן של מושג, לאו דוקא בני אדם - או תומכי חמא"ס. פלשתיני-ציוני לא נמצא. הברירה שעמדה בפנינו היא להגיע להסדר עם אלה המסוגלים TO DELIVER מה שאנחנו חותמים אתם.

אני קיימתי שיחות, בידיעת ראש הממשלה, עם המשלחת הישראלית-פלשתינית, כי היו בעיות הקשורות עם אסירים ודברים אחרים. רבותי, הם לא היו מסוגלים לקבל כל החלטה שהיא. לא רק זה - אלא קבעו להם למעשה: תמשיכו לשחק, אבל ברגע שמגיע הצעד המכריע, משהו שם את הוטו ואמר: לא - ובזה נגמר הענין.

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

מי שם את הוטו?

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

ערפאת.

בינם לבין עצמם, היו גם תחרויות, מריבות וכל מיני ויכוחים. אמרו לי: אתם מדברים עם חוסייני ועם הגברת (אגב, אפילו הם לא מכנים אותה בשמה) - כל אלה הם שליחים. אתם רוצים לגמור - תגמרו עם "בעל-הבית". שנית - זו מדיניות של פאקסים, האם אתם לא יודעים? כך הם התבטאו. הם אמרו: אתם עם חכם ואתם יודעים, שעם אלה לא תגמרו לעולם.

כאן נעשה צעד, שמהווה דבר אחד - יש בו אומץ מול שטיפת מוח שהיתה בציבור במשך שנים, של מסכת שקרים, דמגוגיה וסיסמאות, שממשיך בה היום "הליכוד", במיוחד ע"י ביבי נתניהו, בריקנות מוחלטת. לעולם לא היינו

מגיעים להסדר, אם לא היתה פריצת הדרך הזאת, על כל המשחמץ ממנה.

אעיר הערה אחת לגבי סוריה - להערכתך, דוקא ההסדר הזה עשוי לזרז את הסורים, שיהיו יותר ענייניים במשא-ומתן הבא - אני לא הייתי פוסח על זה, כי להזיק הם יכולים - כפי שאני חושב, שעם ההסדר הזה צריך להגיע לא רק לקריאה לירדן שתשתתף, אלא להגיע עם ירדן להסדר בינינו לבינם, על הבסיס הזה. כי מבחינה היסטורית ועניינית, יש תהליכים שהם צריכים להבשיל. משהו נשאל: למה את זה אי אפשר היה לעשות לפני זה - כי זה לא הבשיל, היו בעיות. היום, יש שינויים שחלו: מצבו של אש"ף; המשגה שהוא עשה במלחמת המפרץ; המצב הכלכלי שבא בעקבות זה; העובדה שהגיעו למסקנה, שבלי שיחות ישירות, אין אפשרות להגיע לשום הסדר; האשליה הזאת של מעצמת-על רוסית, שהיא תפתור את הבעיה, לא קיימת יותר. כל אלה מסקנות מעשיות ותהיה זו אוולת מצדנו, אם אנחנו לא נתפוס את הרגע הזה, כרגע בעל חשיבות, כדי להגיע להסדר.

אני אומר לכם - מי שלא הולך לשחק את המשחק הזה בגדול, לא יגיע לשום תוצאה. לממשלה הזאת היה ענין לשבת רק בגלל דבר אחד - אם אנחנו נצליח להביא להסדר שלום. אני אומר לך, יצחק - דרוש היה אומץ לב, במיוחד מבחינתך, ללכת להסדר הזה, בסיוע ובתיאום בינך לבין שר החוץ, על כל המשחמץ, כי לגבי חלק מאתנו, היתה בזה גם משום הפתעה על האומץ לקבל החלטה מן הסוג הזה - ואת זה צריך להגיד. אני חושב, שזה צריך לחזק זאת, כי לדעתי, הציבור מבין יותר טוב מהמנהיגות הפוליטית שלו את המציאות. הם לא מקבלים את הגמגום הזה, שיושבים למעשה אנשי אש"ף, שמצהירים על עצמם שהם אנשי אש"ף ואנחנו באים ואומרים: לא נדבר אתם.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

הבעיה היתה, כפי ששמעון הסביר בהזדמנות אחרת - לא להגיד: אנחנו נלך להכיר ולדבר עם אש"ף. קודם אתה צריך בצורה שקטה לקבל דיבידנדות - ועדיין אתה לא מכיר בהם, כי גם בעד הכרה, תקבל מחיר; ולא לנדב זאת.

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

אגב, רק בדרך הזאת לקבל תנאים עדיפים מבחינתנו, שאני יכול להעיר לגביהם רק הערה אחת. אני לא חושב, שאנחנו עושים מספיק, מבחינת הציבור, בהסברה יזומה, תוקפת ולא מתגוננת לגבי הענין הזה. אני חושב, שהמאבק על דעת הקהל, הוא המאבק האמיתי, שעומד עכשו על סדר היום, מכל בחינה שהיא.

שר החוץ ש. פרס:

את זה אפשר לעשות אחרי ישיבת הממשלה.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

אבל הכנת?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

מה זה נקרא להכין?

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

איך אתה יוצא לציבור - עם מה?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

מה זה איך? אין לך עמדות?

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

לי, בודאי יש.

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

אני רוצה להעיר כמה הערות לגבי הנוסחים. ההסדר שהגענו אליו, יש בו דבר המחייב השלמה. אגב, אני מקבל את ההערה בקשר לאדמות מדינה. אני רוצה לומר בגילוי הלב - כל הויכוח הזה מיותר מבחינתי, מדוע? אני לא רוצה יותר התנחלויות. על מה בכלל הויכוח? מי בכלל אומר: אני צריך אדמות מדינה? להתנחלויות נוספות? הרי מצבנו היום, מבחינה בטחונית, נעשה פי כמה קשה יותר בגלל פיזור ההתנחלויות שיש, שהן ללא ספק בעיה. את זה טענו כל הזמן. מה אני צריך את האדמות האלה? אני רוצה להגיע להסדר, המבוסס על פשרה טריטוריאלית, שמזמעותה החזרת שטחים. איזה עניין יש לי באדמות אלה? אני חושב, שמה שישנו, מיותר. זה רק גורם לכאבי ראש, שהרמטכ"ל דיבר עליהם, איך מטפלים מחר ומחרתיים, כדי לדאוג לבטחון התושבים. העניין הזה אינו בראש דאגותי.

סגן השר מ. גור:

עוד לא גמרת לנסח את גבולות הבטחון.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

אין לזה כל קשר.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

מה זה שייך לאדמות מדינה? זו בעית ריבונות ולא

בעית אדמות מדינה.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אדמות מדינה, זו המדינה שלנו?

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

קביעת הגבולות אינה תלויה בקושאן של בעל הקרקע - אלא זהו הסדר מדיני, שייקבע עפ"י הסכמה בין הצדדים. מי שבא ואומר: יש לי אדמות מדינה, לנגד עיניו פירוש הדבר, שעליהן הוא יקים ישובים. העניין הזה איננו כעת.

אומר מהן הבעיות, שאני רואה אותן בחשיבות המכרעת - ואת זאת אני אומר להמשך, כי פני היום לעתיד. אני לא הולך לתקן את המסמך. יש דברים, שעליהם נאמר שצריך להגיע להסכם מפורט, ואתיחס כרגע למשטרה.

שר האוצר א. שוחט:

באיזה שלב?

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

אחרי החתימה.

יש הסכמים, שכל שאתה ממעיט לפרט בהם, זה טוב; יש הסכמים, שהפירוט הוא למעשה לב לבו של הענין. מאחר ואנחנו מדברים על מהלך של חיים, שיתנהלו במשך חמש שנים, כאשר מבחינת כל הצדדים שרוצים בהצלחת ההסדר הזה, חייב להיות דבר אחד: רמת בטחון בכלל ורמת בטחון אישי בפרט גבוהות יותר מאלה הקיימות היום, כי המתון ביותר מבין הישראלים, מצפה מההסכם הזה לדבר אחד: שרמת הבטחון תהיה יותר גבוהה. את זה אנחנו הבטחנו לו וזה לב לבו של כל הענין, שגם הפלשתינים חייבים להבין אותו וכאן יש כמה דברים, שהם מחייבים את ההבהרות, כי במציאות יש כמה בעיות, שצריך להתייחס אליהן.

שר החוץ ש. פרס:

משה, אתה לא מערער על מה שכתוב כאן?

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

אני לא אומר זאת לצורך ערעור או ויכוח. אני בא לתרום תרומה עניינית לנושא הזה.

אנחנו קיימנו דיונים רבים במשטרה, בשיתוף מתאם הפעולות בשטחים, צה"ל, היועצים המשפטיים של משרד החוץ, משרד המשפטים, משרד הבטחון - קבוצת אנשים טובה מאד, שמבינה את הנושא הזה על בוריו. היה לי אתם קושי רב, כי התפיסה שלהם היתה: מה שהיה - הוא אשר יהיה.

הרמטכ"ל א. ברק:

אתם ביקשתם, שלחנו משקיף. לא נעשתה שום עבודת מטח בצה"ל, עפ"י הנחיית שר הבטחון, ולא גובשה שום עמדת צה"ל.

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

אני אומר: היו שני אנשי צה"ל, שהשתתפו בדיון.

מה הבעיות מבחינה מעשית? ראשית, השאלה של קו הגבול - מה הולך להוצר בעזה? מישו צריך לקבוע את ההסדר, שהולך להיות שונה מזה שהיה עד עכשו, של יציאה וכניסה. זה חלק מהבעיות, שבהן צריך לטפל טיפול שוטף.

נקודה שניה - למשל, אני רוצה להציע למחשבה חלק מהפעילויות שצה"ל ביצע עד עכשו, שהן תהינה שונות בגלל ההיערכות החדשה. חלק מהבעיות של אבטחת הכבישים ודברים אחרים בנסיעה, עדיף שיטפל בהן כוח של המשטרה ולא כוח של הצבא. אני אומר זאת לא בגלל שאני שר המשטרה, אלא עניינית. במקום שתהינה תקלות - והן עלולות להיות - ובנייר אתה מדבר על צה"ל מול אוטונומיה וכל המשתמע מזה, יש משמעות אחרת, אזרחית במלוא מובן המלה, שאתה מדבר על משטרה מול משטרה, בבעיות של בטחון שוטף.

בעיה נוספת - רמת הפשיעה, ללא ספק, תקבל תנופה, כי בתחום אחד יש שיתוף פעולה בין ישראלים לבין ערבים מהשטחים, זה בנושא הפשיעה: סמים, גניבות וכו'. מישו חייב להגיע להסדר בין שתי המשטרות, בטיפול השוטף הקיים, על כל המשתמע ממנו. אחרת, ערים אלה יהיו ערי מקלט לכל הבעיות שיש במדינה.

במודל שבנינו ודיברנו עליו, הנחת הבסיס היתה, שתהיה רמת תיאום, שאותה לא הגדרנו. ההעדפה שלי היתה, שרמת התיאום מהרמה הנמוכה ביותר עד לרמה הגבוהה ביותר, כאשר ברמה הגבוהה, יש נושא אחד שחייבים להסדיר אותו והוא לא מוסדר כאן. כאשר אומרים: יש אחריות לכוחות הבטחון על בטחון הפנים של התושבים הישראלים ואומרים, שיש אחריות למשטרה הפלשתינית על בטחון הפנים של

הפלשתינים, השאלה היא - כאשר יש מעורבות של שני גורמים, מה קורה במקרה כזה?

אביא לכם דוגמא קטנה: ישראלי ביצע מעשה פלילי בתוך שטחי האוטונומיה, מישו חייב לעצור אותו. לא יכול להיות, שיעמדו שם שוטרים ולא יעשו כלום. נניח שהוא יימצא במעצר במשטרה. איך בכלל מבצעים את ההעברה? כי אנחנו אומרים, שהוא יישפט אצלנו.

שר האוצר א. שוחט:

באיזו משטרה הוא במעצר?

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

הוא נמצא במעצר במשטרת עזה. הוא לא יכול להשפט

שם.

שר האוצר א. שוחט:

הוא בכלל לא יכול להיעצר שם - כך כתוב באופן

מפורש.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

האמינו לי, יש 300 בעיות מורכבות כאלה - בעיות נסיעה בדרכים, תאונות דרכים, גניבות פשוטות. יש בלי סוף בעיות. אני לא מציע להכנס לזה. ברור, שזה מורכב מאד.

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

ההצעה שלי, שלנושא הזה של כניסה לפרטים, חייב לקום צוות בינמשרדי, שיעסוק בפרטים האלה וחזקה שנצליח לשכנע, תוך כדי הכנת המסמכים המפורטים, במציאות שניתן יהיה להחזיק בה.

אני רוצה להתייחס כשר משטרה לנקודה נוספת - המתח בציבור הישראלי. אני אתמול דיברתי עם מפכ"ל המשטרה, עוד בשעות הערב, על ההיערכות למה שיקרה מבחינת התגובות של האופוזיציה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

גם בשטחים - בזה הצבא מטפל.

שר המשטרה ושר האנרגיה והתשתית מ. שחל:

בין היתר, היתה התייחסות גם לבעיה של בטחון אישי כתוצאה מאיומים והתרעות שישנן. אתמול קרה מקרה, שבו זרקו רימון הלם על ביתו של השר דרעי. גם אחרי שמיעת הדברים בכנסת, יש אורה שבה נשמע טון, שהאזרח יכול לפרש אותו כהסתה ברורה גם להפקרת דמם של אנשים וגם לכך, שהמאבק איננו פרלמנטרי. אני הופעתי היום ב"ערב חדש" עם ביבי נתניהו, הוא אמר איזה שהוא משפט, שרק המראיין, דן מרגלית, תיקן אותו. הוא אמר: נעצור את התהליך ויש בכוחנו לעצור אותו. האיש השומע את הדברים האלה, מתרשם התרשמות ברורה, שכאן מותר לעשות הכל. אני לא מדבר על העצני ואחרים, שהם כבר באופן גלוי מדברים על כך, שתהיה התנגדות בכוח. החשיבות שתהיה תמיכה ציבורית רחבה לגנות את העניין הזה, היא גדולה מכל בחינה.

אני מסכם את דברי - אני חושב, שיש כאן פריצה לתהליך, שיכול להביא לפתרון הסכסוך הישראלי-ערבי. לב לבו של הסכסוך, היה הסכסוך הפלשתיני-ישראלי. אם באמת הצד השני מתכוון להגיע להסדר שלום, יש בו מחיר ומחיר כואב. ללא ספק, יהיה גם כואב, כאשר נראה את התמונות. אבל אני באחריות מלאה ובתמיכה מלאה נותן את ההסכמה, גם אם פה ושם אפשר יהיה להעיר כך או אחרת, לתהליך עצמו, גם מתוך הנחה, שבמילוי הפרטים, נדע ליצור מנגנון כזה, שאפשר יהיה לקיים בו את רמת הבטחון ואת התהליך עצמו, שימשך לשלבים הבאים שלו, בצורה נכונה ומוצלחת.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

לי יש הרבה בעיות עם הדיון הזה - כמו שיש בודאי לכל אחד מהשרים הנוכחים - אבל אחת הבעיות היא, שלכאורה צריך להביע דעה, כי זו ממש חובה, דוקא ברגע כזה, לפני הכרעה - ולא מדובר בהכרעה של מה בכך. אבל אני רוצה לומר לחברי הממשלה - כך אני מתרשם - שאם אנחנו לא נגן על ההסכם הזה, אני לא בטוח שיימצאו להגנתו הרבה מתנדבים. בודאי שהשאלות שנשאלות כאן הן לגיטימיות והן אולי אפילו הכרחיות, אבל אנחנו יודעים מנסיוננו, שגם אם דברים מדויקים לא יוצאים, האוירה יוצאת. אם האוירה יוצאת, אז הייתי אומר, שהיתה בה עד כה מידה כלשהי של נכאים והמון המון בעיות.

חברים, לנו יש בעיה, שהיא בעית הבעיות, אלא אם כן אנחנו לא רוצים לחתום על ההסכם והיא, התמודדות על דעת הקהל. אני חושב לעצמי, שגניח דעת הקהל יש לה איזו שהיא זהות ואיזו שהיא התגלמות והיא יושבת כאן ושומעת - בלי לנקוב בשמות - א', ב' ו-ג', אז דעת הקהל מקבלת הרבה רפיון. יש עם זה בעיה, כי האמת חייבת להיאמר - כל אחד והאמת הסובייקטיבית שלו והאמת אשר בלבבו, אבל פה הולכים לקרב מאוד גדול....

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה קרב של TO BE OR NOT TO BE של הממשלה.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

הרבה יותר מגורלה של הממשלה, משום שאם העניין הזה קורס, אז אני לא רואה יותר פרוספקטים לשלום. לפי דעתי, אם לא הולכים להגן על ההסכם הזה בהתלהבות, אז יקעקעו אותו בהתלהבות. אם אין התלהבות מול התלהבות, אז המערכה על דעת הקהל הוכרעה. יש פה בעיה וככל שאדם יותר מוסמך ולכן, הדברים שהוא אומר הם יותר מוסמכים, אז העניין נעשה יותר ויותר רציני.

כל אחד יש לו את האוזן שלו ואולי שומעים מה שלא נאמר - אני מאוד מקוה, שלנו לא יקרה מה שקרה בשעתו ל"ליכוד". מה קרה ל"ליכוד"? ה"ליכוד" חתם על הסכם, אבל מיד לאחר שהוא חתם עליו, הוא התחרט והוא עשה הכל כדי לסכל את ההסכם. אני מאוד מקוה, שזה לא יקרה לנו, כי ל"ליכוד" לפחות היה קו זכות אחד - הוא היה אחרי הסכם שלום וזה היה תוצר לוואי של השלום, אבל הוא התחרט על קמפ-דיוויד.

אם אני שומע כאן על מה הולכים בדיוק לדון ומה ההבהרות שעכשו רוצים, זה לא ייגמר לעולם.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)
(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

שוחחתי לא פעם עם אלי רובינשטיין שאני מאוד מעריך ומכבד ואמרתי לו (ואולי גם בהזדמנויות אחרות אמרנו משהו) שמי שחושב שאפשר לעסוק בשאלות שאני מגדיר אותן כשאלות חשור, החמור והבור (כי פעם העסיקו אותי בשאלת הבור - מה יהיה אם יהיה בור באמצע הכביש) - לעולם לא יצא מהבור הזה. לכן,

מוכרחים היו ללכת לנוסחאות הרבה יותר כלליות, הרבה יותר גורפות והרבה יותר חדות וחלקות. תאמינו לי, אני יכול, כפי שכל אחד יכול, אין בזה חכמה גדולה, למנות את כל הפרצות, את כל הפגמים ואת כל המומים וכל החסרונות שיש בהסכם הזה, אבל אני שואל את עצמי: א) האם מישוהו יכול היה להגיע להסכם יותר טוב? זו שאלה אחת. ו-ב) אני שואל את עצמי ביושר - האם אני חשבתי מלכתחילה, שאפשר להגיע אפילו לתנאים האלה? ואני אומר שהופתעתי גם מהתנאים האלה.

עכשיו, אם יורשה לי גם לפנות לרמטכ"ל - אי אפשר להחזיק את המקל בשני קצותיו - מצד אחד אומרים: "הישג יוצא מן הכלל". הוא הישג מאוד אמביוולנטי, אבל בסדר, זה הישג. אני מציע למנות זאת כהישג, כדי שלא תהיה אי-הבנה. מצד אחד זה הישג גדול שלא נעקרה אף אחת מן ההתנחלויות - ויכולה היתה להעקר התנחלות, אולי בעזה, לא בגוש קטיף, יש שם עוד סרחי עודף. לא נעקרה אף אחת מההתנחלויות - ואחר כך לומר שההתנחלויות מסבכות את המצב. אחת מן השתיים - אולי עדיף היה שיעקרו כמה התנחלויות, אז המצב לא היה כל כך מסובך, לפחות בעזה. אבל צריך להראות את ההישג - לא נעקרה אף אחת מההתנחלויות.

עכשיו, מה מישוהו חשב? איזה הסכם הוא יכול להשיג? ואני אומר זאת לידידי אלי רובינשטיין. בימים אלה יושבים באש"ף ושם מתנהל קרב אדירים, ממש קרב אדירים, כאשר הם יכולים לומר, ברוח כמה דברים שנשמעו כאן, שיש לאש"ף אלף ואחת בעיות עם ההסכם הזה. נניח שאני באופוזיציה בתוך אש"ף, אני יכול לרסק את ההסכם הזה, כך שלא ישאר ממנו זכר. אני אומר: מה יצא לנו מכל העניין הזה? ירושלים, שהיא לא עניין של מה בכך, מחוץ להסכם. ההתנחלויות, כל ההתנחלויות בחוץ. אזורי בטחון, מיקומי בטחון - בחוץ. ומי יודע גם מה הישראלים ירצו ב"מיקומי בטחון". מים לא קיבלנו. קרקעות מדינה לא קיבלנו - ובעצם הם יכולים לומר שהסטטוס-קוו מבחינתם נמשך. למה הסטטוס-קוו נמשך? כי עד שלא יהיו בחירות, בעצם לא משתנה דבר מהותי בשטח. עכשיו - אני יודע אם יהיו בחירות? הם יודעים אם יהיו בחירות? האם הם רוצים בחירות? האם הם יכולים לקיים בחירות? מבחינתם, מחר בבוקר, יש סטטוס-קוו כמעט מכל בחינה מעשית. הם במצב מאוד קשה. ויש שם הנהגה, והנהגה הזו לקחה על עצמה אחריות בתנאים קשים, מתוך האינטרסים שלה ולא מתוך חסידות אומות עולם.

אני חושב, שמבחינה זו, ההסכם הוא יותר טוב לישראל, מכפי שהוא יכול להיות מוצג באש"ף. לאיזה הסכם מישוהו חשב שאפשר להגיע?

אלי, ענין אדמות המדינה לא מענין אותי בכלל. מה לי מאדמות מדינה? איזה חפץ יש לי באדמות מדינה? יש לי כבר שם יותר מדי אדמות! הממשלה הזאת, אם אני מבין נכון את מהות קיומה, מתענינת בבטחון - זה הדבר האחד שהיא מתענינת בו. ויש כאן הרבה מאוד אנשים, אולי הרוב, אשר מדברים במושגים של פשרה טריטוריאלית. מה שיש לנו כאן בהסכם הזה, מאפשר את הפשרה הטריטוריאלית הכי מרחיקת לכת. לפי דעתי, יותר מרחיקת לכת מכפי הצורך, מנימוקים של בטחון. מה אני צריך אדמות מדינה? על איזו מדינה בכלל מדובר? על מדינת-ישראל? אין לי שום חפץ באדמות האלה. אם יהיה צורך, זה דבר אחר לגמרי. אם יהיה צורך להכניס משהו תחת הרובריקה של בטחון, זה סיפור אחר לגמרי. אגב, מבחינת הפלשתינאים, הרבה יותר קל להם להכניס דברים תחת הרובריקה של בטחון, מאשר תחת הרובריקה של JURISDICTION - ואפשר להכניס הרבה דברים תחת בטחון, והדברים האלה נשארו פתוחים. כמובן, שלשב"כ יהיו בעיות. מה חשבו, שלשב"כ לא יהיו בעיות? בעית השור, החמור והכור לא נפתרה והיא לא תפתר לעולם.

אוטונומיה זה מצב, שמעיקרו הוא מצב אנומלי. זו המצאה מאוד רעה. זה חיכוך מתמיד. אני רוצה שמישהו יתן לי כאן מירשם להסכם אוטונומיה, אלא אם כן לא מדובר על אוטונומיה. אגב, בגין לא דיבר על אוטונומיה. בגין לא היה סתם אדם. סתם אדם מדבר על סתם אוטונומיה. הוא דיבר על FULL AUTONOMY. מישוהו רוצה להסביר לי מה זה FULL AUTONOMY, כאשר הכל נשאר כאשקוד?

ז"א, אני חושב, שכמו שקורה לפעמים שצבא נלחם את המלחמה הקודמת, יש כאן אנשים שנלחמים את המצב הקודם. אבל זה לא המצב הקודם, זה מצב חדש.

אני חושב, שבעית הבטחון נפתרה בצורה מאוד מניחה את הדעת. חבילת הבטחון - וזה תלוי גם איך נציג אותה - ארוזה היטב. יש פה הישגים גדולים. איני רוצה למנות אותם עכשיו, כי אין לי זמן, יש לי דברים חשובים יותר לומר. חבילת הבטחון ארוזה היטב, אבל זה גם תלוי איך נציג אותה. אם נציג אותה נקובה ככברה, היא תהיה נקובה ככברה, ואם נציג אותה כארוזה - ואפשר כך להציג אותה, אנו לא עושים שקר בנפשנו.

אני רוצה לומר משהו בענין אש"ף, ואני לא ממשיך שום ויכוחים קודמים. אומר גם הערה אחת בלבד, בגלל זה ששמעון העיר כבר פעמיים איזו שהיא הערה, אז אני בכל זאת חייב להתייחס אליה. אני לא ממשיך שום ויכוח קודם. חברים, אם נרצה ואפילו אם נמאן, הממשלה הזאת קיבלה כבר החלטה אסטרטגית, והיא, שאנו משליכים את ייבנו עכשיו על אש"ף - זה לא נעים לומר, אבל זו האמת. זו האמת. עכשיו, מה הארגומנטציה שלנו? ואגב, בארגומנטציה כל כך תקפה, אפשר לעשות עוד כמה צעדים. הרי אנו כבר נותנים את כל הארגומנטציה למה צריך לדבר עם אש"ף, כאשר אנו אומרים שהמשלחת היא לא משלחת...

אגב, למרות שכל חברים חשבו שצריכים לדבר עם אש"ף מסיבות ידועות, שאני לא רוצה לחזור עליהן, לא שמנו את המשלחת ללעג. ואני לא מציע לאף אחד לכנות אותה "תיבת דואר". צריך לשמור גם על כבודם. עוד נזדקק להם. הם אינסטרומנטליים. תמיד אמרנו, ששני הרכיבים של אש"ף פנים ואש"ף חוץ, הם שני רכיבים מאוד-מאוד חשובים ואני חושב שבלי שני הרכיבים הללו, אי אפשר יהיה למצות את המו"מ. ואתם יודעים את דעתי על אש"ף טונים. כלומר, דעתי כדעתכם. דעתי, במובן החיוניות שלו למו"מ. אז אנו קיבלנו החלטה אסטרטגית.

עכשיו, למה אני חושב שקיבלנו החלטה אסטרטגית? הרי פה מדובר בניסוי, בעצם. אנו צריכים לשאול את עצמנו, האם אנו מעוניינים בהצלחתו של הניסוי, או שאנו מעוניינים בכשלוננו. אם אנו מעוניינים בהצלחתו של הניסוי הזה, ואני חושב שאנו מוכרחים להיות מעוניינים בהצלחת הניסוי הזה, אנו מוכרחים לחזק את אש"ף, משום שאש"ף, אם נרצה ואם נמאן, הוא עכשיו בעל הברית שלנו.

אני התבטאתי ואמרתי כי נשף המסיכות נגמר, אבל זה לא היה מדויק, כי משהו עוד נמשך בנשף המסיכות הזה. למה אני חושב שזה רע? אני חושב שזה רע, משום שזה מסבך אותנו, זה מבין אותנו. כל הזמן יארבו לנו, זה יפגע באמינות שלנו. הארגומנטציה שאנו מספקים לדעת-הקהל היא מאוד כבדה וטעונה, שהיא כבר מספיקה בשביל דיבור ישיר עם אש"ף, ואם חס וחלילה אש"ף יכשל, אנו אתו בכשלון. אני אומר - בסדר, לי זה לא מפריע שעכשיו זה לא היה בחתימת אש"ף, אבל צריך להיות ברור לגמרי לממשלה, בין אם אנו מכירים בזה בפה מלא או לא, החלטה מסויימת, מרחיקת לכת, בעניינו של אש"ף כבר נפלה. עכשיו הוא הפרטנר שלנו.

הערה:

בלבד להיסטוריה - אתה אמרת: "לוא היינו מכירים באש"ף לפני 10 שנים..."

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

הוא לא אמר: "לפני 10 שנים".

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

הוא אמר היום: "לפני 10 שנים". היינו עושים טעות נוראה, כי אש"ף לא היה משתנה ולא היה קורה לו מה שקורה עכשיו.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

יוסי, אתה רצית שנצא מאוחדים, אז למה להתווכח?

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

תאמין לי, אני לא מתווכח. כיוון שזה נשמע כבר פעמיים, וגם היום בסיעה, אני רוצה לומר משפט אחד בלבד. אמנם זה נתלה בקרייסקי, אבל לפעמים מדברים בחותנת ומתכוונים לכלה, או להיפך. שמעון, אף אחד מאתנו לא תבע הכרה באש"ף, מבלי שמדובר ב-DEAL.

שר החוץ ש. פרס:

לכן אמרתי: קרייסקי.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אפילו נוסחת שם-טוב, מדברת על DEAL. אגב, מהיום ואילך, ראש הממשלה, אני מתחייב, ואם אתה רוצה אני אתן לך זאת בכתב, להחליף את נוסחת יריב - שם-טוב, או שולמית אלוני, ולהשתמש אך ורק בנוסחה שלך, כפי שהיא נאמרה היום בישיבת הקואליציה. אני רשמתי אותה מלה במלה, כי לפי דעתי, זו היתה נוסחה מאוד חשובה. אתה אמרת: "החלוקה עכשיו היא חלוקה אחת, בין מי שמתנגד למו"מ לבין מי שבעד מו"מ, בלי קשר למה שהיה בעבר." רשמתי זאת מפיך. אני מבטל את כל נוסחאותי, אין לי יותר שום נוסחה משלי. אני מצטרף לנוסחת רבין.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני מתחיל להיות מודאג.

השר לקליטת העליה י. צבן:

זו פעם שניה, גם בענין הגולן, קיבלנו את הנוסחה שלך.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

מה שהורג אותי, זה איך אני לא הצלחתי לנסח נוסחה כל כך פשוטה וכל כך מובנת, שצריך עכשיו לחלק את אויבינו, בין אלה שהם בעד מו"מ, לבין אלה שהם נגד מו"מ, בלי קשר למה שהיה בעבר. זה מאוד נכון.

עכשיו אני רוצה לומר עוד שתי הערות - אני מאוד ממליץ, ואני נאמן למה שאמרתי בישיבות הממשלה כבר כמה וכמה פעמים, לצמצם את גזרת העימות שלנו עם האופוזיציה. אני חושב, שזו טעות נוראה לשים את כולם בסל אחד. אני חושב, שזו טעות נוראה לצייר איזו שהיא מטרה - הימין, ה"ליכוד" וכו'. זה לא נכון באופן עובדתי. אני אעשה פרפרזה על דברי ראש הממשלה בענין אש"ף, להבדיל אלף אלפי הבדלות - אני מבחין בין מי שאומר: אנו נאבק, אבל הכל באמצעים החוקיים ועל פי כללי המשחק הדמוקרטי, לבין מי שלא אומר זאת. הרי זה באינטרס שלנו. הרי אנו לא צריכים לשכנע את המשוכנעים. המאבק על דעת-הקהל, הוא לא על שכנוע המשוכנעים, המאבק על דעת-הקהל, הוא על אלה שרחוקים מאתנו ברוב או במעט. למרבה העצב ודאבון הלב, זה כולל גם את האופוזיציה. האופוזיציה הרי מייצגת אנשים. אני חושב, שאם אנו מבחינים ביניהם, קודם כל, אנו לא דוחפים אנשים טובים אל הפינה. שנית, אנו גם יכולים לסכסך ביניהם, כאשר אנו אומרים - זה מאבק, זה בסדר, זו זכותם, זה חובתם, זה לגיטימי, זה נהדר, כך צריך להאבק. אני חושב, שזה מבין

אותם, כאשר אנו מפרידים ביניהם. כאשר אנו מאחדים ביניהם, אני בטוח שהקיצונים עושים מזה מסיבה. הם כבר מדביקים להם את דן מרידור, מדביקים להם את בני בגין, וזה פשוט לא נכון. את הבריונים צריך לראות כבריונים, אותם צריך להוקיע ולשים על העמוד.

ההערה האחרונה שלי היא בענין סוריה, ופה עיקר הדאגה שלי. השר שחל אמר דבר נכון - סוריה יכולה להיות מעונינת בהסכם עם הפלשתינאים, וזאת משום שלסוריה מאוד לא נוח להגיע אתנו להסכם, מבלי שהיא יכולה להראות ולהצביע על איזה שהוא סיכום עם הפלשתינאים. אז מה הדאגה שלי? הדאגה שלי היא לכך, שאם משדרים (ואני חושב שהיו ביומיים האחרונים שידורים כאלה) שההסכם הזה הוא לא בנוסף להסכם שאנו רוצים להגיע אליו עם סוריה, אלא במידה מסוימת, ואולי לפי שעה תחליף להסכם עם סוריה - כי אם אנו מדברים על רברסיביליות ואירברסיביליות, זה יכול לאותת לסורים, שבעצם עכשיו הרגנו תורכי ואנו נחים - אני מאוד מאוד מודאג מזה. ולמה אני מודאג? כי לא הייתי רוצה שעכשיו, במו-ידינו, נדחוף את סוריה מחדש לזרועות איראן. הקולקציה של איראן-סוריה, יש לה מנופים כבירים על הפלשתינאים. מי שחושב, שלחזית של סוריה ואיראן, בעיקר לסוריה, אין מנופים כבירים, מכבשים, על הפלשתינאים, פשוט טועה. ואם אנו רוצים בהצלחת הניסוי, אנו צריכים להזהר מזה.

הסיבה השניה - לסורים יש עוד כמה PROXIS. הם יכולים להתחיל לשגע אותנו עם ה"חיזבאללה", כך שאנו לא נדע מאיפה זה בא עלינו. לכן זה מאוד מאוד מסוכן. אגב, במובן מסויים, סוריה יכולה להרגיש את עצמה, אולי, קצת שלא בנוח. איני יודע מה בדיוק היה בסוריה, אבל לכאורה, היתה נכונות כאילו ללכת. התחושה עכשיו, שכאילו עמד להתפתח איזה שהוא רומן, ומכיוון שהשגנו איזה שהוא הישג במקום אחר, אנו קצת מצננים את הרומן הזה. זה דבר מסוכן מאין כמוהו ויהיו לו השלכות מאוד שליליות לענין ההסכם שלנו עם הפלשתינאים. תודה.

השר לקליטת העליה י. צבן:

אני מברך מאוד מאוד על ההסכם. אמרתי באיזה דיון קודם, שאינני יודע האם הרעיון של האוטונומיה, של PISGA, ניתן בכלל לביצוע, במציאות הכל כך מורכבת של יהודה ושומרון ורצועת עזה, אבל אם הוא ניתן לביצוע, אני מאמין, שההסכם הזה, הוא הנתיב האפשרי ביותר לקדם את הסיכוי הזה. רק בעוד כמה שנים, לפי דעתי, נדע מה היה לנו היום הזה. אבל גם היום, לפי דעתי, זה יום גדול של פריצת דרך, גם מהצד שלנו וגם מהצד של הפלשתינאים. אני רואה לעצמי חובה וגם תענוג, לברך גם את ראש הממשלה וגם את שר החוץ על האחריות הגדולה, על ההעזה ועל התבונה המדינית שהם נטלו, כדי לחולל מפנה בנתיב שאנו הלכנו בו. אני התרשמתי, שגם אצל ראש הממשלה וגם אצל שר החוץ ריחפו דברים בחלל, באופק. כולנו ידענו, שבלי אור ירוק מאש"ף-טונים, גם הנהגת השטחים הכי טובה לא תוכל לנוע לעברנו. אבל אנו ראינו, שהדברים הם הרבה יותר מורכבים והרבה יותר קשים.

יוסי חסך לי את הערת הויכוח על נוסחת שם-טוב - יריב וכו'. כמוהו, אני רוצה להדגיש, שאנו תמיד התניינו את ההדברות עם אש"ף, וכמו יוסי, אני חושב, שהתחייבו גם צעדים נוספים בכיוון הזה.

אמרנו כאן ליד השולחן הזה ואני חושב שהאמירה הזאת התאמתה - אנו לא צריכים להגדיר מראש, מה מוקדם ומה מאוחר - סוריה או הפלשתינאים. מה שיתברר מתוך המאמץ שלנו לקדם תהליך בשתי הגזרות האלה ואיזה פרי שיבשיל קודם, אותו צריך לאחוז ולקדם. אני חושב, שטוב שנעשה כפי שנעשה. גם כאן יוסי חסך לי, אני שותף לגמרי לדאגה שלו. אדוני ראש הממשלה, אני שותף להפצרה הזאת. אני כבר שמעתי דיבורים, פרשנויות ודברים שאתה אמרת והם עלולים להקשות. כדאי לנו מאוד להזהר בדברים האלה. איני מתעלם מהקושי, כף מאזניים אחת אינה מלאה וכף מאזניים אחת אינה ריקה. איננו יודעים איזו דינמיקה תפתח. לעמוד בו-זמנית בויכוח על שתי החזיתות, זה גם כן לא פשוט - גם על רמת-הגולן וגם על השטחים.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

המו"מ נמשך עם כולם.

השר לקליטת העליה י. צבן:

אבל יוסי צודק בדבר אחד, יצחק. יוסי צודק בשאלה - איזה שדר אנו משדרים להם. אדוני ראש הממשלה, יש לזכור גם, שלסוריה יש חשבון קשה מאוד עם אש"ף. גם זה סיפור. אני לא רוצה לדבר על הדברים ההיסטוריים - שפלשתין היא חלק מסוריה. הכל עמוס על הדבר הזה. אני מציע שאת כל זה ניקח בחשבון.

הייתי רוצה שנגדיר לעצמנו בדיוק את משמעות הדיון הזה. בהסכם הזה יש בעיות. חלק מהבעיות נובעות ממהות ה-PISGA, במציאות כל כך מורכבת. חלק מהבעיות נובעות מזה שאתה צריך להתפשר, אתה לא מקבל את כל מה שיש לך. כיוון שההסכם הזה הוא על TAKE IT OR LEAVE IT, אני חושב שהדיון היום על פרטי ההסכם בפורום הזה, פרט לשאלות והיבטים עקרוניים, יש בו תרומה מעשית כל שהיא. זה לא אומר, שבשלב הבאים, לקראת ההסכם המפורט, לא נצטרך להזדקק גם לפרטים. אני חושב, שהיום, האמירה שאלי רובינשטיין ציטט, היא הכי נכונה.

חשוב לנו להכיר את הפרטים ויהיה חשוב לנו להכיר את הפרטים, משום הפולמוס שיהיה בציבור. הימין ינצל את פסיקה ב' של סעיף 7, להוכיח כביכול שיש כאן הפקרת בטחון. שרי הממשלה, לפחות, וגם חברי כנסת, חייבים לתת תשובות אמינות. אני מזהיר את כולנו, חברים. אם לא נשלוט בדברים האלה וניתן תשובות, שבשלהן אפשר יהיה לטפוח על פנינו ולומר אחר כך לאחד מאתנו - אתה לא יודע מה שדיברת, אתה סתם קישקשת בענין הזה, זה לא מבוסס על ההסכם - מצבנו במאבק ההסברתי בכנסת, בתקשורת, לא יהיה טוב.

אני פונה אל שחל. שחל מדבר על הפירוטים. יהיו דברים שיצטרכו פירוטים. אני לא מאמין שנוכל לעסוק בכל הפרטים. עדיין יהיו המון שטחים אפורים, עמומים, שנצטרך להשלים עם עמימותם.

יש לי הערה אחת לדברים שאמר יוסי שריד. אני חושב, שאנו צריכים להגן בהתלהבות על ההסכם ולומר, שבאופן יסודי יש כאן תשובות לבעיות הבטחון, ואסור לנו, יחד עם זאת, לצייר זאת כאיזה שהוא פתרון ורוד בנושא הבטחון, כי חברים, לאחר שהעסק יתחיל לעבוד, תהיינה בעיות. ואני לא רוצה שיאמרו: אתה אמרת שכל הבעיות פתורות. זה לא טוב. גם כאן צריך איזו שהיא זהירות. יש לומר מראש, שאנו יודעים, שממוש ההסכם מורכב ונעמוד על המשמר, שפתרון בעיות הבטחון יהיה כזה שיתן מענה, אבל מראש צריך להיות ברור שזה לא ענין חלק, זה לא ענין שילך על מרגרינה. אנו נתמודד עם כל בעיה בשעתה.

אני אינני יודע מה צפוי במחנה הפלשתינאי. יש מאמץ במחנה הפלשתינאי להפרד ממורשת 1936-1939, שבה על 600 אלף יהודים בארץ הזאת, נרצחו 3,000 פלשתינאים זה בידי זה. לכן, גם כאן, כדי לקצר, אני אומר את מה שאמר כאן השר שריד - יש לחזק את הזרם המרכזי של התנועה הלאומית הפלשתינאית.

אותי לא מענינים השור, החמור והבור. ישנה שאלה רצינית שאנו עדיין מתחמקים מלדבר בה. המנוף העיקרי של המאבק נגד ההסכם הזה והכשלתו, יהיו נסיונות פרובוקטיביים של חלק מגורמי המתנחלים.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

כדי לעדכן אתכם - חלק, עם שני חברי-כנסת, התיישבו בבית-כנסת ביריחו. ביניהם רפול.

שר הבריאות ח. רמון:

אחד מהם "דתי" מובהק. זו הפעם הראשונה שהוא בבית-כנסת מזה הרבה שנים, או אולי לראשונה בחייו.

השר לקליטת העליה י. צבן:

חלק מהגורמים המתנחלים, בסיוע הגורמים הפוליטיים הקיצוניים, הם שיהוו את הבעיה שלנו, ולא היהודי העבריין, שנקלע לאיזה שהוא ישוב ערבי. הבעיה תהיה פרובוקציה, שהמטרה המוצהרת שלה תהיה לפגוע במשטרה הפלשתינאית, לפגוע באזרחים פלשתינאים מול המשטרה הפלשתינאית ולסבך את כל ה"פלונטר" הזה. זאת תהיה הבעיה שלנו ועל כך אנו צריכים להעריך ולתת את המענה.

עכשיו, שאלת השאלות היא, כמובן, מה צריך לעשות, כדי שהמהלך הזה יצליח ותהיה זיקת גומלין בין מה שקורה אצלנו, לבין מה שקורה אצלם. אני רוצה לומר דבר אחד - יש הרבה דברים שצריך לעשות, אבל על דבר אחד, אדוני ראש הממשלה, אני מציע לשים את הדגש, כי אני חרד מתופעות שיהיו, גם בזרם הלאומי של המחנה הפלשתינאי בעקבות ההסכם, שיקשו מאוד על קבלת ההסכם הזה אצלנו - החל מהצהרות על תורת השלבים, על זכות השיבה, על אי התנערות ממעשי טרור ודברים נוספים. אני מאמין, שאחת הדרכים האפקטיביות להתמודד עם הדברים האלה גם בתוכם, היא לפתח בקצב מאוד מזורז את כל צורות שיתוף הפעולה האפשרויות, הכלכליות והאחרות, בכל התחומים, כדי ליצור את האינטרסים המשותפים ולתת את התחושה שאכן האינטרסים האלה פועלים בשטח.

שר התחבורה י. קיסר:

אני רוצה לומר, שאין כל ספק, שההסכם הזה הוא בעייתי. כל אחד מהיושבים כאן, היה צריך להוסיף שאלות על שאלות ולעורר הרבה תהיות על הכתוב בו ועל מה שלא כתוב בו. יכול להיות, שבנסיבות אחרות ובצורת מו"מ אחרת, אולי היה אפשר היה לשכלל את ההסכם. אבל צריך לזכור, שההסכם הזה מבוסס על קונספציה שמכבידה על אלה שעכשיו הביאו להסכם הזה. על מה הוא מבוסס? מצד אחד, הוא מבוסס על הסכם האוטונומיה, ומצד שני, על מכתב הזימון לועידת מדריד. שני ההסכמים האלה, הן הסכם האוטונומיה והן ועידת מדריד, הם קונספציה של ה"ליכוד", שכל תכליתם היה "לדפוק" את העניין.

עכשיו, באה מפלגה שהיא בעד פשרה טריטוריאלית. לך תכניס תפיסה של פשרה טריטוריאלית, לשני הסכמים שתכליתם בכלל כיוון אחר לגמרי. לכן אני לא מתפלל שיש קשיים ואני לא מעורר שום שאלות לגבי מה כתוב בו ומה לא כתוב בו. בשבילי, הפרובלמטיות קיימת, גם אם היו יושבים כל חכמי הדור, או כל השופטים העליונים ומוציאים אולי ניסוח יותר טוב. לא זו הבעיה.

אני רוצה ללמוד את החיוב מההסכם ומה שעשה ה"ליכוד". הדבר היחידי שלגביו אני יכול לדבר זכות על מה שהם עשו, זה שיש שלב ביניים. שלב הביניים, לגופו של עניין, נותן לנו, כמו שהוא נותן להם, את האפשרות ללמוד איך חיים ביחד - הם בתוך עצמם, אנחנו בתוך עצמנו ואנחנו אתם.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

זה היתרון של שלב הביניים.

אני מסכים עם יוסי, שזה מאבק על דעת הקהל. אבל תסלח לי, את דעת הקהל ננצח, לפי דעתי, לא במידת ההתלהבות ותרועות השמחה, שאנחנו כבר יוצאים בכותרות בכל החוצות. המבחן האמיתי של ההסכם הזה, לדידי, הוא בשטח, בבטחון האישי שיתן ההסכם הזה לפרט ולכלל. אני אומר זאת לנו. הרי זה לא הסכם הקבע, זה לא הסכם השלום, זה אפילו לא הסכם האוטונומיה המלא. זה עדיין פרק

בהסכם האוטונומיה. לנו יש בעיה ולהם יש בעיה - נניח שאש"ף רוצה לקיים את ההסכם, אבל חמא"ס יצליח לערער את הבטחון האישי שלנו ושלם - אבל מדאיג אותי הבטחון האישי שלנו להמשך הדרך ואנחנו רוצים להגיע להסכם קבע, רוצים להגיע לפשרה טריטוריאלית ולהגיע להסכם עם כל מי שלא יהיה, במידה והוא יכול TO DELIVER. אם לא נצליח להבטיח את הבטחון האישי של האזרחים, הכל ייפול, ההמשך יהיה קשה. ללכת להסכם עם סוריה לגבי הגולן, זה קשה שבעתיים.

ההסכם הוא טוב - אין לי שום בעיה אתו, אבל...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אתה אומר: ההסכם הוא נייר, הבעיה היא היישום.

בשטח.

שר התחבורה י. קיסר:

כן - איך אנחנו עוזרים לעצמנו ליישם את ההסכם בשטח, ואפילו עוזרים להם - כי אין זה סוד, שאש"ף היום אינו בשיא כוחו, בניגוד למה שאומרים החברים ממר"צ, שהוא היה בשיא כוחו, אם היו מקבלים הסכם כזה. אני לא בטוח, אבל אני לא רוצה לעסוק בעבר. אני רואה את העתיד, שהכוחות הקיצוניים הולכים ומתחזקים וככל שהם יתחזקו, שום הסכם כזה בודאי לא נשיג, אלא רק גרוע יותר. עשה צדקה הקב"ה וקצת החליש את אש"ף והוא קצת במשבב כספי ולכן, קיבלנו מוצר, שלפי דעתי, הוא יחסית טוב. אבל לא צריכה להיות התלהבות, כי המבחן של ההסכם הזה הוא עדיין בדרך. האוטונומיה היא עדיין בדרך. הסכם הקבע בודאי עדיין בדרך.

לכן, אני הייתי מציע לממשלה לחושב, קודם כל, מה עושים כדי להבטיח את הבטחון האישי. אם יהיה בטחון אישי, יהיה המשך; לא יהיה בטחון אישי, ההמשך בספק.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

אני רוצה להצטרף לברכות לראש הממשלה ולשר החוץ. אני חושב, שההסכם הוא טוב. ברור ומובן מאליו, שיש בו סיכונים, אבל האם מישור בכלל יכול לחשוב על הסדר כלשהו, שאין בו סיכונים? והאם בהמשך הסטטוס-קוו אין בו סיכונים? סיכונים אסטרטגיים, סיכונים של בטחון שוטף, סיכונים מסיכונים שונים.

אני רוצה לומר, שההסכם הוא טוב וצריך לומר את האמת - שזה הישג גדול לממשלה, שיש כאן תקווה גדולה מאד לעתיד, שיש כאן אולי דף חדש בהיסטוריה של האיזור שלנו ושיש בהחלט בעיות בדרך. הציבור שלנו הוא ציבור בוגר והוא מבין זאת והוא יודע עם מה הוא מתמודד. האילויות של שנות השכרון חלפו מן העולם.

אני גם חושב, שבקרב הציבור נעשתה הכנה טובה מאד לקראת ההסדר הזה. גם הסגר הוא הכנה טובה מאד להסדר הזה. אלה מאתנו שהותקפו עליו, היתה להם גם אז התשובה: זה תנאי להסדר מדיני, שיתקבל על דעת הקהל בישראל. צריך לומר זאת, לא להסס, לא לפחד ולא לחשוש. אני מסכים לחלוטין עם יוסי - בענין הזה, מה שישודר מכאן, יקבע במידה רבה את תוצאות המאבק.

אני יכול למנות כאן כרוכל אלף בעיות בטחוניות. בכלל, אוטונומיה בנסיבות של התנחלות כל כך מאסיבית, זה דבר כמעט בלתי ניתן לפתרון. האם לא ידענו את זה? אני חושב, שיש כאן דברים יותר טובים מקמפ-דיוויד, אבל אני לא רוצה להכנס בכלל לטכניקה המשפטנית, אני רוצה לדבר על העיקר. יש כאן שני דברים חשובים ביותר, שנותנים לנו סיכוי גדול מאד להצלחת הניסוי, התקווה, הדרך החדשה הזאת. הדבר הראשון, שנוצר אינטרס משותף בין ישראל לאש"ף - נקרא לילד

בשמו - להצלחת ההסדר הזה. כי אם זה נכשל, אין שום דרך אלטרנטיבית, בודאי לא לפלשתינים. אם עזה לא מבטיחה בטחון והיא הופכת להיות מה שבחלומותינו הגרועים ביותר אנחנו חוששים מזה, אז ראשית, יש לנו תשובה, אבל שנית, אין לצד השני שום פתרון. הם יכולים לשקוע כעת לעוד מאה שנה של מלחמת דמים, טרור ואלימות. אני חושב, שכל מי שעוקב אחרי מה שקורה באש"ף וגם במנהיגות המקומית, שאני לא מבטל אותה, יודע שיש שם ריכוז גדול מאד של אנשים, שלא רוצים את זה, אלא הם רוצים לדהור קדימה. מקנאים בישראל, כי הפער בין ישראל לבין מדינות ערב, כלכלית, הולך וגדל, למרות עושרן הגדול ויש כאן מספיק אנשים, שמפחדים גם מהקיצוניות האיסלאמית, לא רוצים ללכת בדרך של סודאן ואיראן - ועל אלה אנחנו בונים את האינטרס המשותף שלנו. אני מאמין בשלום והסדרי שלום, שמבוססים על אינטרסים משותפים.

הדבר השני - ואת זה אני רוצה לומר גם לרמטכ"ל וגם למזכיר הממשלה - נכון שיש כאן סיכונים, אבל בואו נראה את המציאות. רצועת עזה ממשיכה להיות מובלעת. הקשר בינה לבין הגדה עובר בישראל. חשמל ומים תלויים בישראל. פרנסה תלויה בישראל. כמעט הכל תלוי בישראל. אין להם אפילו מגע חופשי למצרים. צה"ל נמצא בחלק מהרצועה. אז פירוש הדבר, שאין אינטרס בטחוני מוגן ומשוריינן של ישראל? אם יש בכלל אינטרס - שעזה והגדה יהיו חלק אינטגרלי - ואני מאמין, שזה הרצון הפלשתיני - האם יש להם אפשרות להגיע לדבר כזה בלי ישראל? בלי רצון טוב ישראלי? הם יכולים בכלל לחשוב על הצלחת הדבר הזה, בלי להגיע להבנה עם ישראל? עם בעיות, עם תקלות, עם אינצידנטים, עם לחצים, עם איומים ועם חרפות וגידופים בדרך.

איפה הסכנה הגדולה כאן? הסכנה הגדולה היא לא בכך, שההסכם מסכן את בטחונה של ישראל. הסכנה הגדולה כאן היא בכך, שראשית, אש"ף לא יוכל לשלוט באלמנטים החמא"סיים בשטחים ושנית, שתהיינה פרובוקציות, שתמנענה ביצוע ההסכם הזה. אלה הסכנות ועל כך צריך לתת תשובה.

לכן, מבחינתי, זה הסכם טוב מאד. כאשר הוקמה הממשלה הזאת, עם כל התקוות שתליתי בה, לא האמנתי שנגיע להסכם כזה. משום כך, אני כל כך משבח גם את ראש הממשלה ואת שר החוץ - לא האמנתי שנגיע לדבר כזה עם אש"ף. לא צריך להשלות את הציבור, לא צריך לומר שנפתרו בעיותיה הבטחוניות של ישראל, אבל בהחלט צריך לצאת מכאן ולציין, כפי שעשה היום שר החוץ בנאומו בכנסת, שיש כאן גם סיכוי אדיר לשינוי מימדיה האמיתיים של מדינת-ישראל, לא בתחום של אדמות מדינה, אלא בתחום הכלכלי, בתחום של מעמדה, בתחום של סיכוי לפריצה קדימה למעמד שלא היה לנו אף פעם. בעצם, אנחנו רוצים כאן להביא את מלחמת השחרור לידי סיום.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

את מלחמת העצמאות. שחרור מעול כובשים זר.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

תודה על התיקון.

אני אומר - כאן יש מלחמה על דעת הקהל, צריך למלא את כל הפרטים בכל הועדות, אבל צריך לראות דבר אחד: האינטרס שלנו הוא האינטרס, שיהיה פה כוח לפלשתיני לדאוג לבטחון השוטף ולבטחון האישי. זאת הבעיה, ולא הבעיות האחרות: לא עבריינים, לא משטרה, לא בעלי חוב.

לכן, לא רק שאני אתמוך בהסדר הזה, אלא אני חושב, שאני יוצא בהרגשה בהחלט של יום גדול.

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

אני היום עברתי על המסמכים האלה פעמיים ואני מוכרח להגיד לך, אדוני ראש הממשלה, אין בעצם שורה אחת, שאין לי עליה הערות, אולי בגלל העובדה, שהייתי שש שנים בשטחים. ואז בעצם שאלתי את עצמי שאלה: במה אני מעוניין? בברגים או בכולל?

יש לי תחושה והרגשה, שאם אתחיל להתמודד עם עצמי על כל שאלה ושאלה, החל מהשאלה מה יקרה אם לא יוכלו לקיים את ההסכם וכלה בדברים פרוזאיים, מה יהיה אם יהיה טרור, בעצם אין הסכם.

אני חושב, שהיום הממשלה נדרשת לשאלה אחת ויחידה: האם היא מוכנה לקחת סיכון - כן או לא? אני אומר: כן לקחת סיכון. זו הזדמנות היסטורית לחלץ את עצמנו ממצב, כשאוכלי הזדמנות כזאת לא תחזור. זה מצב חדש, זה מצב שונה ולי יש תחושה, כשאני רושם לעצמי את ההערות הללו, שפסיכולוגית אנחנו מסרבים להבין ולהכיר, שאנחנו רוצים לקראת מצב חדש ושונה, שבמוקדם או במאוחר, אנחנו הולכים להפרד מהרוב המאסיבי של השטח הזה. מה זה מעניין כרגע עוד פיסת אדמה, או אם מכונית תתנגש עם מכונית, או אם מישהו יפול לבור? אנחנו רוצים ללכת להסכם, או לא רוצים ללכת להסכם? אנחנו רוצים להתחיל בתהליך הזה, כדי לגמור אותו, או לא רוצים?

נושא שני - אני אמרתי כמה פעמים בישיבות הממשלה, שאני דחפתי את המשלחת הפלשתינית....

שר החוץ ש. פרס:

מה עשית?

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

אני הייתי בין אלה, שדחפתי להכיר במשלחת תושבי השטחים כמשלחת לגיטימית של אש"ף ואתה לנהל משא-ומתן. למרות שבעצם אנחנו היום עומדים בפני מסקנה, שאמרתי אותה כמה פעמים, שהם לא יכולים לספק את הסחורה, אני אינני מציע להתעלם ממנה, כי עוד נזדקק לה. אבל מצד שני, אני הייתי מציע להפסיק עם המשחק הזה עם מי אנחנו מדברים. אנחנו מדברים עם אש"ף וכדאי להביא את הדברים על השולחן. אגיד לכם מדוע אני אומר זאת; משום שאם אנחנו ממשיכים להחזיק - ואני מקוה, שאין סתירה בין הדברים - בכתובת של הנהגת השטחים, עדיין ככתובת לגיטימית בלעדית, הם ימשיכו להיות תיבת דואר. אנחנו הולכים לקראת הסכם - בואו נשב עם האיש, שיכול להביא את הסחורה על השולחן.

אדוני שר החוץ, אני למשל, בהחלט לא הייתי מתבייש לראות איש אש"ף עומד בראש המשלחת מולנו. אני בכלל נגד הסחבת. אני מברך את ראש הממשלה ואת שר החוץ - ברגע שנפלה החלטה, היא נפלה ואנחנו הולכים לעמוד מול ימים קשים. אז למה כל חודשיים נעמוד מול מצב חדש קשה? בואו נשים את הכל כאן. בואו נאמר, שכתנאים מסויימים אפילו נתיר את כניסת ערפאת לעזה. ממה הפחד? שיהיה עוד דבר, בעוד כמה חודשים, שנתחיל להתמודד אותו?

דבר שני, אני לא מכיר מצב, שבו אנחנו נזקקים למערך הסברה, כמו המצב הזה. אנחנו חייבים להסביר את עצמנו. אי אפשר להסתיר ולא להסביר. זה הרגע, שבו אדוני ראש הממשלה, אתה צריך לקחת את השרים ואת מיטב הדוברים שלך ולייעד כל אחד מול כתובת. גם לא הייתי מציע להתייחס לכל המתנחלים האלה ככתובת אחת רעה. אני ירדתי למטה, ראיתי אנשים שעומדים בשקט ובוכים. זה לא הציבור שעומד ושורף את התמונות שלך, אדוני ראש הממשלה. לא לעשות הכללה - אני מקבל את מה שאמר יוסי. יש כאלה, שהנושא כואב להם.

אם לסכם - אני הייתי מציע, שהממשלה היום תעסוק לא בברגים, אלא במצב בראיה הכוללת. כלומר, האם הממשלה לוקחת את הסיכון - כן או לא - ואני אומר: כן לקחת את הסיכון. הדבר השני, להפסיק לשחק את המשחקים של

מתחת לשולחן - כן מדברים עם אש"ף. דבר שלישי, אני הייתי מציע לא לפתוח חזית כל חודשים, הפעם נכיר חצי באש"ף ובפעם הבאה נכיר מלא באש"ף. אם לצרכים של האצת התהליך הזה נמצא לנכון, שכדאי להביא איש אש"ף, שיעמוד בראש המשלחת, נתיר לו. הייתי מציע לרכז מאמץ הסברה.

לגבי הנושא הסורי - אני מקבל את הנוסחא של ראש הממשלה. אני חושב, שאנחנו נמצאים היום במצב קצת יותר טוב מול הסורים, גם מבחינת המחיר שהם ייגבו וגם מבחינת התלות בין שני ההסכמים. אני בהחלט חושב, שצריך להמשיך בשני מאמצים מקבילים מול שני הצדדים.

סגן השר מ. גור:

אני רוצה לדבר על ארבע נקודות, שכולן קשורות להמשך המשא-ומתן, כי אני יוצא מתוך הנחה, שההסכם הזה הוא עובדה קיימת וצריך לעשות כל מאמץ על מנת שהוא יצליח בדרך הטובה ביותר.

אני מניח, שאפשר היה להגיע להסדר הזה, בין השאר, כתוצאה מהיחלשות פנימית של אש"ף. אני אומר "פנימית", אך בודאי תרמו לזה גם גורמים חיצוניים. הדבר הזה חשוב, כי אני מעריך, שבהמשך המשא-ומתן, שיגע בפרטים כאלה או אחרים של בטחון ושל מדיניות, חשוב יהיה לקבוע עד כמה אנחנו יכולים ללחוץ ומה אנחנו יכולים לקבל.

דבר ראשון קשור ליריחו ולשותפות הירדנית בהסדר הקבע. מבחינתי, החסרון העיקרי בשיתוף של יריחו במערכת הזאת הוא בכך, שגם כסימא וגם כסמל, הוא יכול לפגוע בנטיה לפתרון הקבע, שלא תהיה מדינה פלשתינית, אלא שיהיה שיתוף הרבה יותר הדוק עם ירדן. זו נקודה ראשונה, שלפי דעתי, צריך יהיה לחזק היטב בהמשך המגעים.

שר החוץ ש. פרס:

אתה רואה בזה דבר חיובי או שלילי?

סגן השר מ. גור:

אני אומר, שצריך לחזק את האפשרות של קשרים עם ירדן.

נקודה שניה - אני אינני יודע מה אנחנו נרצה ומה אנחנו לא נרצה לקראת הסדר הקבע מקרקעות המדינה. אני לא מציע להיות יותר מדי נדיבים בקרקעות המדינה עכשו. יכול להיות, שיהיו לזה אספקטים בטחוניים; יכול להיות, שיהיו לזה אספקטים אחרים. אין כמו קרקע, שהיא בסיס להסדר כזה או אחר. לכן, אני מאד מציע, שבמגעים השונים, עניין קרקעות המדינה יישמר מאד מאד. זה ישמור לנו חופש פעולה הרבה יותר גדולה בהמשך, לקראת העתיד.

נקודה שלישית קשורה לירושלים. את עניין הבחירות בירושלים צריך, במשא-ומתן, להבהיר בצורה חד-משמעית - שירושלים לא תיכנס, בדלת קדמית או אחורית, למסגרת כזו או אחרת של אוטונומיה. אם הנקודה הזאת נשארה מטושטשת - והיא נשארה מטושטשת - הרי חובתנו במשא-ומתן המפורט להגדיר את הדבר באופן ברור.

הנושא הרביעי קשור להסברה ולבטחון האישי. אני חושב, שצודקים החברים שאמרו, שבעצם הבוחן העיקרי תהיה התחושה הציבורית בבטחון האישי. מה שאמר השר יוסי שריד, זה נכון, אבל צריך להזהר בהסברה בתקופה הראשונה, כי היא יכולה ליפול, חס וחלילה, על מפולת בתחום הבטחון. במשא-ומתן, אנחנו צריכים לוודא, שלא נפקיר אף חלקה הכי קטנה בתחום הבטחון ושנוכל להמשיך לספק את הבטחון האישי, גם בשטחים וגם בקו הירוק.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

אני חייב לומר, שאני באמת מקנא בחברים, שתמיד תמכו במדינה פלשתינית ותמיד תמכו בקיום משא-ומתן עם אש"ף, כי כיום בשבילם זו חגיגה וכמעט שאין להם ספקות. אם הם היו מוכנים בסיטואציות מוקדמות יותר לדבר עם אש"ף, לא ברור באיזה מחיר ובאיזו תמורה, אז כמובן, מה שעכשו נעשה, זה באמת הישג יוצא מן הכלל מנקודת מבטם.

אני חייב לומר, שאמנם לא צריך לעסוק בפרטים, צריך לעסוק במכלול, אבל המכלול בנוי מפרטים. אם יש רשימה של 13-14 נקודות, שחלקן היו מרכזיות ומסביב לשולחן הזה נאמר, שהן פרמטרים קריטיים, שמהם לא נסוגים, אז צריך תקופת עיכול מסוימת בשביל להבין, האם הסיבה שהגענו לתוצאה שהגענו היא משום שלא היתה ברירה, או משום שההליך המקביל היה פחות מושחז, פחות קפדן ולקח יותר סיכונים ממה שצריך היה לקחת.

אני חייב לומר לחברי השרים, שאני התייסרתי ואני עדיין מתייסר, כי אני יודע, שאחרי שנצא מהחדר הזה, הצורה שבה אני אצביע, תשפיע על הרבה אנשים בציבור, גם בתוך המפלגה שלי, מה הם חושבים על ההסכם הזה - ואני רוצה לעזור לממשלה הזאת.

יכול להיות שאין חשיבות לעמדתו של שר זה או אחר - מתוך צניעות אני חושב, שיש חשיבות לכל אחד מהאנשים היושבים ליד שולחן זה ולכל הצבעה שהיא ואם הייתי צריך להצביע על איכות התהליך, שבו התקבלו ההחלטות, לא הייתי נותן לתהליך הזה ציון גבוה. אם הייתי צריך לשפוט את ההצבעה שלי לפי המבחן הזה, לא הייתי יכול להצביע בעד.

אני לא רוצה למנות דברים, כי הם נימנו כבר במהלך הדיון, גם בדיון המקדמי וגם בדברים של חברים אחרים. אני רק רוצה לבחון כמה הנחות יסוד ולהשאיר את שאלת ההצבעה שלי לסוף הדיון. האם באמת ההסכם הזה, בגדול, מוביל יותר מהר למדינה פלשתינית? לפי הניסוחים שאני קראתי, לפי האמירות שנאמרו, הוא מוביל יותר מהר למדינה פלשתינית. האם הניסוחים האלה היו הכרחיים? אני לא יכול לתת תשובה, כי לא השתתפתי בתהליך וגם בפרטים שהובילו ליצירתם של המסמכים העומדים לפנינו, אבל ברור, שבתוצאה הסופית, המסמכים שנאשר היום - לפי דעת הרוב, ברור שהם יאושרו....

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

שצוען, אתה מגזים בשבחיו של ההסכם.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

תלוי מה קו ההתחלה.

בענין הזה, בגדול אני אומר, זה נתן תאוצה יותר גדול, מבחינת ציר הזמן, ליצירת מדינה פלשתינית.

לשאלה אם ההסכם הזה הוא הפיך, במקרה שתהיה הפרה חדה - ואני מתייחס לאמירה של ראש הממשלה - כפי שאני קורא את המפה הבינלאומית המעשית, אינני חושב שהסכם זה הפיך כל כך מהר, לא מבחינת היכולת של הבטחת הבטחון או הבטחת גמישות הפעולה שלנו. אני חושב מאד, שצריך להתייחס להסדר הביניים הזה כהסדר עם משקל גדול מאד, שאי אפשר לשנות אותו או להפוך אותו, בגלל העובדה שהוא הסדר ביניים. לכן, אני מתייחס אליו כאל הסדר ביניים, שקובע מסמרות, קובע גבולות וקובע התחייבויות. זה נכון גם בנושא ירושלים, שעלינו מדרגה; זה נכון בנושא עקורים - שאמנם היה נוסח בקמפ-דיוויד....

שר הפנים א. דרעי:

למה לגבי נושא ירושלים עלינו מדרגה?

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

כיוון שהיתה בהתחלה נוסחא, שבה נאמר, שכל צד יעלה את מה שהוא רוצה בשלב הסדר הקבע. במסמכים האחרונים היה, שהצד הפלשטיני יכול להעלות כל דבר, כולל ירושלים. עכשו, מוסכם שירושלים תהיה בדיון על הסדר הקבע. אני אומר, שזו עלית מדרגה. אפשר להגיד שזה לא כל כך חשוב, כי אנחנו מתכוונים להלחם....

שר החוץ ש. פרס:

מוזכרת ירושלים בנושא לדיון - זה היה תמיד. בגין אמר, שהריבונות בכלל תעמוד לדיון.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

בגין אמר במלים האלה: 'EVEN JERUSALEM IS

'NEGOTIABLE'.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

אני מדבר על מה שיש לפנינו ומה שהיה בחודשים האחרונים ואני מציג זאת כעובדה.

שר הפנים א. דרעי:

עלינו עוד כמה מדרגות בכמה תחומים.

שר הכלכלה והתכנון ש. שטרית:

אני אומר: בואו נודה בפני עצמנו, שבסוגיות אחדות - אני ספרתי 13 סוגיות - אנחנו עלינו מדרגה, עלינו חצי מדרגה ובמובן הזה, המכלול הוא תוצאה של בדיקת כל היחידות האלה.

לכן, אם אני הייתי צריך לקבוע את ההצבעה שלי רק על יסוד השאלה מה דעתי על התהליך ומה דעתי על התוצאה, אני חושש מאד, שלא הייתי מצביע בעד. אבל כפי שאמרתי בתחילת דברי, לנו יש קרב גדול על דעת הקהל והחשש שלי - עם כל הצניעות - שאם אנחנו לא נצא מאוחדים, יהיה לנו יותר קשה להגן על העמדה שלנו ולכן, הייתי רוצה, אדוני ראש הממשלה, לקבל כמה הבהרות לגבי הפרוצדורה ולגבי איך מטפלים באותן נקודות, שגילינו שהן בעייתיות, כדי שלא יקרה שוב, שמי שייצגו אותנו, יגידו עוד פעם שלא היתה ברירה ויבואו אלינו, בתהליך הסופי, ויגידו: זה מה שהיה.

אני חושב, שיש הבדל גדול בין הליווי, שהממשלה הזאת ליוותה צעד-צעד, שלב-שלב, את המסלול הרשמי, כשאתה אדוני רה"מ, הקפדת לדווח לנו על כל סיבוב שיחות והקפדת שנוכל לעיין בחומר - רבים מאתנו עיינו ולמדו איך הדברים התפתחו - בעוד שבהליך המקובל, לא היתה לנו אפשרות לשמוע, ללמוד, לדעת. יכול להיות, שזו היתה החלטה נכונה, שבלעדי העובדה, שזה היה חשאי ומנותק, אי אפשר היה להשיג את ההסכמה. אבל מכאן ולהבא, נדמה לי, שעלי לפחות, זה יקל מאד לשמוע, ראשית, הבהרות מהותיות ושנית, קביעת פרוצדורה. על מנת שאני אוכל להגיד, שזה הסכם, שאני אגן עליו בציבור, בלי היסוס (לא בהתלהבות, יוסי), ביחד עם כל הממשלה הזאת, אני רוצה שתהיה לי תחושה, שצה"ל כן מעורב בקביעת עמדות, כי זו סוגיה מקצועית. ישנן סוגיות צבאיות, שצה"ל צריך להיות מעורב ויש סוגיות

מקצועיות אחרות, בדרגים אחרים, במערכת השלטונית, שגם הם יהיו מעורבים.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)
(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

שר המשפטים ד. ליבאי:

אני מתחיל ביישר כוח לראש הממשלה ולשר החוץ, שהביאו את הטיוטא של ההסכם הזה. אני זוכר את ימי הבחירות. אני זוכר עם מה באנו לבוחרים, באומרנו מדוע ה"ליכוד" לא יוכל ומדוע אנו כן נוכל לקדם את המו"מ. בקווי היסוד התחייבנו לא לנסיגה ולא לפתרון הקבע, אלא לפתרון שלב הביניים. היה ברור, שמדובר בשלטון עצמי, באוטונומיה. ראש הממשלה ושר החוץ הגישו לנו טיוטא של הסכם ומי שמייחל לשינוי במצב ויודע שזה כרוך בויתורים, אולי גם בכאבים ויהיה כרוך בסיכונים, אבל מביא אתו גם סיכוי והבנה, וזה לפחות נסיון רציני - אז אני לא חושב, שהוא יכול עכשיו לבוא ולשאול שאלות רבות מדי. קודם כל, צריך לברך על כך שהגענו לטיוטא וסיכוי שכזה.

גם אני חי בתחושה של רגעים, שבהם צריך לדבר על הדברים הגדולים ופחות על הדברים הקטנים, אם כי תשומת לב, כמובן, ישנה לכל. אני חושב, שזו תהיה בשורה ואני רוצה להאמין שזו תהיה בשורה. אוטונומיה פרסונלית היא פנטזיה, היתה פנטזיה ואי אפשר לדבר על אוטונומיה בלי שטח. יש קושי עצום באוטונומיה - והשר שחל אמר זאת. לא לחינם קשה למצוא דוגמאות לאוטונומיה שפעלה ועובדת. זה יכול לעבוד בתחום מדינה. מדינה יכולה לתת לכנסיה אוטונומיה; היא יכולה לתת לחבל ארץ אוטונומיה; מדוע? כי מקור הכוח והסמכות הוא ברור - זו אותה מדינה, זו חוקת אותה מדינה. כל מה שהיא לא נתנה, נשאר אצלה. זה פשוט. קשה לתת אוטונומיה לאנשים שחיים בשטחים כבושים, כי כאן לא ברור מקור הסמכות ואלה שחיים בשטח הכבוש, לא רוצים להכיר בכך שהכובש הוא מקור הסמכות.

לכן, הבעיה המרכזית, אם אני רוצה לנתח אותה משפטית בניסוח הסכם אוטונומיה, היא הערנות לנושא מקור הסמכות. כי אחרת, איפה שטעית, איפה ששכחת לנסח ולהקנות לך סמכות, איבדת את הסמכות. אבל אם שמרת את מקור הסמכות, אתה את הסיכונים לקחת, בקטן, יחסית.

כאשר קראתי את ההסכם, ראיתי, שמי שניסח אותו היה ער מאוד לנושא הזה. אני יודע שאי אפשר להשיג הכל, אבל אם אני הולך להסכם ואני רואה שם, שאמנם בזכרון הדברים כתוב שסמכות המועצה תחול על הכוחות, האחריות, התחומים והסמכויות שיועברו אליה בהסכמה, אז זה ברור - יש לכם רק מה שהסכמנו. מעבר למה שהסכמנו במפורש, אין לכם. זה בדיוק הנושא של מקור הסמכות. ואם כתוב בסעיף 6 להסכם: ש"מיד לאחר כניסתה לתוקף של הצהרת העקרונות והנסיגה מרצועת עזה ויריחו... תועבר לפלשתינאים הסמכות בתחומים הבאים", אז כאן כתוב במפורש, מה עובר אליהם. ומה שלא עובר אליהם במפורש, אין להם מכוח ההסכם הזה. יועבר אליהם: חינוך, תרבות, בריאות, רווחה, מיסוי ישיר ותיירות. אלא אם כן, בהמשך ניתן יותר. זה יש להם, לא יותר.

אני בכוונה מדגיש את הנקודות הללו, כי יהיה ויכוח וצריך לדעת מבחינה זאת, מה יש ומה אין כאן. כל הסמכות של ישראל בשטחים מבחינה משפטית, זה הכיבוש, זה הממשל הצבאי. הממשל הצבאי, לפי ההסכם הזה, ממשיך להתקיים. זה החשוב. הוא לא מבוטל ולא מוחלף. ולא חשוב מבחינה פיזית איפה יושב הממשל הצבאי כשהוא קיים. כתוב כאן: "נסיגת הממשל הצבאי לא תמנע מישראל להפעיל את הכוחות והאחריות שלא הועברו לידי המועצה". שוב ברור, כל הסמכויות שיש לנו שם בשטחים, ממשיכים להשאר, אלא אם כן נתנו אותם במפורש לפלשתינאים. לכן, הקו הבסיסי שבאים ואומרים שזו מדינה, זו מדינה שבדרך - בוודאי שזה יכול להיות גרעין למדינה, כי יש פה שלטון על עם בשטח, נכון. אבל יחד עם זה, ברור שאין להם מדינה וברור שאין להם נשיא, וברור שאין להם פרלמנט. יש ממשל, אבל אין להם פרלמנט. לא לחינם אין להם. המועצה שלהם היא מוסד מחוקק, אבל מוגבל מאוד. רק מה שאנו הסכמנו באותם תחומים, הוא מחוקק. הוא מוסד מבצע, אבל מוגבל מאוד - רק במה

שאנו הסכמנו, הוא מבצע. לכן, הדבר הבולט שאין להם זה צבא. נכון שלא כתוב: "אין צבא". אבל מאידך כתוב: "בתחומי בטחון תהיה לכם משטרה, משטרה חזקה ותו-לא". ומה שלא נתנו לכם ולא הסכמנו, אין לכם, לכן אין לכם צבא.

לכן, זו לא מדינה ועדיין רחוקה הדרך למדינה מבחינתנו, כאשר מסבירים זאת כלפי חוץ. מדובר פה בממשל שמעביר להם סמכויות מסוימות, מוגבלות, בתחום הממשל לממשל עצמי.

אני מדגיש את הדברים האלה ואומר זאת כהערה, לזכות אלה שעסקו וניסחו את העניין. לכן, יש לנו קושי אחד בולט. הקושי הבולט הוא בתחום הפנים. אני רוצה להעיר, איני רוצה להכנס לזה עכשיו ולא לעסוק בעניין. גם אני רגיש לעבודת מטה מסודרת, שלא היתה פה, לעניות דעתי, או לפחות אינני יודע שהיתה. אני גם מצטער שלא שאלו את הרמטכ"ל וגורמי צבא כשבאים לערוך הסכם כזה, אבל אני לא רוצה כרגע לעסוק בעבר, כי אני חושב שאנו בשלב של התחלה. זה מין כרטיס כניסה, כשעכשיו צריך לעבוד על העניין קשה, כי בעצם כמעט הכל עוד לפנינו מבחינת הניסוחים והצורך לעמול קשה ולהגיע להסכמים. כאן אני שותף לדברים שנאמרו קודם, שצריך שתהיה עבודה מסודרת מבחינת מחשבה והכנת החומר, למי שכעת יעסוק בכך, כי היום אין עוד את אותו צורך לאותה דרגה של חשאיות כפי שהיתה קודם.

בואו ניקח את העיקר - מהי הבעיה בבטחון? הבטחון כלפי חוץ - שלנו. הצבא - שלנו. זה ברור - זה מה שנקרא פה היום גם בטחון חיצוני.

אנו היום מופקדים על בטחון הפנים בכל השטח. מה עשו? לא אמרו שאנו יוצאים מהאחריות לבטחון בכל השטח, אלא אמרו: מחלקים זאת, אתם על ידי המשטרה, אחראים לבטחון של הפלשתינאים, אנו אחראים לבטחון של ישראלים, וחוז' מזה, הצבא שלנו נשאר בשטח ולכן זה לא הסכם על עזה ויריחו תחילה, זה הסכם אוטונומיה על כל השטח. המיוחד בעזה הוא, שאנו מקבלים על עצמנו נסיגה יותר גדולה של הצבא, עם השארת הצבא, וגם באזור יריחו תהיה נסיגה של הצבא, אבל הצבא נשאר בשאר השטח. ובשאר השטח, מדובר פה על הערכות מחדש, שהיא בעצם בלתי מוגבלת. אם אני תופס נכון את ההסכם, בהערכות מחודשת אנו לא נדרשים להסכמה שלהם. פה כבר כתוב, שהצבא רשאי להחליט איך הוא נערך, מתי הוא נערך, לאן הוא נערך. איני רואה שום מגבלה. הצבא עכשיו צריך להתחיל לעשות את השיעורים מבחינה זו, של איפה הוא רוצה להעריך ואילו שטחים נראים לו חשובים ושם הוא נערך. כמובן, הם יכולים לעזור מחאות, הם יכולים ליצור משברים, אבל עפ"י הבנתי, הם לא יכולים לטעון שאנו מפרים הסכם בכך, שאנו קובעים כיום שהצבא צריך להעריך במקומות אלה ואחרים, שלא לדבר על כך, שברגע שהצבא נערך שם, אין שם אוטונומיה. זו הנקודה. כרגע שזה שטח צבאי, אין שם אוטונומיה.

עכשיו, אנחנו יכולים לקבוע במידה רבה את מפת האוטונומיה, כפוף להסכם הזה, כל זמן שזה כמובן בתום לב - ואני לא מציע לעשות דברים, כדי לשבש את כל ההסכם הזה, אבל יש לחשוב על בעיות הבטחון, כי יש פה אפשרויות רבות לצבא.

נכון שיש בעיות. נאמר פה, שתקום אותה ועדה ותדאג לבעיות המשותפות. יש בעיות של חיכוך בין סמכות הבטחון של הישראלים והשיטור הישראלי, לבין בעיות השיטור של הפלשתינאים. אבל אני חושב, שאם שני הצדדים רוצים בהסכמה וחותרים על הסכם, זה יביא לעבודה של צוותים משותפים ואולי גם לעבודה משותפת בשטח, כי בעצם הישראלי, השוטר הישראלי, או החייל הישראלי, מוגבל לגבי הפלשתינאי והפלשתינאי מוגבל לגבי הישראלי, ויצטרכו ליצור פה, לפי דעתי, תחנות משותפות לשלב המעבר ויחידות משותפות, כי אחרת אי אפשר יהיה לפעול, אם רוצים לקיים את ההסכם. זה רק יביא לשיתוף פעולה ולהבנה. לכן, בעצם, זו בעיה, אבל צריך לראות, שלפחות לגבי התושבים, לגבי הישראלים בכלל ולגבי ההתנחלויות - אני כבר לא מדבר על זה שלא מורידים אותן - זה סודר.

אני גם אומר, שאי אפשר לחשוב, שהפלשתינאים מסוגלים לחתום על הסכם אתנו, בלי להזכיר שם את זכות השיבה שלהם. צריך להיות מעשים. אנו יכולים להתנגד לזכות השיבה.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

אין כאן אזכור של זכות השיבה.

שר המשפטים ד. ליבאי:

תן לי את גישתי. הם הזכירו את זכות השיבה פה. אז מה? אני מדבר על הכנסתם של בני אדם, שעברו את הגדה המערבית ב-1967. השבת הפליטים של 1967. אני מצטער על הביטוי.

שר הבריאות ח. רמון:

ראוי שלא להשתמש בביטוי "זכות השיבה".

שר המשפטים ד. ליבאי:

סליחה, אני מוחק את זה - השבת הפליטים של 1967. גם כאן, עם כל זה שזה נזכר, ישנה מידה מספקת של ריסון, כאשר מדובר על ועדה שצריכה להכנס מתוך הסכמה. אני חושב שזה מרוסן. לכן, ניקח את העיקר - אלה הן עקרונות יסוד חשובים ביותר, שהתוכן שלהם יתמלא בהסכם שיתחיל להתנהל מעכשיו, כי פה מדובר (בסעיף 7) על כך, שהמשלחות תנהלנה מו"מ על הסכם בדבר תקופת הביניים. זה יהיה הסכם הביניים. צריך לנהל מו"מ על כל נושא הנסיגה מהשטחים, ששוב כרוך בהסכם הביניים. אלה שני נושאים במקביל או יחד, לא אני קובע כרגע, אבל צריך לחשוב איך לנהל אותם. אתה בוודאי נתת דעתך לזה כאשר ניסחת את הדברים, כי מדובר פה פעם על הסכם לגבי נסיגה ופעם לגבי הסכם הביניים. בשניהם מוסכם, שצריך לקבוע, אגב כך, את מבנה המועצה, מספר חבריה, העברת הכוחות והאחריות מהממשל הצבאי הישראלי למינהל האזרחי, למועצה, סמכות הביצוע של המועצה, סמכות החקיקה - כל הדברים האלה פתוחים עדיין למו"מ אתם, וכן כל גופי השיפוט וכו'.

לכן, נאמרו דברים, אני רק מזכיר זאת כדי להראות עד כמה יש פה עקרונות, שלפיהם רוצים להפסיק את מעגל האיבה ולתת להם את הזכויות המינימליות, כדי לנסות לפתור את הבעיות ביחד. ההתחלה היא של "ביחד" והכל כמעט פתוח. למה אני אומר זאת? מהו אזור יריחו? נאמר, זה פתוח. כל מה שהזכרתי לגבי המועצה, סמכויותיה, המבנה וכו' - פתוח. כל הענין של נסיגת כוחות צה"ל, עדיין פתוח וכפוף להסכם. כל הנושא של הביקורת של המשטרה הפלשתינאית שהוזכרה כאן, על דרכים וכו' - פתוח. כל הנושא של הערכות מחדש - פתוח. כל הנושא של התנגשות חוקים - פתוח. הנושא של נוכחות בינלאומית - פתוח.

לכן, נראה לי, שצריך ללכת ולהסדיר עכשיו את הנושא, איך מתמודדים ומכינים את הכלים להמשך המו"מ, לאלה שיעסקו בכך, כדי שיהיה להם החומר מבחינת נוסחאות חלופיות הטובות ביותר, תוך הצגת הבעיות המעשיות ופתרוןן. אני, כשלעצמי, כמובן, תומך בהסכם.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

האחריות הראשונה והעליונה של הממשלה היא לשקול את היתרונות והחסרונות של ההסכם הזה ולקבל החלטה מתוך אחריות לבטחונם של האזרחים במדינה ומתוך אחריות לבטחון המדינה ותהליך השלום. אחר כך, יש לשאול שאלות על פרטים. אני לא מקבל את ההערה שאומרת - בואו נתחשב בדעת הקהל ולפי זה נכוון את הדברים שלנו פה בתוך הממשלה. ההסכם כפי שהוצג ע"י ראש הממשלה, הוא הסכם שנותן סיכוי, עם הרבה מאוד בעיות שצריך להתמודד אתן. כאשר נקבל החלטה, צריך לומר, שלקחנו בחשבון את כל הבעיות האלה, ואז אולי נוכל גם לבוא ולומר

לדעת-הקהל, שהיינו ממשלה אחראית, שקיבלה החלטות תוך קבלת סיכונים ותוך קבלת אחריות לסיכונים שלקחנו וראיית הסיכונים שלקחנו.

אני, כשהייתי צריך לעצמי לגשת ולקרוא את המסמך, קבעתי לי שלושה פרמטרים, שעל-פיהם אני בוחן את המסמך. הראשון: מהם הסיכונים הבטחוניים שאנו לוקחים על עצמנו, כאשר נכנסים לתוך ההסכם הזה. השני - היתרונות והחסרונות לתהליך השלום באזור. והשלישי - בדרגה שלישית, לאחר ששאלתי את שתי השאלות הראשונות - פרטי ההסכם. ואחר כך, אסביר מדוע.

הצגתי את השאלה הראשונה, הבטחונית, כשאלה ראשונה מבחינת הפרמטרים שלי, כי זה הסיכון שלגביו אנו צריכים לשאול, האם כאשר אנו לוקחים אותו, זה סיכון שאתו אנו מסוגלים להתמודד, אם התהליך אינו מתנהל כפי שאנו רוצים שיתנהל, מבחינת הסיכויים שאנו מקווים ממנו. הגעתי לחשובה חיובית מבחינת העמדה שלי, דווקא בשיקול של מידת הסיכון הבטחוני. אני אומר זאת כאן, כי לפי דעתי, על זה תהיה ההתמודדות.

אני שאלתי פה שאלה כפולה - ראשית, האם אני עושה דבר שהוא בלתי הפיך מבחינה בטחונית, בעיקר מבחינת הסכנה לבטחון הקיומי? אומר אחר כך, איפה נקודת התורפה, בעיני. נדמה לי, שדווקא בתחום הפלשתינאי, בניגוד למו"מ האחר, עם הסורים, ששם נצטרך לשאול שאלות הרבה יותר קשות בתחום הבטחוני, לא רק טופוגרפית, אלא גם מבחינת העוצמה שעומדת מולנו, הרי כאן מבחינה קיומית, הסיכון דווקא בשני השלבים שלו, עם התוספת של עזה ויריחו תחילה, נדמה לי שהצטמצם במידה משמעותית בשלב המעבר. והרי כל הסדר הביניים לגבי המהלך הזה, עם כל החולשות שלו, היתרון העיקרי שלו, שהוא מאפשר דינמיקה של תהליך, שבתוכו אתה לא לוקח את הסיכון הכולל, בבת אחת. אם הדינמיקה מתפתחת בכיוון נכון, אתה הולך ומצמצם את הסיכון שאתה לוקח על עצמך. נדמה לי, שמבחינה זו, ההסכם כפי שהוא, נותן אלמנט אחד נוסף של ניסוי, לעומת מה שהיינו מוכנים ללכת אליו - בואו נאמר זאת. הרי היינו מוכנים לקבל תכנית של הסדר שחל מהשלב הראשון, על כל הראיה שלנו את יהודה, שומרון ועזה.

הבעיה העיקרית שאני רואה שכבר הוזכרה כאן, אבל אני רוצה לומר אותה, היא בנושא של איך מבטיחים את בטחון הפרטים שמסתובבים שם, מאיום הטרור. אני לא מדבר על טרור שבא משם לתוך שטח מדינת-ישראל - אני מניח שנתמודד עם זה, כפי שנתמודדים עם הטרור היום.

שר הפנים א. דרעי:

גם עם זה יש בעיה.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

תן לי, אריה, אני עשיתי את הניתוח שלי, תרשה לי. אני מעריך, שעם בעית הטרור שבאה משם לתוך מדינת-ישראל, יש לנו איזו שהיא מסורת של יכולת התמודדות. זו הערכה שלי. לדעתי, יש לנו בעיה משמעותית מאוד, כיצד מתמודדים עם הנוכחות בתוך השטח, עם הסבך הזה שנמצא בתוך השטח. הבעיה אינה ניסוחית. הבעיה תהיה במציאות. היא תהיה, קודם כל, בשאלה אחת מעשית - איזו מידה של עוצמה תהיה למשטרה המקומית הזאת שתקום שם? עד כמה שזה נראה פרדוכסלי, תלויים בכך הרבה מאוד דברים. תלויה השאלה - האם הוא יהיה עם כוח פלשתינאי שרוצה בהתמודדות מול החמאס ומקיים מלחמה כדי להצליח מול החמאס ומול הקיצונים, כחלק מהאינטרס הפוליטי המשותף שמתפתח כתוצאה מההסכם? או שהוא יכורסם מבפנים, כפי שקרה בחלק מהמקרים בלבנון, וכתוצאה מכך תהיה לנו בעיה שהגורם הבטחוני הפנימי, אינו מתפקד? כאן אני רואה את הבעיות המעשיות שאתה אני צריך להתמודד, ודווקא כשהולכים בשני השלבים האלה, אני רואה יתרון, כי מבחינת השטח, יש שלב יותר מצומצם שבו צריך להתחיל להתמודד עם הבעיה, לפחות בשלב הראשון, ועל עזה יהיה המאבק העיקרי. אם אנו מדברים על חמאס, הקו המכריע מי ישלוט ברחוב הפלשתינאי, יתנהל בעזה. ליריחו, מכל הבחינות, יש יתרונות בענין הזה.

אני עוד לא יודע איך לשפוט את העובדה שהצבא יוצא מתפקיד השיטור בעזה, מה זה תורם מבחינת צה"ל כצבא. אחת הבעיות הקשות בשנים האחרונות, אלו תפקידי השיטור בתוך העניין הזה. פה, יכול להיות שיהיה איזה שהוא יתרון נוסף להתפתחות הזאת.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

בהנחה שיהיה מי שיתפוס את תפקידו.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

זה מה שאמרתי - אני רואה שם את נקודת התורפה העיקרית עוד פעם בצד המעשי, לא בצד הניסוחי וההסכמי שבעניין.

הפרמטר השני - היתרונות והחסרונות מבחינת תהליך השלום באזור. היתרון העיקרי, נראה לי ברור. יוצאים מהמבוי הסתום, שנמשך איני יודע כמה זמן. התהליך מפעיל דינמיקה. תהליך של שלום, הסיכוי העיקרי שלו תלוי בדינמיקה שלו. אני חושב, שעם מצרים, אם בודקים את העמדות ההתחלתיות כאשר סאדאת בא לירושלים, ורואים מה התפתח בתהליך השלום, רואים כמה שינויים חלו מהשלב ההתחלתי עד לשלב הסופי, כאשר נכנסנו לדינמיקה משני הצדדים.

אני כן רואה יתרון בהפרדת המו"מ מהחישוקים ההדדיים. היתה בכך סכנה גדולה, שאחד יקצין את השני בתוך התהליך הזה.

אני רואה יתרון בסיכוי לצד של ההסכם הנוגע לשיתוף הפעולה הכלכלי. אני חושב, שזה מניע חשוב מאוד בכל התהליכים שישנם היום במזרח-התיכון. לפי דעתי, יוצר פה אינטרס מאוד חשוב. כלומר, מאחרי התהליך הזה ישנם אנשים, אינטרסים וקבוצות שירצו בהצלחת התהליך הזה. עם מצרים היה תהליך הפוך. פה, העובדה שאין בהסכם קשר מובטח בין עזה ליריחו, מחזקת את הצד הזה של העניין. יש פה הזדקקות אחרי ההסכם, בחיים המעשיים, לשיתוף פעולה. אני לא בטוח שכל הפרטים יצליחו, אבל כניסה לפרטים, תערב הרבה מאוד גורמים שיש להם אינטרס בתהליך הזה.

בצד המדאיג של העניין, אני שואל מה קורה עם ירדן כתוצאה מהתהליך הזה? זה לא לגמרי ברור לי. היא פתאום, כאילו נותקה מהמהלך ואיני יודע איך היא תגיב. אני לא יודע איך יגיבו הסעודים ומדינות המפרץ, שאנו קצת זקוקים להן בשיתוף הפעולה הכלכלי הזה. ערפאת ואש"ף לא היו בין יקירי המערכת הזאת. אני מוכרח לומר, שעד היום, עם כל החולשה שהם גילו, אני מאמין יותר בחלק מהמנהיגות הפלשתינאית בשטחים, לפחות מבחינת העתיד, מאשר בעתידו של ערפאת. איני יודע איך הקרב הפנימי יסתיים. הם התחילו להראות סימנים של יוזמה ושל התבטאות יותר חופשית בזמן האחרון. אני לא בטוח שזה היתרון של העניין. אבל היום, מישהי שאלה האם אפשר היה להשיג הסכם יותר טוב, וגם אם התשובה התאורטית יכולה להיות, שבחולשה של אש"ף, אולי כן, אני חושב, שההגדרה שניתנה לנו פה - TAKE IT OR LEAVE IT, מגדירה את המצב כרגע - שאו שיש לנו את ההסכם הזה, או שאין לנו הסכם.

לגבי פרטי ההסכם, אני מוכרח לשאול פה שאלה...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

סליחה, בקמפ-דיוויד כתוב כך:

"A WITHDRAWAL OF ISRAELI ARMED FORCES WILL TAKE PLACE AND THERE WILL BE A REDEPLOYMENT OF THE REMAINING ISRAELI FORCES INTO SPECIFIED SECURITY LOCATIONS."

כלומר, תבוצע נסיגה של כוחות צה"ל והכוחות הנותרים יפרסו מחדש באתרים מוגדרים. אצלנו אין WITHDRAWAL, ו-REDEPLOY של כל הכוחות.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

מעזה ויריחו יש נסיגה.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

אבל לא מיתרת השטח, לפחות לא מההסכם הזה.

יש לי שאלה שנשארה אצלי פתוחה. נקודת התורפה של ההסכם, היא בחירת מועצת האוטונומיה.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

בגלל זה לא נקבע מועד לבחירות.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא יאוחר מ-9 חודשים.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

יש יעד. יש לוח זמנים שלם שתלוי ביעד הזה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני מקווה, שלא תזיל דמעה אם לא יהיו בחירות.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

הבנתי שיש לוח-זמנים, שכל התהליך משלב מסויים והלאה, תלוי בבחירות האלה?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

משלב מסויים והלאה. כפי שתארתם, איננו יודעים האם נשמח או לא לתוצאות הבחירות. יש פה סימן שאלה מעשי - מה יקרה בתהליך הבחירות?

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

לוח הזמנים לא קשור לבחירות?

שר הבריאות ח. רמון:

לא, לוח הזמנים של עזה ויריחו לא קשור לבחירות, כל השאר קשור.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

הרי אנו לא רוצים לגמור עם עזה ויריחו. אם יש בחירות והכל מתנהל כשורה ועולים מי שאנו רוצים שיעלו, הכל בסדר. אבל כולנו ערים שיש פרובלמטיקה מסויימת עם העניין הזה, כי עברנו חם וקר בממשלה הזאת לגבי השאלה האם אנו רוצים בחירות או לא - ולא בגלל הסיבה העקרונית, אלא בגלל סיבה מעשית.

אני שואל - מה קורה, אם בנסיבות שלא תלויות בנו, לא יוכלו להתקיים שם בחירות? מהי האלטרנטיבה למצב הזה? האם יש על כך חשיבה מוקדמת, או שמאירים זאת לחיים לאחר מכן?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

תן לי לענות בקטע זה. כאשר רצינו בחירות, רצינו לבנות על הכוח הפלשתיאי. מרגע שאתה הולך עם פרטנר אחר, בעיה הבחירות היא משנית. תשאל אותי מה יקרה? אותו גורם שיתבסס בעזה, יתבסס ביריחו והוא ינהל את העניין. יש לנו יתרון בדבר אחד, שה-BANK JURISDICTION OVER THE GAZA AND THE WEST ניתנת רק למועצה. כל זמן שאין מועצה, אין העברת ה-JURISDICTION לעזה.

שר הבריאות ח. רמון:

יש את ה-EARLY EMPOWERMENT.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

יש סמכויות מוגדרות שמועברות.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

עד כאן הבנתי, אבל התשובה הסופית היא - נראה כאשר נגיע לגשר.

מזכיר הממשלה א. רובינשטיין:

יהיה להם אינטרסים פה?

שר הבריאות ח. רמון:

לאש"ף? מה פתאום.

שר החוץ ש. פרס:

או שכן או שלא.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

למה לנחש.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

תראה שמצב הרוח משתנה, תראה מה היה במדריד. תהיה תקווה, הם יתחילו לפעול.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

עוד שאלה אחת ואחר כך אגיד את משפט הסיום שלי -
נשאלה פה שאלה קצת פתוחה לגבי הנושא של ההצהרה בענין הטרור.

שר החוץ ש. פרס:

חד-משמעית הם הודיעו שאם ה-D.O.P. מתאשר, יש
הודעה בצורה שנקבע אותה על גמר הטרור.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

הכנתם נוסח?

שר התחבורה י. קיסר:

זו הנקודה החלשה של כל הענין.

שר התעשייה והמסחר מ. חריש:

אם יש הבנה בענין הזה, יכולה להיות עמדה שאומרת,
שמבחינת ממשלת ישראל, זהו התנאי לאישור כל ההסכם, ואז ברור שלנו יש החלטה
שקושרת את הענין הזה. מה שצריך להיות ברור, שמה שאתם מציגים מבחינתנו לגבי
הנושא של הפסקת הטרור הוא חלק, לפחות מבחינתנו, מקבלת ההחלטה שמתקבלת כאן, כי
בלי זה, אנו עומדים בפני בעיה שהיא לא רק הסברתית, היא בתחום המעשי, שמחייב כבר
תגובות וכל התהליך מתחיל לקבל על זה את הכיוון הלא נכון מבחינת הדינמיקה שלו.

שאלה אחרונה - כשאני שם את השאלה של מידת
הסיכונים שאנו לוקחים בתהליך הזה מול הסיכוי לתהליך - ואומר אולי עוד הערה
בנקודה הזאת - יש סיכון גם באי קבלת ההחלטה, שבעיני, בכמה פרמטרים, יכול להיות
יותר חמור מאשר באי התקדמות בתהליך כפי שהוא נתון - אין לי היסוס להצביע בעד
ההחלטה הזאת. יחד עם זה, אני בעד להסביר לציבור את הרצינות של ההתייחסות
לבעייתיות שלפנינו, כאשר אנו הולכים עם ההחלטה הזאת, עם כל מה שאנו יודעים שאנו
לקחנו על עצמנו - ולא להציג תהליך קל, תהליך שהוא בסיומו, אלא תהליך שיש בו
פרובלמטיקה קשה מאוד, אבל סיכוי שאם הוא מצליח, הוא באמת משנה את המזרח התיכון.

שר הפנים א. דרעי:

סליחה, ראש הממשלה, שר החוץ, אני לא הבנתי מה
התשובה לגבי הנושא של הטרור - האם זו התנייה של ממשלת ישראל לענין?

שר החוץ ש. פרס:

התשובה היא, שאמרנו שבלי זה אין הצהרת עקרונות.
אמרנו, בלי זה אין הסכמה על הדבר הזה. הבעיה היא מי יודיע זאת? (ואני מציע לא
למהר להגיב). יש שתי אפשרויות: שיודיע ראש הממשלה שחותם, או שיודיע יאסר ערפאת
להולסט. לפי דעתי, יש לנו עוד יום-יומיים לחשוב מהי הדרך הנכונה ביותר. את
העקרון שהם צריכים להודיע על גמר הטרור בעת החתימה, הם קיבלו ומסרו לשר החוץ
הנורווגי.

שר הפנים א. דרעי:

ואם הם לא מצהירים?

שר החוץ ש. פרס:

אז לא נחתום.

שר הבינוי והשיכון ב. בן-אליעזר:

הם ימסרו זאת לשר החוץ הנורווגי?

שר החוץ ש. פרס:

ההתחייבות הזאת נמסרה לשר החוץ הנורווגי. על התשובה אנו עצמנו לא דנו, כי יש לנו כאן בעיה - מי עדיף, האם ראש הממשלה שיחתום, או יאסר ערפאת. אנו נתייעץ על כך עם ראש הממשלה, יש לנו עדיין זמן, אבל הודענו, וקיבלתי התחייבות פעמיים משר החוץ הנורווגי, שזה מובן וזה תנאי.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

שר הבריאות ח. רמון:

אני רוצה להתחיל בדבר הכי פרוזאי, שכולם מרגישים, אבל נדמה לי שהוא נאמר. אנחנו, אחרי 100 שנות עימות עם הפלשתינים, דנים בראשית הסכם ישיר עם העם הפלשתיני. הסכם ישיר - בלי אמריקאים, בלי מצרים, בלי ירדנים, אלא ישירות אתם חותמים על הסכם.

בגדול, ישבו ישראלים, ישבו פלשתינים והגיעו לראשית הסכם - וזה אירוע היסטורי בחיי העם היהודי ומדינת-ישראל - ואת זה צריך לומר, כי זה דבר אדיר. נכון, שיש בו סיכונים גדולים, אך האם יש אלטרנטיבה לדבר הזה? אין. כל אלטרנטיבה היא הרבה יותר גרועה, הרבה יותר מסובכת ומאיימת על המפעל הציוני במדינת-ישראל - ואני מדבר במלים גדולות, כי האירוע הוא גדול. אז בודאי שנמצא סעיף פה וסעיף שם שהם בעייתיים....

שר החוץ ש. פרס:

החסרון בכל משא-ומתן הוא, שיש צד שני. בלי צד שני, יכולנו להביא לכם דבר יוצא מן הכלל.

שר הבריאות ח. רמון:

פרט למשא-ומתן עם עצמנו, קשה לי לראות הסכם אוטונומיה שונה במהותו, גם אם היו מקבלים את מה שאומר אליקים רובינשטיין, אלא אם לא רוצים להביא שום דבר - וזה מה ש"הליכוד" רצה. הוא תיכנן מדיניות של עשר שנים, שבהן הוא יצר מציאות בשטחים, שכל אוטונומיה תהיה בלתי אפשרית, גם למי שרוצה אוטונומיה - ואנחנו רוצים. זו בעיה קשה והגדולה שבבעיות היא בעית הבטחון. "הליכוד" רצה לערבב את הפלשתינים בתוך היהודים ואת היהודים בתוך הפלשתינים, על מנת ליצור מציאות, שאי אפשר להנתק מהשטח ומהשליטה על הפלשתינים. בתכנית ההתישבות שלו, הוא עשה את זה. מי שתוקע שני ישובים בלב עזה, מתכוון לומר: אנחנו כאן לנצח ועזה היא חלק בלתי נפרד מארץ-ישראל. לצערי, הם סיבכו מאוד כל הסכם על אוטונומיה.

אבל אני לא מכיר, גם בעיני רוחי - פרט אם ננהל משא-ומתן עם עצמנו - הסכם שונה במהותו עם הפלשתינים מזה שהובא לכאן, עם כל הבעיות, עם כל הסיכונים, עם כל מה שעוד יהיה בהמשך הדרך.

בגדול, אני אומר, שההסכם שעומדים לחתום עליו הוא מעין קמפ-דיוויד קטן, שצמנו יתפתח משא-ומתן, שבו עוד הרבה מאוד דברים ילובנו ויסתדרו והחיים בשטח יהיו אלה, שיקבעו בסופו של דבר.

אני רוצה לומר משפט על עזה. אני יודע את הפרובלמטיות של הורדת ישובים, מכל הבחינות. אני חושב, שאפשר היה לעשות את המודל ולתת לו סיכוי להצליח דוקא בעזה - ושם המבחן האמיתי - כי למעשה, שם צריכה להיות נסיגה מלאה מהשטח. אנחנו תקועים באיזור הזה, בגלל ההתנחלויות, כשאני משוכנע, שכולם יודעים היום, שאין להתנחלויות אלה כל ערך לגבי העתיד. הן הרי לא תתקיימנה בעתיד, אבל הן מסבכות ומקטינות את הסיכוי להצלחת הניסוי בעזה.

אני לא רוצה לדון בכך עכשו, אבל בודאי אם יש ישובים בלב עזה, בתוך האוטונומיה, עם 30 איש, שהבנתי מהרמטכ"ל, שעל מנת להגן עליהם, צריך לעשות המון דברים, צריך לשקול באומץ מה עושים עם ישובים אלה. אני חושב, שלגבי עזה אין לנו בעיה מבחינת דעת קהל - יש תמיכה מוחלטת, שאנחנו לא צריכים להיות בעזה.

שר הפנים א. דרעי :

גם להוריד ישובים?

שר הבריאות ח. רמון :

יש תמיכה מוחלטת, כולל להורדת ישובים בעזה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין :

אם היית אומר, שיש תמיכה לצאת מעזה - אתה צודק.

שר הבריאות ח. רמון :

אנחנו יוצאים מעזה. מה שמונע מאתנו לצאת מעזה, באופן כמעט מלא, אלה הישובים שנמצאים שם והתחייבנו להגן עליהם. אם לא היו שם ישובים, דה-פקטו היינו יוצאים מכל עזה, כי אנחנו לא צריכים את עזה, עם סיכוי אדיר לתת למודל הזה להצליח הרבה יותר. אני אומר - חבל שאנחנו לא יושבים וחושבים באומץ מה אנחנו עושים - וצריך להגיד זאת לציבור, כי זה שונה לחלוטין מיהודה ושומרון, מכל בחינה שהיא.

הבעיות הן בעיות, אני מודע להן ואינני רוצה להכנס אליהן, אבל אני מאד מוטרד מכך, שבמקום היחידי שיש ניסוי של נסיגה מלאה משטח, הישובים שאין בהם צורך, שלא יתקיימו שם בעתיד, מקטינים למעשה את הצלחת הניסוי.

שר הפנים א. דרעי :

אתה צודק במאה אחוז, לו את כל ההסדר עם הפלשתינים היינו גומרים בבת-אחת. אני בטוח, ש-99% מהציבור היו תומכים בכך. אבל כשעזה היא רק חלק אחד, אתה טועה.

שר הבריאות ח. רמון :

זו דעתי.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין :

בכל אופן, זה לא בהצעה.

שר הבריאות ח. רמון :

זה לא בהצעה. אני מעיר זאת, דוקא על מנת להגדיל את הסיכוי להצליח.

יש הרבה דברים יפים בהסכם הזה - ובהזדמנות זו, אני רוצה לברך את ראש הממשלה, שר החוץ וסגן שר החוץ על תרומתם להשגת ההסכם הזה. אבל אם יש דבר, שהוא חכם בצורה יוצאת מן הכלל בהסכם הזה - זה שלמעשה, יש סיכוי גדול, שאנחנו לא מגיעים לבחירות, אלא למעשה נשארים במצב של EARLY EMPOWERMENT ויש אינטרס כפול, גם לאש"ף וגם לנו, לא לקיים בחירות. ואז, לא קבעו את התאריך מיום קיום הבחירות...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

סליחה, אני הטעיתי - ביריחו בבית-הכנסת נמצא מיקי איתן ולא רפול.

שר הבריאות ח. רמון:

העובדה, שאש"ף הסכים למעשה לכך, שזה יהיה חודש לאחר חתימת הסכם עקרונות, מעידה על הכוונה המובהקת בענין. אין ספק, שהשנתיים האלה הן קריטיות לגבי הסדר הקבע - מה שיקרה בשנתיים האלה יקבע את הסיכוי - אבל כולם יודעים, שבעוד שנתיים יתחיל הסדר קבע והסדר קבע, עפ"י מה שכתוב, הוא עם העם הפלשתיני וזה דבר חכם, כי בחירות זה דבר מסובך, אפילו בנושא ירושלים: כן משותפים, מי ישתתף, מי לא ישתתף....

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

גם אנחנו עסוקים בשיטת בחירות.

שר הבריאות ח. רמון:

נוצר כאן אינטרס משותף והדבר הזה הוא נכון וטוב.

אני רוצה לומר משהו לגבי בטחון הפנים. תהיינה בעיות בבטחון הפנים, בגלל שאנחנו רצינו לשמור את כל ההתנחלויות. התפר הזה בינינו לבינם הוא פרובלמטי, תהיינה בעיות ואני לא רואה איך פותרים את כולן. אם יש סיכונים, הם טמונים בקטע הזה וצריך להקטין אותם, אבל אני לא רואה אלטרנטיבה אחרת.

אני רוצה לומר משהו על אש"ף. זה לא יעזור, בהסכם הזה כרתנו ברית עם אש"ף. נוצר בינינו לבין אש"ף אינטרס משותף להלחם נגד הגורמים הקיצוניים ונגד אויבי השלום מכל הכיוונים. מה אומר ראש הממשלה? אנחנו רוצים לראות את אש"ף מנצח את החמא"ס בעזה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני אומר את זה פה - לא צריך להגיד את זה בחוץ.

שר הבריאות ח. רמון:

בודאי. אנחנו רוצים לראות את אש"ף מנצח את החמא"ס בעזה.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

בחומר ההסבר שלכם, כתבתם את זה בסוגריים - וזה

מיותר לגמרי.

שר החוץ ש. פרס:

החומר הזה הוא בשביל חברי הממשלה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אגב, אני רוצה להזכיר, שלאחר הישיבה, יש להחזיר

את כל התיקים למזכיר הממשלה.

שר הבריאות ח. רמון:

אני רוצה לומר לגבי אש"ף - מכיוון שאנחנו רוצים, שאש"ף ינצח, אנחנו צריכים לסייע בידו. אני מקוה, שהדברים ששמעון אמר עכשו יתקיימו בימים הקרובים - יש לכך גם ערך בלתי רגיל מבחינה ציבורית - שאם אכן אש"ף יודיע על הפסקת הטרור....

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

אל תשתמש בביטוי הזה.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אל תנסחי להם, על זה צריך לדבר אתם.

שר הבריאות ח. רמון:

אולי תופתעי והם באמת יסכימו לניסוח של הפסקת הטרור? גם בהסכמים שקיבלנו, יש כמה ניסוחים, שאני בטוח שאת מופתעת שאש"ף הסכים להם. אז אולי נהיה מופתעים עוד פעם - מה איכפת לך?

אם אש"ף יפסיק את הטרור ואת האלמנטים, שקשורים לאי-הכרה בישראל הכרוכים באמנה הפלשתינית, אנחנו ננהל אתו משא-ומתן. צריך להגיד את זה בריש-גלי, באופן חד-משמעי.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

קודם תשיג את זה, אחר כך תגיד את זה.

שר הבריאות ח. רמון:

אם אני אומר את זה, יש סיכוי שזה יתקיים.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

להיפך.

שר הבריאות ח. רמון:

אתה חושב כך, אני חושב אחרת. אני אומר - כאשר שואלים: האם אתה מתכוון להדבר עם הארגון? יש לי תנאים להדברות עם הארגון.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אנחנו דנים עכשו על המסמך של ה-D.O.P.

שר הבריאות ת. רמון:

אנחנו קצת מרחיבים, כי העניין של הפסקת הטרור הוא דבר חשוב ובעל ערך בלתי רגיל, מכל בחינה שהיא, אפילו על מנת לחזק את מאבקנו בדעת הקהל, בנושא ה-D.O.P.

הדבר האחרון קשור למאבק מול הימין.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

מול מתנגדי ההסכם.

שר הבריאות ת. רמון:

אני בהחלט חושב, שצריך להקפיד על כך, שלא זו בלבד שזכותם להפגין וזכותם לנקוט בכל האמצעים הלגיטימיים, אלא שהממשלה תבטיח את זכותם זו.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

לא צריך להגזים.

שר הבריאות ת. רמון:

אני מציע להגזים, מכיוון שזה קרב על דמוקרטיה - ובדמוקרטיה צריך לאפשר לאזרח להפגין באמצעים לגיטימיים והשלטון צריך לאפשר לו לעשות זאת.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אבל לא הטרדות בלתי פוסקות. הבעיה היא מה זה אמצעים לגיטימיים.

שר הבריאות ת. רמון:

מצד שני, עלינו לבוא ולומר, שאם מישו יחצה את הקו הזה של מאבק לא חוקי, הממשלה תגיב בכל כוחה ותגן על העניין הדמוקרטי. אני חושב, שהאבחנה הזאת מצדנו היא מאד מאד חשובה גם להמעטת הגורמים הקיצוניים, שיאחזו אולי באמצעים לא חוקיים.

שר התיירות ע. ברעם:

אני מאד הערכתי את הדברים שאמר השר שטרית ואני גם מאד מסכים, שיותר קל לי לקבל את עקרונות ההסכם מאשר קל לו, אם כי אינני רוצה לומר, שאין לי בכלל הסתייגויות.

האלטרנטיבה שעמדה בפנינו היא בין דשדוש בבוץ לתקופה ארוכה לבין פריצת דרך.

אני יכול להגיד, שמצד אחד, אני חש הרגשה נהדרת, כפי שאמר יוסי שריד. אבל אם יש משהו שמעמעם את ההרגשה שלי, זו העובדה שקשה לנו ללכת באוריינטציה מוחלטת על הצד הפלשתיני, כאשר אתה עוד לא יודע מה יכול לקרות

בו ואנחנו היום מעלים את מפלס התקוות בעם לגובה אדיר ויודעים, שההשלכה של המסמך הזה היא לא תלוי בנו, אלא היא תלויה גם בגורם הפלשתיני - והגורם הפלשתיני הוא גורם די נעלם והוא עוד יכול, במהלך המשא-ומתן, לעשות לנו תרגילים, שלא יעמידו אותנו במצב קל. לי קל להגיד את זה - ואני היום לא רוצה לעשות חשבונות מי אמר מה ומתי. כל אחד פעם צדק ופעם טעה.

כל מי שמדבר על הפסקת טרור - ואי אפשר "למכור" את ההסכם בלי הפסקת טרור - הרי צריך לדעת, שהפסקת טרור אי אפשר לקבל מהמשלחת הפלשתינית. הפסקת טרור אפשר לקבל רק מאש"ף. גם אש"ף הוא לא קבלן להפסקת כל הטרור, אבל החלק שלו בהפסקת הטרור הוא חלק מסויים, שאותו הוא יכול להפסיק.

השר לקליטת העלייה י. צבן:

אפילו לא של כל אש"ף - יש חזיתות הסיור.

שר התיירות ע. ברעם:

היות ואני גם רוצה לדבר בקיצור וגם לא רוצה להכנס לפרטים, משום שאני חושב, שצריך לתמוך בהסכם הזה, אני רוצה לומר משהו דוקא בנושא המתודי-הסברתי. אני לא חושב, שזה טוב מבחינה ציבורית, שמה שהציבור יקבל עכשו, שבעצם מה שניצח בגדול בויכוח הזה, זו האסכולה היונית הטהורה.

אני נגד ללכת היום לדברים האלה ולהוכיח, שהיסטורית, הצדק היה אתנו, כי כוח העיכול של הציבור הוא מוגבל ואני רוצה לומר במה יש להתרכז. צריך להתרכז בדברים שמאחדים אותנו ושלא כל אחד ישחק עכשו עם הדגלים שלו, כי כל אחד מאתנו פעם צדק ופעם טעה. אני אומר, שהדגש הגדול ביותר כלפי העם יהיה השלום. דבר שני, שאנחנו הולכים בעקבות הסכם אוטונומיה שהשיג בגין ואנחנו היום הראשונים שמיישמים אותו. דבר שלישי, צריך לומר, שאנחנו נותנים את דעתנו לבעיות הבטחון. הצירוף של בטחון, של אוטונומיה, של תקווה ושל שלום, זו הדרך "למכור" את זה לעם.

בודאי יש ניואנסים - אבל אני הייתי רוצה, שהרחוב לא יהיה בין "שלום עכשו" (ואני באתי להפגנות של כל "שלום עכשו") לבין מתנחלי יש"ע, אלא שברחוב יהיה ציבור גדול, גם כזה שלא בא להפגנות של "שלום עכשו", אבל הוא מאמין היום, שיש הזדמנות למין שלום, שבעבר לא היה.

שמועתי את השרים שדיברו והם אמרו דברים, שהם אף פעם אפילו לא התקרבו לומר אותם. אבל גם הם מרגישים, שעכשו יש שעה אחרת ומכל אחד אתה מקבל את האחריות בקטע שלו. לכן אני אומר, במיוחד ליוסי, שכל כך הרבה הדגיש נכון את העניין של ההסברה בחוץ - ההסברה בחוץ צריכה להיות הסברה של כל הממשלה.

שמועתי את שטרית ומאד הערכתי את הדברים שהוא אמר, כי אני רוצה, שכל השרים ישתדלו במאמץ גדול לתמוך בתכנית, כי תמיכה של כל הממשלה בתכנית, תשדר כלפי חוץ, שהתכנית הזאת היא סבירה ואתה אפשר ללכת.

חברים, המאבק יהיה קשה, כי יש אנשים שמאמינים במלוא עומק הלב, שמה שאנחנו עושים, הוא דבר גרוע ביותר. לכן, הם יילכו לכל מאבק. אבל לא כולם הם כאלה. אנחנו לא עומדים במצב, שכאשר יצחק רבין היה ראש ממשלה בשנת 1975 והיו הפגנות על הסכמי הביניים, היה אז כוח גדול של "גוש אמונים", היה אז בגין והיתה אוריה, שרוב הציבור פחות רצה והאמין בשלום מאשר עכשו. קרו כמה דברים בשנים האחרונות. היה ענין מלחמת המתפרץ עם ה"סקאדים", היה הענין של הסכינאות והיה הענין של הסגר, שהביאו ציבורים הרבה יותר גדולים לתמוך בשלום. הציבורים האלה, בחלקם הגדול, לא הצביעו עבורנו ואולי גם לא יצביעו עבורנו.

לכן, לפי דעתי, רפול היום לא מייצג את העמדה של חלק גדול של מצביעי "צומת", שהצביעו עבורו בגלל נימוקי פנים ולא בגלל הנושא המדיני. היום, לביבי נתניהו ולדוד לוי אין את כוח הסחף, שהיה למנחם בגין.

לכן, כאשר אני השקפתי על ההפגנה כאן - זו היתה הפגנה, שרוב המשתתפים בה היו אנשי יש"ע....

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

או תלמידי ישיבות של "בני עקיבא".

שר התיירות ע. ברעם:

שיש להם תחושה כמעט של חוסר ישע, במצב שנוצר

מבחינתם.

לדעתי, אנחנו עומדים בפני בעיה אחרת וצריכים להבחין בין הציבור האלים לבין הציבור שלוחם. אני משוכנע לגמרי, שגם ביבי וגם אחרים ימצאו את עצמם, שהם לא נמצאים עם הציבור שלהם - וזה תלוי בנו. מה שקרה עכשו לממשלה, זה דבר טוב מאד. אנחנו יוצרים מהלך משותף, במהלך הזה בואו ניתן גם הדגש הסברתי לאלמנטים המשותפים, לא לאלמנטים, שכל אחד מביא את עצמו לעגלה ויגיד: אני הצלחתי במאבק ההיסטורי.

שר החקלאות י. צור:

יש לי הערה אחת קצת פילוסופית לדברים שנאמרו כאן. כנראה, שהסכם יכול להוולד, כאשר יש הבשלה, כאשר יושבת ממשלה, שמאמינה במי שמוביל את ההסכם הזה וכנראה, שזה יהיה תמיד עם הרבה מאחורי הקלעים. לכן, לא צריך להיות מופתעים ולא לחפש איזו עבודת מטה מסודרת.

הנקודה השניה שנותנת בטחון בהסכם הזה, שהוא באמת הסכם בין הישראלים לבין הצד הפלשתיני, בלי תיווך.

נקודה שלישית, שאני רואה אותה מאד חשובה - ההסכם לא פגע בסמלים הבסיסיים של החברה הישראלית. סמלים לאומיים יש להם עוצמה אדירה: ענין ירושלים וענין ההתנחלויות. אני מציע לא לזלזל בענין ההתנחלויות, אם אנחנו רוצים את העם הזה להמשיך תהליך השלום.

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

אל תשווה בכלל בין השניים.

שר החקלאות י. צור:

אני אומר, שאם זה היה כרוך בהורדת ישובים, היכולת להביא את הציבור הישראלי לתמיכה בזה, היתה אחרת. מה שראינו כאן היום, זו תוצאה שלא פגעו בשני הדברים, שאחד הוא סמל כולל ואחד - לא.

אני חושב, שיתברר מהר מאד, שרוב הציבור הישראלי תומך במהלך. יש בו סיכונים, לא בגלל פיסקה כזו או אחרת, אלא מעצם מהותו. אני אומר את זה, כי אני רוצה להגיד כמה לקחים להמשך. יש הבדל עקרוני בין ההסכם עם מצרים לבין ההסכם הזה. ההסכם עם מצרים - פרטי ההסכם הם בטחוננו: כמה כוחות יהיו בסיני, מהו מרחק ההפרדה, מהם סידורי הגבולות. כאן המבחן הוא ביכולת היישום שלו. אלה שני עולמות, שנובעים מכך: שזה הסכם בין מדינות וזה הסכם בתוך "פלונטר", שיש יהודים ופלשתינים באותו שטח ארץ, שמחפשים לה פתרון. לכן, הסיכונים טמונים כאן במהות.

נשמעו כאן לא מעט הערות, שאני שותף לדאגות לגבי חלק מהן. נושא הקרקע, נושא המרכיבים של מדינה בדרך, ירושלים כך או אחרת, מה יהיה עם ירדן. אני אומר - הבטחון יכריע את הכף. אני משוכנע בזה בהכרח. הרבה שאלות מאלה שמניתי, יקבלו תפניות בשנה-שנתיים הקרובות. אגיד יותר מכך - שאלת היכולת לקיים רמת בטחון ברצועת עזה, היא זו שתקבע את גורל המהלך ואת האמון של הציבור בו, כי הבקורת של הציבור תהיה אם, חלילה, המהלך הזה לא יבטיח את הבטחון, בעיקר כאשר יהיה טרור נגד ההסכם - לא של המתנחלים. אני לא מציע להפריז כאן מבחינה זו. הטרור נגד ההסכם יהיה מגורמי חמא"ס. יהיה טרור נגד ההסכם ופירושו, נגד ישראלים. זו לא איזו שהיא נבואה, שאתה רואה אותה כדבר דמוני.

לפי דעתי, אם יש יתרון בעמימות, הרי בנושא הבטחון, כמה שפחות עמימות, יהיה לנו יותר טוב. בשני דברים, צריך לראות אם אפשר להגיע ליותר בהמשך: ראשית, למקסימום הבהרה ושנית, למנגנונים לעת משבר. בנושא הזה, עד כמה שניתן, בהמשך המהלכים, לפרק אותו למרכיבים, לראות מה יכול, בשלב שאנחנו מתכננים את העתיד הזה, ליצור רמה יותר גבוהה של בטחון ומנגנונים יותר ברורים לטפל בתנאי משבר, כי זה מה שיקבע את סוד העניין.

בנושא הציבורי - ראשית, לא כ"טריק", אני חושב שאנחנו צריכים להבטיח את קיום הישובים. זה חשוב, עם כל הקושי, כי זה גם האיתות לגבי ההמשך ביהודה ושומרון. כך יצא מן ההיסטוריה, שזה גם איתות לגבי המשך המשא ומתן בגולן. לא אנחנו תיכננו זאת, לא היינו בשלטון הרבה שנים, עשרות אלפי יהודים יושבים שם. יכול להיות, שיגיע הרגע, שזה לא יילך, אבל בשלב היציאה לדרך, יש לזה חשיבות אם נצליח להבטיח בריצנות ולטעת בטחון באנשים, שאין פה "טריק", מבחינת כוונתה של הממשלה.

גם אני היום הייתי מוכן לראות הרבה איזורים ושטחים, שאין בהם ישובים, אבל זה לא משנה את מהות העניין ברגע זה. היכולת שלנו לשכנע עוד חלק בציבור, שזה רציני, לפי דעתי, תביא לתמיכה יותר רחבה בנו.

אני חושב, שאנחנו הולכים להסכם הזה בתחושה, שיש כאן פריצת דרך, שיש כאן הרבה סיכוי, אבל אני מציע לשמוע את ההערות, לא באיזו תחושה שזה רק TAKE IT OR LEAVE IT, כי עוד יהיו הרבה דיונים בהמשך על פרטים, על ביצוע ועל סדרי עדיפויות. לכן, חשוב מאד, שאנחנו נוכל להגדיר את הפרמטרים, שהם המכריעים.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אני מאד שמחה, שאנחנו דנים היום בהסדר עם הפלשתינים.

אני חייבת לומר, שאני מאד חששתי מהמהלך - שהיו לו הרבה חסידים - של הליכה קודם להסדר עם סוריה ואומר מדוע. מאז 1967, אני חושבת ומתחזקת בדעתי, שהבעיה הקשה ביותר שלנו, גם בטחונית וגם מוסרית, היא הסכסוך שלנו עם הפלשתינים. אני יודעת, כמו כולנו, שהסורים הכריזו, שבלי פתרון לבעיה הפלשתינית, הם לא יחתמו אתנו על הסכם. בסרט הזה כבר היינו - גם מצרים אמרה כך והיא חתמה על הסכם, בלי שהיא עמדה על כך, שיהיה פתרון לבעיה הפלשתינית. התחושה שלי כבר מספר שנים, שהבעיה הפלשתינית הופכת להיות יותר ויותר בעיה שלנו, מאשר הבעיה שלהם.

אני חושבת, שמה שהובא לפנינו היום, זו התחלה טובה מאד. אני חושבת, שאנחנו דנים היום בנושא החשוב ביותר, שדנה בו הממשלה מאז כינונה. קראתי, כמו כל חברי הממשלה, את החומר ואני חושבת, שיש הרבה מאד סיכונים בהצעה הזאת, אבל איזו הצעה יש בלי סיכונים?

אני חייבת לומר לרמטכ"ל - כאשר שמעתי אותך, אני שמחתי, ששר הבטחון שלנו הוא מי שהיה רמטכ"ל לשעבר, עם נסיון בטחוני וצבאי, שאין עוררין עליו ואני אומר לך מדוע....

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה לא שמה שהרמטכ"ל אמר זה לא נכון.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)
(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

הרמטכ"ל א. ברק:

ראש הממשלה ושר הבטחון ידע את עמדותי, אגב.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אנו נתבקשנו לשמוע את דעתך, ואנו מדברים כאן על הנושא, שאותך, כמי שמופקד על הצבא מאוד מטריד, אך איזו מידה של אחריות ישנה גם לכל שר, אמנם פחות מאשר לך בנושאים האלה, אבל מותר לנו לומר את ההשגות שלנו, כפי שאתה אמרת את שלך.

אמרת, שאתה מודאג מאוד מהיציאה שלנו משם. אני פשוט שואלת את עצמי ואותך - איך זה יסתדר? האם גם נצא וגם נשאר שם?

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

איפה, בעזה?

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אני מדברת עכשו על עזה. הויכוח הוא לא ויכוח אישי. יכול להיות שאני לא צודקת, אבל יש לי הזכות להתווכח עם הדברים שאתה אומר, כי הבטחון שם, זה כל מה שיהיה ברחוב הישראלי. יכולים לעשות הסברה עד מחרתיים, על זה יהיה הויכוח. אני לא מבינה - אנו ניסוג מעזה ונשאר בג'בליה? אני לא מבינה איך זה יעבוד? אומרים: יהיו מבוקשים, איך נמצא את המבוקשים? האם אנו נצא ויהיו שם מסתערים? איך יעבוד כל העסק הזה? אנו הולכים כאן לסיכון מאוד גדול, אנו יודעים זאת, אבל זה לא יכול להיות שאנו נצא ונשאר שם בו-זמנית. איך זה יעבוד?

אין לי ספק, שישנה כאן בעיה בטחונית סבוכה מאוד. אין לי שום צל של ספק בכך. אבל זה הסיכון הכי גדול שאנו לוקחים? מה האלטרנטיבה? האם להיות היום בעזה, זה לא סיכון בטחוני? האם להיות היום בשטחים, זה לא סיכון בטחוני? האם להחזיק שם את כל הצבא, זה לא סיכון בטחוני? בזה אנו צריכים להתעסק?

אני רוצה לומר משהו בנושא קרקעות המדינה. זה בכלל טיעון, חברים, שאינני יכולה להבין אותו. אני מדברת על מה שהאנשים האלה ייצגו בשבילנו, בוודאי לחלק מאתנו. ואני לא מדברת על האנשים, אישית. האם אנו היינו בעד מה שייצג מיכאל דקל בנושא הקרקעות בשטחים? האם היינו בעד מה שייצגה פליאה אלבק בנושא הקרקעות בשטחים? האם אנו לא זוכרים את הויכוחים שהיו לנו? האם היו אלה ויכוחים אישיים, או היו אלה ויכוחים על המהות? אז אנו גם רוצים את הקרקעות וגם לסגת? איך מסתדר כל הסיפור הזה?

לכן אני רוצה להצטרף לכל הברכות גם לראש הממשלה וגם לשר החוץ. אני חושבת, שמה שמוגש כאן כבסיס, זו התחלה מאוד טובה. בקו ההסברה, אני מציעה להתמקד על שלושה דברים, שהם לא חד-משמעיים וברורים מההסכם: (1) הטרור. (2) נושא ירושלים...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

למה? אני מבקש, פה זה ענין מהותי, מה לא חד-משמעי בנושא ירושלים לתקופת המעבר?

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

הרי אנו לא מדברים רק על תקופת המעבר.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אורה, למה לא הולכים לפתרון הקבע מיד? בגלל דבר אחד - ירושלים. העלאת ענין ירושלים זה פיצוץ אטומי עם תחילת המו"מ. מי שלא מבין את זה, לא מבין את ה-א'-ב' במו"מ עם הערבים.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

יצחק, יכול להיות שאני לא מבינה א'-ב', אבל עם זה שאני לא מבינה א'-ב', אני רוצה לחזור ולומר לך ולחברים שיושבים כאן - אני לא מדברת עלי ולא על החברים שיושבים כאן - לי זה ברור חד-משמעית. מה שאני באה ואומרת כשאנו מדברים על הצורך בהצבעה, שיש צורך בהסברה מאוד ברורה לציבור וצריך להסביר בצורה יותר ברורה וחד-משמעית את נושא ירושלים. הלא אתה יודע שכל הפרוטוקולים האלה, מחר יהיו בחוץ...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אז מה?

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

בעמוד 3, כאשר מדובר במו"מ על הסדר הקבע...

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

זה היה כבר בהסכם קמפ-דייוויד.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

מה זה עוזר לי שזה היה כבר בהסכם קמפ-דייוויד? אני הרי לא מייצגת בשבילך, שולה, תפיסת עולם ניצית? יש לי קבלות. אני לא צריכה לעסוק בזה היום.

בפיסקה שמדברת על הסדר הקבע - ולדעתי, רוב הציבור רוצה כבר את הסדר הקבע, הוא גם רואה בזה פרוזדור להסדר הקבע - אני מקבלת שזה היה הניסוח הטוב ביותר שאפשר היה להסכים עליו. כשכאן נאמר, שמוכן, כי מו"מ זה יכלול את הנושאים הנותרים, לרבות ירושלים, פליטים (ומכל הנושאים אני מזכירה רק את השניים האלה) ואני מציעה, יצחק, למצוא את הדרך להסביר בצורה יותר חד-משמעית...

שר החוץ ש. פרס:

אין צורך. להסביר, זה להעלות שאלות שלא נחוצות. אורה, תסלחי לי, עם כל הכבוד לך, בגין אמר שידונו על הריבונות, על הכל, והוא לא מצא צורך להצטדק. אני לא מבין למה אנו צריכים? איזו הסברה זאת, שאני אבוא ואצטדק? על מה? אני לא מבין שום דבר. עם כל הכבוד לך, בגין אמר שידונו על הריבונות. בגין אמר: "JERUSALEM IS NEGOTIABLE". הוא אמר זאת בכנסת ולא מצא צורך להסביר זאת.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

שמועון, אפשר לא לקבל את דעתי.

שר החוץ ש. פרס:

אני לא מקבל, זה מה שאני אומר לך.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אפשר לומר לי שאני לא צודקת.

שר החוץ ש. פרס:

זה מה שאני אומר לך.

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

אתה לא שומע איך אתה אומר לי.

שר החוץ ש. פרס:

אני אומר לך ברור טובה. אני אומר לך בקול, כי פשוט לא שומעים היטב. אני

שרת העבודה והרווחה א. נמיר:

ובוודאי, בנושא זה, אתה בקי מאה מונים יותר ממני. זכותי לומר את תחושתי כאן.

הנושא השלישי הוא נושא הבטחון. חברים, אנו כולנו יודעים על מה הרחוב ידבר, מוכרחים לחדד את הנושא.

הדבר האחרון שאני רוצה לומר כאן - שאין לפחד מהמתנחלים. אין להפגין טיפה של חולשה, גם אם הם יפגינו ויצעקו כל הימים וכל הלילות. ברגע שאנו נחושים בדעתנו, יש לעשות את מה שאנו מאמינים בו.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

ההסכם שמובא לפנינו, הוא למעשה פועל יוצא של כל מה שהבטחנו, כל מה שאמרנו וכל מה שניסינו לעשות במשך השנה האחרונה, מאז כינון הממשלה הזאת. אנו חזרנו ודיברנו על פריצת דרך לשלום. אנו אמרנו, שבשונה מה"ליכוד" - הפגישות אינן בבחינת הצגה כפי שהיה במדריד, לכן יש לברך על כך שהדבר הזה נעשה.

ביקשתי רשות הדיבור, לא כדי להתייבב ולהגיד שאני מסכימה, תומכת ומברכת, כי על פניו, נדמה לי, זה מובן מאליו. אבל יש לי הערה אחת שאני מרגישה צורך לומר אותה - האם המצב הבטחוני היום הוא מאה אחוז? האם האלטרנטיבה, בלי לעשות את ההסכם הזה, תבטיח מצב בטחוני טוב יותר, כאשר העם שנתון תחת השלטון שלנו, תאבד לו כל תקווה והחמא"ס יעלה שוב ואנו נמשיך בסגר, ונמשיך בחוסר התקווה שם? לנושא הבטחוני ניתנו תשובות מקסימליות בהסכם, כפי שהוא מובא פה, ואני חושבת שהוא מכוסה מכל צד ומכל זווית מקסימלית ואינו צריך לעורר הרגשה, שאנו מסכנים פה יותר מאשר האלטרנטיבה, אילמלא היה ההסכם הזה. אנו יודעים, שאי אפשר לצפות שלא יהיה מה שאנו קוראים "טרור", אם לאנשים החיים זה 20 וכמה שנים תחת השלטון שלנו, לאחר כל התקוות שהיו, לא תנתן תקווה לאיזו שהיא מסגרת משלהם - אותה אוטונומיה.

על כן, כשאנו בודקים את האלטרנטיבה מצד אחד, ומצד שני, את התקוות, את ההבטחות שלנו ואת הרצון שלנו לפריצת דרך, נדמה לי, שמה שצריך לעשות היום או מחר בבוקר, זה להפשיל שרוולים, לקבוע את הועדות ולהתחיל ללכת לפתרון, משעה שתהיה חתימה, ואני מקווה שתהיה חתימה בשעה טובה בהקדם. תוך כדי עבודה יעלו בעיות לאין ערוך, הדרך היא ארוכה, ויהיו עליות ומורדות, ואף אחד מאתנו, לפחות מאלה שאמרו שצריך לדבר עם אש"ף וללכת קדימה, איננו אומרים: "אמרנו" ושוה פחות מדי. כל מה שאנו אומרים, שההסכם הזה הוא טוב. הוא יפתח בפנינו קשיים, אנו נוכל להתמודד אתם, אבל הוא נותן תקווה לשני העמים באזור הזה, לחיות זה בצד זה ולהתחיל להביא את בשורת השלום לכלל הציבור.

מבחינת הבטחון, אני חושב, שיש פה מספיק ערבויות והאלטרנטיבה אינה מבטיחה יותר בטחון, מאשר ההצעה שהובאה לכאן.

שר האוצר א. שוחט:

אני רוצה, כמובן, להצטרף לברכה לראש הממשלה ולשר החוץ. יש בהסכם הזה סימן קריאה גדול מאוד, אבל מאות סימני שאלה לגבי יישומו. סימן הקריאה הגדול, שזה רגע היסטורי בסיכומי של דבר, אבל תמיד, הרגעים ההיסטוריים שלנו, מלווים ברגשות פחד ואי-בהירות איך יתגלגלו הדברים. כך היה גם בעת הכרזת המדינה; כך היה בעת החלטת האו"ם בנובמבר. היתה שמחה והיה חשש. זה בדיוק מה שאני מרגיש, כי זה מסוג הדברים, שגם לשאלות הפשוטות, אינך יודע את התשובה. אינך יודע מה תהיה התשובה, אם יותקפו יהודים ברצועת עזה ונצטרך להכניס פנימה ג'יפ אחד או שניים, ואז הם יהיו מנותקים הרבה יותר מבעבר והשליטה שלנו תהיה פחות טובה. השאלה היא האם הכוח שלנו יוכל לעזור, או לא יוכל לעזור בארוע מסוג זה?

זה גם לא הסכם קמפ-דיוויד. בהסכם קמפ-דיוויד היו הצלילות והבטחון - או שהוא מתקיים, או שאינו מתקיים, ואם הוא לא מתקיים, הוא לא מתקיים בגדול, אבל לא כל חמישה אנשים יכלו לגרום...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

למה?

שר האוצר א. שוחט:

אני אגיד לך למה - כי הסכם קמפ-דיוויד לא יכול היה להתמוטט על פעילות של אנשים בודדים.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

למה?

שר האוצר א. שוחט:

כי אני הערכת, שהסכם קמפ-דיוויד הוא הסכם בין שתי מדינות, הוא הסכם שאין בו מעורבות...

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

זה היה הסכם בין שתי מדינות ובלי הפרטנר העיקרי. לכן הוא היה פיקציה אחת גדולה.

שר האוצר א. שוחט:

אני לא מדבר על הקטע הפלשתינאי, אני מדבר על השלום עם מצרים. אני אומר, שהסכם קמפ-דיוויד לגבי השלום עם מצרים, היה הסכם בין שתי מדינות, עם לוח זמנים, ללא חשש שחיי היום-יום עם כל הבעייתיות, יגרמו לסימני שאלה ולבעיות. או שהוא יתקיים או שהוא לא יתקיים.

כאן, כפי שאמרתי, מספר סימני השאלה הוא גדול מאוד, אך אני חוזר ואומר - סימן הקריאה הוא כל כך גדול, שאין לי ספק בעניין הזה ואני לא חושב שאנו מעריכים עדיין נכונה, בדיוק, איזו החלטה אנו מקבלים היום ולאן היא מובילה גם מבחינת הסיכוי והשינוי שישנו במערכת היחסים בינינו לבין הפלשתינאים.

אבל כיוון שאני לא מאמין שישנה איזו שהיא אלטרנטיבה אחרת ואני חושב שצריך לקחת את הסיכון על כל המשתמע ממנו, טוב שהממשלה תוכל לאשר את העניין, אבל אני חוזר ואומר מה הרגשתי - יש שמחה לגבי השינוי הזה, אבל יש חששות רבים לגבי הנושאים, שבעצם יבנו את מרקם היחסים בין הצדדים.

יעקב, באשר להתנחלויות, אתה אומר שזה דגל, שלא מזיזים את ההתנחלויות. אילו הייתי גר בהתנחלות, לאור ההסכם הזה, הייתי שם לעצמי כמה סימני שאלה ובצדק.

שר החינוך, התרבות והספורט א. רובינשטיין:

למרות שהן אזור פיתוח א'?

שר האוצר א. שוחט:

למרות שהן אזור פיתוח א', א' פלוס ועוד שבעה סוגי א'. יש בהסכם הזה דברים, שמי שקורא אותם נכון, צריך לדעת שסימני השאלה לגבי מי שגר שם, הם מרכזיים.

שר התחבורה י. קיסר:

ההחלטה היא של האיש ולא שלנו.

שר האוצר א. שוחט:

אתה אמרת, שמעון, שהחולשה של אש"ף איפשרה את ההסכם.

שר החוץ ש. פרס:

אני אמרתי שאנו מנהלים מו"מ כשאנחנו במצב חזק והם במצב חלש. מבחינתנו זה כמובן יתרון, אבל לא צריך לנצל זאת לרעה.

שר האוצר א. שוחט:

אני חושב, שאם כבר מגיעים להסכם, אז אש"ף חזק הוא יותר טוב מאש"ף חלש. כי אש"ף חזק...

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

אתה רוצה לדחות זאת עד שהוא יתחזק?

שר האוצר א. שוחט:

לא. אמרתי, שכל כך הרבה איומים יש על ההסכם הזה וכל כך הרבה מאבקים פנימיים עוד יהיו, שאש"ף חזק הוא יתרון. לא צריך להחליש, לא צריך לחזק, זו הערכת מצב שלי. עם אש"ף חלש, תהיה בעייתיות ביישום ההסכם. עם אש"ף חזק, יש יותר סיכוי שהדבר יצא לדרך.

אני יודע, שיש פה אנשים, שחיהם הפוליטיים הרבה שנים אחורה, היו מוקדשים למאבק הזה. אני מניח, שלקראת מחר יתברר, שהיו כנראה הרבה מאוד תומכים סמויים, שלא שמעו עליהם. אני רוצה להגיד לאותם אנשים שניהלו את המאבק, שאני מאמין שבשבילם זה יישום של ציפיה פוליטית, ועוזי היה אחד האנשים שהביע דעותיו באופן ברור ואני שמעתי מה הוא אמר. החשיבות היא, שגם אלה שראו מסלול אחר, לוח-זמנים אחר וכוונות אחרות - יכירו גם הם במלוא גודל המשימה שעומדת לפנינו ובצורך לעשות כל מאמץ, כדי שביחד נוכל ללכת במקסימום הבטחון ליישומה. וזה אומר המון עבודה על הפרטים הקטנים.

שרת התקשורת ושרת המדע והאמנויות ש. אלוני:

אתה רואה כמה אנו מפא"יניקים היום?

השר לאיכות הסביבה י. שריד:

ברוח טובה זו, בואו נגמור את התקציב.

שר האוצר א. שוחט:

זה מחייב הצבעה פה-אחד על התקציב.

שר הפנים א. דרעי:

האמת היא, שקשה לי מאוד לדבר. הייתי צריך כוחות מיוחדים כדי לבוא היום לישיבה. אני מקווה, שהחברים מבינים זאת. אני לא רוצה לפתח את הנושא. באתי לכאן מפני שכולם יודעים - ושמעון אמר זאת טוב מאוד, ונדמה לי, שגם ראש הממשלה - מה חשיבותו של השלום בעיני הרב עובדיה יוסף. אצל ש"ס, להבדיל ממפלגות חרדיות אחרות, או גורמים אחרים, השלום הוא דבר די מרכזי. אולי, בנסיבות אחרות אין בזה דרמה גדולה, כפי שהשרים התבטאו כאן, אבל אני חושב, שבקרב הציבור שאותו אנו מייצגים, שהוא ציבור די ימני, שהיה רגיל להיות ימני, שארץ-ישראל, שכם, חברון ומקומות נוספים כאלה, בגלל ההיסטוריה והאתרים הקדושים שישנם שם, חשובים לו רגשית והקשר שלו אליהם במשך הרבה מאוד שנים, הוא עמוק ביותר, בנוסף לשטיפת המוח שעשו לו בכל השנים הללו - לציבור זה קשה מאוד לקבל זאת, בפרט כשהוא לא רואה לפניו סכנה בטחונות. אני לא הבנתי את נימוקי הבטחון, שאורה הזכירה. אני מסכים אתך, שהבעיה הפלשתינאית הינה בעיה פוליטית קשה מאוד, אבל לא הבנתי מדוע היא מהווה סכנה בטחונות למדינת-ישראל. סכנה בטחונות מהווה סוריה ולא המדינה הפלשתינאית. אולי בגלל ההתנייה של מדינות ערב באשר לפלשתינאים, זו סכנה בטחונות, אבל אם לא קיימת ההתנייה הזאת, אני לא חושב, שהפלשתינאים מהווים סכנה בטחונות למדינת-ישראל.

הציבור שלנו וציבור די רחב אחר, גם אם הוא לא תומך במפלגתנו, כשהרב עובדיה יוסף בא עם כל כוחו המוסרי וההלכתי ומנמק - אתם הייתם עדים לנאום שהוא נשא לפני מספר שנים - ומסביר מבחינה הלכתית טהורה למה צריך ללכת לקראת שלום בנושא פיקוח נפש, אני חושב, שלדברים האלה יש השפעה רבה מאוד על הציבור. ציבור, שהדברים שאמרו חיים, יוסי ואחרים, לא רק שלא משפיעים עליהם, אלא להיפך, מקוממים אותם, כי הם רואים בכך ויתור. ההסכם הזה מתפרש בעיניהם, כאילו לפיו, אנו אורחים רצויים או לא רצויים בארץ-ישראל. בשבילם, יהודה, שומרון ועזה זו ארץ-ישראל. זה לא משנה להם, האם זה שטח כבוש או לא. בשבילם, הארץ הזאת מובטחת להם מזה הרבה שנים, וההסכם הזה שנותן לנו אפשרות להמשיך ולהתגורר שם ולשמור על חיי אזרחינו, במקרה הטוב הם מרגישים, שאנו אמנם מאפשרים לאנשים לגור שם, אבל לא שחלקי ארץ אלה שייכים לנו, באמת.

הפן ההלכתי, כשהרב עובדיה יוסף אומר את הדברים, הוא חשוב ביותר מבחינתם. לכן באתי לכאן היום, למרות שקשה לי מאוד להתבטא.

מבחינתנו, כדי שנוכל לצאת בגדול ולהסביר למה יש פה פיקוח נפש, צריך להסביר איזו מידת פיקוח נפש מנענו כאן. אני אומר שאפשר להסביר. אפשר להסביר את האיום ומצב הלוחמה עם מדינות ערב. ברור, שההסכם הזה משפר אותו בצורה יוצאת מן הכלל. אני בטוח שאם ההסכם הזה יחתם, יהיו לכך השלכות על מדינות ערב האחרות. אני בטוח שזה גם ישפר את עמדתנו עם הסורים. אני מקבל את מה שיוסי אמר - אסור חלילה שיצא שאנו הזנחנו את הסורים, זה עלול לדרדר אותנו למצב גרוע חלילה, אבל בד-בבד לשפר את עמדתנו. יחד עם זאת, נצטרך לתת תשובות - האם כדי להכנס למצב כזה, כפי שאני מסביר אותו, אנו לא מכניסים למעלה מ-100 אלף יהודים, או יותר, למצב של פיקוח נפש?

הרמטכ"ל וגם שרים אחרים לא התכחשו לעובדה, שאנו לא יודעים היום לתת תשובה לבטחונם של היהודים האלה. אני בטוח, שצה"ל והמשטרה, יעשו את הכל כדי להבטיח זאת, אבל השאלות נשארו פתוחות. אותם אנשים שגרים היום ביש"ע, רוצים תשובות. חוץ מהבעיה הרגשית שמוותרים על שטח, קיימת שם בעיה קיומית - מה עושים למען הילדים שנוסעים לבית-ספר? אין לכך תשובות. אני לא חושב שזה רציני לבוא ולומר להם - אנו מבטיחים לכם בטחון מלא. אנו יכולים להבטיח להשתדל לעשות את המקסימום. יש פה שאלה הלכתית טהורה - מה אנו עושים בעניין?

לכן, אם זאת נקודת המבט - ואני לא יכול להתגאות בכך, שזו נקודת המבט היחידה שלי. אני לא במעלה כמו זו של הרב עובדיה יוסף, אשר מתייחס רק לצד התורני של העניין וזה מה שמנחה אותו. אני איש מהחברה ואני רואה גם מה שרואים פה חלק גדול מהשרים, לגבי הסיכוי שזה פותח לישראל במדינות העולם, לגבי האזור.

מנקודת מבט הלכתית, קשה לי מאוד להגדיר את ההסכם שמובא היום, כי לא הספקתי להתעמק עם הרב עובדיה יוסף ולהכנס לעובי הקורה. דיברתי אתו בקצרה מאוד, כי לא היה לנו היום מספיק זמן להתעסק בו. מבחינת הרב, זה הסכם שהוא תנאי כדי להגיע להסכם או לפתיחת סיכוי עם הפלשתינאים, אבל השאלות העיקריות מבחינתו, נשארו עדיין פתוחות. המבחן האמיתי יהיה במו"מ שהממשלה תנהל בעתיד ונדע מהן השאלות הפתוחות שעדיין אין להן תשובות, תוך שיתוף הגורמים הבטחוניים, בעיקר, כדי שיוכלו להניח את הגג למרות התנאים הקשים. אני אמרתי לרב מה שאמר הרמטכ"ל. למרות כל הקושי שהרמטכ"ל אמר שיש, כאשר שאלתי אותו: אז מה אתה מציע, האם בהסכם אוטונומיה אחר יש פתרונות יותר טובים - הרמטכ"ל אמר פה באופן ברור - שבכל הסכם אוטונומיה יש בעיות. וכך, אם רוצים לתת תשובה בטחונית - או שמפנים את כל הישובים (ולא אמרתי זאת בשם הרמטכ"ל חלילה, אלא זה מה שהבנתי) או שמשאירים את המצב כמות שהוא ולא תהיה תשובה בטחונית. גם היום המצב קשה.

ברור, שהרב כן רוצה שניתן סיכוי לשלום, אבל אני רוצה להדגיש, שהשאלות עדיין קיימות והן קשות - בעיקר של פיקוח נפש של חיי האזרחים הללו.

לכן, אני מציע שתי הצעות וקודם כל, לראש הממשלה - ואמרתי זאת מספר פעמים במהלך השנה האחרונה, כשדנו כאן בנושאים הקשורים ביהודה ושומרון - גם מי שלא מאמין או דוגל מבחינה אידיאולוגית בחשיבות השטח הזה, לא מבחינה בטחונית, אלא מבחינת האמונה בארץ-ישראל, ויש לו דעות פוליטיות אחרות - כאשר נגיע להסכם, כפי שאנו נמצאים בפתחו היום, אסור חלילה להפוך את האזרחים האלה לאזרחים סוג ב'. אסור להפוך אותם לנטל בטחוני, שהם ירגישו בזה. גם כך קשה להם מאוד עם מה שהם מרגישים. כאשר בשנה האחרונה ניחתה עליהם מכה אחר מכה, ולבסוף מגיעה המכה העיקרית, הם יכולים לומר, כי לממשלה הזאת אין אומץ לפנות אותם, אבל היא מתייחסת אליהם כאל אזרחים סוג ב', ושהלוואי היו מחליטים כולם, לעזוב את ישוביהם. קשה להסביר זאת לציבור הרחב.

לכן, מה שנעשה, נעשה. אני לא מדבר על העבר, אני מסתכל על העתיד. שלא יהיו חלילה הצהרות שהציבור הזה מהווה נטל בטחוני. היינו, מעצם המצאותם בי"ע, הם מהווים את הבעיה הקשה של האוטונומיה - כשנזמדת בפנינו שאלת השמירה על בטחונם, דבר שמחייב כמובן, תוספת תקציב ותוספת הערכות. אני בטוח שבעתיד יהיו דיונים בממשלה - כמה תוספת צריך לתת לצה"ל, כמה למשטרה, אילו קשיים יש במו"מ הזה. אך, אסור שחלילה תצא תחושה מהממשלה הזו, שהתושבים האלה מהווים נטל בטחוני, כי אז יהיה קשה מאוד להתמודד. גם מי שיסכים לתמוך בשלום אינו רוצה, שהאנשים ששומרים על ארץ-ישראל וגרים במקומות האלה, יחשבו לנטל על המדינה הזאת.

דבר שני - ואני אומר זאת לחברי ממו"צ, ברוח טובה. אני שמח שיוסי וגם שולה אמרו שהם מקבלים את ההערה. ברור שבשבילכם זה הישג. גם לאור מה שעברתם בשנה האחרונה, מול הציבור שאתם מייצגים, שבבילכם זה הישג גדול. סוף סוף הצדקתם את הישגותכם בממשלה. אבל אתם יודעים, בשלום לא עושים רק בין שני צדדים, צריך שגם העם יהיה אתך. כשהציבור חושב שזה נצחון של מר"צ והצדקת דרכה הפוליטית עד היום, אז אולי באמת אנשי מר"צ מרוצים, כי הם חושבים שהנהגה שלהם הובילה לרבר הזה, אבל חלק מציבור חשוב לא פחות, שאתם מעוניינים שיהיה שותף למהלך הזה, אתם בעצם מרחיקים אותו. הרי כל הנושא עדיין לא ניתן לעיכול. זה לא דומה לביקורו של סאדאת בירושלים, כשהאויב הכי גדול שלנו מגיע ולמרות הנאום הקשה שלו, הוא בא וישב בכנסת ישראל. פה עדיין לא רואים שום דבר. ערפאת הוא נעלם. הממשלה הפלשתינאית לא ברורה. לא יודעים מה יהיה בשבוע הבא. בינתיים, הכל אלו דברים עלומים, עם הרבה חששות. עדיין, פסיכולוגית, הציבור לא עיכל שהולכים לתהליך שלום. בינתיים יש רק ויתורים שלנו, והימין מנצל זאת בצורה חזקה מאוד. אסור שיהיה מצב חלילה, שיראה, שבאמת הממשלה, מרוב לחץ, קיבלה את הדרך הזאת. לכן לטובת הנושא שאתם מאמינים בו, צריך ללכת על קונצנזוס. אין זו בושה לומר - הלכנו ויישמנו את הסכם קמפ-דיוויד של בגין. אין זו בושה להגיד, כי נשמור על בטחון האזרחים. למרות חילוקי הדעות, הם אזרחים סוג א' ואנו נשמור עליהם ולא נפקיר אותם. זה לא הסדר קבע, זה לא מבוא למדינה פלשתינאית. תתאפקו! איזה הוא גיבור, הכובש את יצרו.

לאור הדברים הללו ולאור זאת שהרב רואה את עיקר העבודה של הממשלה בהמשך המו"מ הזה, וממובנים שאני לא רוצה להרחיב בהם, כדי לא לקלקל חלילה את הטעם ולהוריד את הדיון לרמה יותר נמוכה, אני יכול להצביע בעד ההסכם. זה לא אומר שאין לי דעה בענין, אלא שבנסיבות שנוצרו, אנו נמנע, לא בגלל שאנו נגד ההסכם, אלא בגלל שלא נוכל לקחת חלק באחריות הקולקטיבית לגבי המשך המו"מ וההשגחה שאכן הדברים שאנו חוששים מהם, ייושמו על הצד הטוב ביותר.

שר החוץ ש. פרס:

אני מציע שתצביע.

ראש הממשלה ושר הבטחון י. רבין:

אני רוצה לומר רק הערה אחת. בחודשים האחרונים, דיברתי עם הרמטכ"ל על כל בעיות הבטחון במתכונת של האוטונומיה, עם JURISDICTION או בלי JURISDICTION. ברור שבעיות הבטחון בנסיבות האלה, הן בעיות קשות ונצטרך לתת להן תשובה. יש כאן צורך לחלק שותפות עם הפלשתינאים, כשאינך יודע בוודאות, איך הם ינהגו בהסדר. אם ניקח את עזה תחילה. נניח שאנו יוצאים מעזה - אני מניח שנעשה את הכל בשלבים, אני בטוח שעזה העיר תהיה דווקא ראשונה, אולי שני מחנות הפליטים.

(מכאן רשמה ז.ת.)
(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

נצטרך לעשות זאת בשלבים כדי לראות אם הם משתלטים שם או לא, מי המשתלט, איזה כוח, להכיר אותו, לדבר אתו. לא נעשה את זה בשיטה, שהולכים הביתה - נקודה.

הבעיות תהיינה קשות ואני מוכרח לומר, בכל אוטונומיה הן תהיינה יותר קשות מהיום. כי היום אתה בשליטה טוטאלית ואילו באוטונומיה, אתה בשותפות והמבחן יהיה על שותפות. אני לא מציע לטשטש את זה. על זה דיבר הרמטכ"ל. הוא אמר לי את הדברים האלה לפני שלשה חודשים וחמשה חודשים, ללא כל קשר לנייר הזה, אלא לעצם ההתייחסות למצב, שיש אוטונומיה, שיש בה משטרה פלשתינית, שאחראית על הסדר ציבורי או הבטחון בערים הערביות. האם שחל לא דיבר אתי עוד לפני ששה חודשים, על כל הבעיות שהוא העלה כאן כעת, וזאת בלי לדעת את המתכונת המדויקת של הצהרת העקרונות.

אפילו הייתי מגדיר "OVERALL" - אתה היית אחראי למשטרה הפלשתינית, היית אוטונומיה בתנאים כאלה? הבעיה אינה הגדרות, אלא מציאות. אם יש מציאות של שותפות עם עוד גורם אחד, הסיפור שונה. לכן, יש בעיות קשות. ביהודה ושומרון זו בעיה יותר קשה, לכן הדירוג פה הוא חשוב, כדי לנסות את המבחן בעזה. היום אתה נוסע לדולב, אני לא יודע אילו וואדיות אתה עובר, כמה כפרים יש בדרך. היום בשביל להגיע לאלון-מורה ולכל מיני מקומות כאלה, צריך לעבור דרך שכם. אני לא רוצה להכניס אתכם לכל הפרטים, אבל הרמטכ"ל מכיר את העניין, תפקידו להכיר והוא בא והציג את הדברים, לא בהקשר של הנייר הזה. זה לא משנה - ברגע שיש אוטונומיה, בעקרון של שותפות (אחרת, זו לא אוטונומיה), יש בעיות מורכבות וקשות. תפקידו של הרמטכ"ל היה לומר את זה כאן היום. הוא הרמטכ"ל, הוא צריך יהיה לבצע את זה, הוא צריך להגיד את זה.

על אף כל זאת, אני מאמין שצריך ללכת בדרך הזאת. זו לא הכרעה של הרמטכ"ל, לא הוא צריך לקבל החלטות על כך, אלא הוא צריך לתת את המשמעות הבטחונית להחלטות המדיניות שלנו - זוהי החלוקה בין הצבא ובין הדרג המדיני.

באשר לדברים של אריה - אני יכול להביע צער, אבל גם הבנה. אני מאד מקוה, אריה, שביחד נתגבר על הבעיות. תקוה, מותר להביע.

אני רוצה להזכיר, שכל מי ששייך לקואליציה ולממשלה, חייב בהחלטת הרוב, כשהדברים יגיעו להכרעות.

אני מבקש עתה להצביע. מי בעד? 16. מי נמנע?
2. אין מתנגדים. ההחלטה נתקבלה.

מ ח ל י ט י מ :
(16 בעד, 2 נמנעים) :

לאשר את טיוטת הצהרת עקרונות משותפת עם הפלשתינאים
כפי שהוצגה על ידי ראש הממשלה ושר החוץ (החומר שצור
במזכירות הממשלה).

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

(בשעה 00:30)

(31.8.93)